

VERSLAG

Commissie Algemeen Bestuur

Corsanummer : BV23.0102
Datum vergadering : 25 oktober 2023

Aanwezig:

Commissieleden:

Leefbaar 3B : Don van Doorn, Johan Philippens, Terry Duivesteijn, Jean Paul Meuldijk
WIJ Lansingerland : Jan Jumelet, Mark Bik, Bianca Boonstra, Jan Alsemgeest
CDA : Jan Willem van den Beukel, Job Halkes, Michel Krieger, Nelleke Bouman
VVD : Matthijs Machielse, Ed van Santen, Ivo de Graaff
D66 : Ineke den Heijer, Brecht Weerheim, Ronald van der Stad
CU : Kees Willen Markus, Paul Lieverse, Arjen Hofman
GroenLinks : Marko Ruijtenberg, Menno Duk, Manon van Splunter
PvdA : Hamid Azzouzi, Nanno Scheringa, Sonnie Biharie
VOOR Lansingerland : Petrine van Olst

Burgemeester : Pieter van de Stadt

Wethouders : Leon Hoek, Simon Fortuyn, Michiel Muis, Titia Cnossen

Voorzitter : Jan Pieter Blonk

Commissiegriffier : Lianne van den Houten

1. Opening en mededelingen voorzitter

De voorzitter, om 17.00 uur: Ik open de vergadering van de gezamenlijke commissievergadering over de begroting van volgend jaar. Het is vandaag 25 oktober 2023. Mede namens de commissiegriffier welkom inwoners thuis kijkend naar de webcastuitzending van deze vergadering, welkom toehoorders op de publieke tribune en de 3 insprekers, die zich gemeld hebben. Welkom burgemeester, die zal zo wel komen, want ik weet dat hij in huis is. Welkom wethouders en welkom ambtenaren van de gemeente Lansingerland. En natuurlijk u, commissieleden, hartelijk welkom in deze vergadering. Ik zie dat alle fracties vertegenwoordigd zijn. Ik vind het fijn in deze openingswoorden het noemen de tegenbegroting van het CDA zeker gerechtvaardigd is, om dat te melden bij de mededelingen in aanvang. Ik heb in mijn lange politieke loopbaan in Lansingerland, maar ook in Berkel en Rodenrijs nog nooit meegemaakt, dat een tegenbegroting is gemaakt door een fractie die niet in het college is vertegenwoordigd. Dit is een primeur, daarom is dat het noemen waard bij aanvang van deze vergadering.

2. Insprekers

De voorzitter: Er hebben zich 3 insprekers gemeld. Zij spreken in betreffende agendapunt 4.a over de begroting. Eerst mevrouw Boonstoppel, coördinator Steunouder, dat Steunouder nodig is voor gezond, veilig en kansrijk opgroeien in Lansingerland. In de begroting is Steunouder, geeft zij aan, niet opgenomen. De tweede is de heer Neelis van Buurttoezicht Lansingerland over veiligheid in relatie met de begroting. Derde is de heer Van Rooijen van Concordia over de korting in de begroting op de post 'levendig Lansingerland'. De laatste heeft zich na de deadline van 12.00 uur vanmiddag aangemeld, maar ik heb onder invloed van de commissiegriffier mijn hand over het hart gehaald om het toch toe te staan.

Inspreker 1:

Mevrouw Boonstoppel: Als het goed is, hebben jullie allemaal wat van mij ontvangen. Ik heb daarop een mondelinge toevoeging. Ik ga het voorlezen, dat vind ik fijner. Einde zomer werd ons in gesprek met de betrokken beleidsmedewerker duidelijk, dat het moeilijk zou worden om Steunouder voldoende te kunnen verantwoorden voor de begroting van 2024. Vanuit het perspectief van de kwalitatieve cijfers en resultaten konden we dat enigszins plaatsen, maar omdat Steunouder niet te vangen valt vanuit enkel kwantiteiten konden we ons hier niet bij neerleggen. Vanuit mijn rol als coördinator Steunouder in Lansingerland mag ik u meenemen in onze visie en oproep om Steunouder terug op de begroting te plaatsen. Voor u ligt een document waarin ik een poging heb gedaan om uiteen te zetten en hierin onze argumenten en beweegredenen weer te geven. Ik heb me voorgenomen om deze spreektijd wat meer vanuit mijn hart te benutten, het hart dat zo belangrijk is binnen onze visie en ons gedachtengoed. Vorig jaar augustus ben ik begonnen met Steunouder op te zetten in Lansingerland, verschillende vormen van informele steun waren al van kracht, maar Steunouder stond nog op nul. Een aanbod dat mijns inziens een sterke aanvulling is op het huidige aanbod. Ik ben begonnen met zichtbaar worden, netwerken, vergaderingen bijwonen binnen het sociaal domein, mijn gezicht laten zien, het verhaal van Steunouder vertellen van mens tot mens. Het werd keer op keer mooi en welkom ontvangen. Jeugdhulp op school, die gezinnen herkenden als doelgroep voor Steunouder, gezinnen die bij hen bekend zijn in een fase waarin problemen nog net behapbaar maar zwaar zijn, waar een steuntje in de rug net dat verschil zou kunnen maken. Jeugdconsulenten, die gezinnen vanuit hun caseload konden noemen, die het zwaar hebben, maar geholpen zouden kunnen zijn met deze laagdrempelige vorm van steun. Samen konden we concluderen dat deze doelgroep door het inzetten van Steunouder behoeft kon worden voor zwaardere vormen van zorg. Voorzichtig hoor ik u denken: dat weten we, dat gedachtengoed onderstrepen we ook, maar we moeten nu eenmaal keuzes maken. Dat kan ik begrijpen. Wat ik echter moeilijker kan begrijpen is dat de keuze dan op een vorm van steun moet vallen, die nu juist het verschil maakt in de preventieve fase. Een vorm van steun die erger kan voorkomen, een vorm van steun die relatief weinig kost, afgezet tegen de winst die het op de langere termijn oplevert, zwaardere vormen van hulp, die hierdoor kunnen worden voorkomen. Terugkomend op het afgelopen jaar: ik heb Steunouder zien groeien in zichtbaarheid en bekendheid. Steeds vaker krijg ik van mensen te horen de reactie: oh, dat heb ik gezien, daar heb ik laatst een poster van zien hangen. Het blijkt steeds meer te beklippen. Er blijven echter uitdagingen. Het opstarten van een nieuw concept vergt tijd. Het is een uitdaging om vrijwilligers te werven. Het stelt mij gerust en het voedt mijn vertrouwen, dat de ervaring vanuit andere gemeenten is dat er tijd nodig is en dat er ook een patroon te zien is, dat het tijd kost om dit op te starten. Er zijn meerdere gemeenten waarin Steunouder het eerste jaar geen matches heeft kunnen maken, maar in het tweede jaar beginnen de matches te komen. Wanneer ze eenmaal geworven zijn, worden ze doorgaans duurzaam ingezet, vaak voor minimaal een jaar en zelfs onvoorwaardelijk gekoppeld aan een vraaggezin. Bovendien moeten we er rekening mee houden, dat het een delicate kwestie is om andermans kinderen op te vangen. Dit kost tijd. Een aanbod van steun, zoals Steunouder, heeft tijd nodig dit vertrouwen te winnen. Ik heb inmiddels 3 matches mogen realiseren en drie keer heb ik gezien bij een ouder of bij beide ouders, dat ze positieve effecten ondervonden door de komst van Steunouder. Ruimte voor psychiatrische problematiek bij de ouder zelf, het gevoel om het ouderschap te kunnen delen en hierdoor sterker in de maatschappij komen te staan. Het zelfvertrouwen wordt vergroot door het delen van de opvoeding en het leunen op een stukje netwerk dat er niet was. In alle gevallen hebben de kinderen een fijne plek in een tweede veilige haven, waar ze kind mogen zijn en mogen profiteren van wat ze verdienen, een kans op een zo gezond mogelijke ontwikkeling. Mijn hart ligt bij het zorgen voor mensen in kwetsbare situaties. Door deze zorg in te mogen zetten, zie ik veel moois gebeuren in de gemeente op verschillende beleidsterreinen. De effecten van Steunouder raken de hele samenleving, dat maakt een aanbod als

Steunouder zo waardevol. Je ziet de effecten ook voor u op het document dat ik heb gedeeld. Tijdens het lezen van de begroting 2024-2027 zag ik veel raakvlakken in onze visie en gedachtengoed, het is wat lang om dat aan te stippen. We dragen bij aan de bestaanszekerheid van onze inwoners, we versterken de eigen regie en het doenvermogen van onze inwoners. Daarmee ontwikkelen ze perspectief en ondernemen ze stappen naar zelfstandigheid. Daarnaast zorgen we dat we een betrouwbare en voorspelbare overheid zijn. We zorgen voor een vangnet voor wie dat nodig heeft. We zetten in op begrijpelijke taal en laagdrempelige dienstverlening, allemaal aspecten die raken aan het initiatief Steunouder. We bedragen bij aan gelijke kansen voor inwoners. Is het tijd? Ik rond het dan af. Ik hoop dat jullie het nog kunnen lezen. Nog mijn cruciale vraag: is de gemeente bereid keuzes te maken die minder worden geleid door begrotingsbelangen en meer kunnen worden omgezet naar een lange termijnvisie waar recht wordt gedaan aan de voornemens en doelstellingen voor de inwoners: veilig en gezond en kansrijk opgroeien.

De heer Jumelet, WIJ: Dank u wel, mevrouw Boonstoppel, voor uw inspraak. Mijn vraag is, over 2024 en volgende jaren: wat is uw beeld rondom de financiën? We hebben het vanavond met name over 2024. Wat is uw vraag concreet rondom die jaren? Mevrouw Boonstoppel: De vraag concreet is of Steunouder kan blijven worden ingezet, dat wij ons aanbod mogen blijven aanbieden in de gemeente. We hebben het afgelopen jaar gezaaid, we hebben meer jaren nodig om te oogsten. Binnen een jaar kunnen we niet zeggen of Steunouder slaagt of niet slaagt. Het is een aanloop. We hebben gezien in andere gemeenten, dat het minimaal 2 jaar is om iets te kunnen zeggen van wat het doet op de langere termijn, daar is meer tijd voor nodig. We hebben gezien dat met meer tijd in vrijwel alle gemeenten het zo uitwerkt.

De heer Van den Beukel, CDA: Dank u wel voor uw duidelijke inspraak en het stuk. Twee vragen. Het is pilot, zo staat het genoemd in de begroting. Ik zag het voor 4 jaar in de begroting staan. Ik ben benieuwd naar de lengte van de pilot, wat was de intentie. Ik zie in het stuk dat er nu 10 gezinnen op de wachtlijst staan. In uw eindbeeld voor Lansingerland met onze omvang van 63.000 inwoners of daaromtrent, hoeveel gezinnen zouden hier gebruik van moeten kunnen gaan maken uiteindelijk? Mevrouw Boonstoppel: Dat vind ik een heel lastige, omdat je dat eigenlijk nooit kan voorspellen. Ik kan niet voorspellen hoeveel kwetsbare gezinnen er zullen ontstaan of zullen afnemen, dat vind ik een lastige vraag en ook lastig te vergelijken met andere gemeenten, waar Steunouder actief is, omdat je natuurlijk altijd met verschillende aantallen werkt. Ik kan daar geen sluitend antwoord op geven. Hoelang de pilot voorspeld was. In principe was de pilot voor een jaar bedacht met als richtlijn 10 matches. Daarvan zijn 3 gerealiseerd. Op basis daarvan is in het gesprek geconstateerd, dat het onvoldoende was om het door te zetten. Dat is een visie, die wij niet ondersteunen, omdat het teveel gericht is op resultaten in matches uitgedrukt. Wij richten ons veel meer op resultaten in de samenleving op alle beleidsterreinen. Daar zien we zeker wel al een beweging in, maar we vinden een jaar te kort om echt te kunnen zeggen wat de impact is.

Mevrouw Van Splunter, GL: Mijn vraag is: wat zou er gebeuren met de gezinnen die nu geholpen worden indien de subsidie stop gezet wordt? Mevrouw Boonstoppel: Dat is een heel goeie. Dat vind ik een lastige. Die gezinnen zijn nu onder de hoede van Steunouder. Daar zullen we naar moeten kijken, naar het aanbod dat er ligt in Lansingerland. Mogelijk kunnen ze in een ander aanbod worden begeleid. De expertise die we vanuit Steunouder aanbieden is niet wat er over blijft, want wij zullen dan niet meer actief zijn. Dat is één van de dingen die bij mij spelen: wat gebeurt er met de gezinnen die nu gebruik maken van Steunouder en die ons ook echt hard nodig hebben? Een initiatief zoals wij dat aanbieden, is er op dit moment niet. Er zijn andere vormen van informele steun, maar weer met een andere expertise.

De heer Azzouzi, PvdA: Dank voor het inspreken. Hoe acht u de kans of het risico dat cliënten naar zwaardere zorg gaan als wij dit initiatief niet voort zetten? Mevrouw Boonstoppel: Die kans is zeer aannemelijk. Misschien in lijn met een eerder antwoord: ik kan het niet voorspellen. Wat we zien en wat onderzoek uitwijst, is dat het inzetten van deze vorm van steun een positief effect heeft op het voorkomen van het feit dat gezinnen in zwaardere vormen van zorg terecht komen. Exacte aantallen, dat is moeilijk, maar duidelijk is onderzocht, dat dat een effect is van Steunouder in andere gemeenten, dat het zo uitwerkt, dat je dat terug dringt.

Inspreker 2:

De heer Neelis: Goedenavond, we gaan het binnen de 5 minuten houden. Veiligheid in relatie met de begroting. Ik heb dezelfde stukken doorgenomen, die de raad heeft ontvangen. Onderdelen die voor mij interessant zijn, zijn openbare orde en veiligheid. Het voorstel om daar te begroten is 300k, oftewel 600k, om de BOA's niet uit te breiden. Wij zien al lange tijd, dat de politie afwezig is. De wijkagenten hebben een naam, ze komen op afroep, maar eigenlijk zijn ze niet meer beschikbaar. De BOA's zien we eigenlijk ook niet, zo'n beperkt aantal. Toevallig heb ik er sinds een jaar eentje in mijn wijk gezien van de week. De basisbehoefte, wat de BOA's precies doen, is voor de burgers niet helder. De problematiek van de politieorganisatie zal naar verwachting niet veranderen. Kortom: Lansingerland zal niet veiliger worden. Maar dat geeft niet, want onze ambitie is niet sterk geformuleerd. Het integrale veiligheidsbeleid, 2 weken geleden waren we hier aanwezig, desondanks zien we nu al in de begroting teksten wat we gaan doen of nastreven. Het is dubieus, maar mogelijk als het maar vaag is. Ook een scherp beleid inzake na te streven doelen in veiligheid zien we niet. Lansingerland ontwikkelt, punt 6, het fietsparkeren bij OV-locaties. Er wordt nu voorgesteld om dat maar te laten zitten. We hebben het al een aantal jaren gecommuniceerd, we zien alleen maar fietsontvreemdingen toenemen, de politie doet niets, kan niets, het is een andere categorie. Niemand doet wat. We gaan nu zelfs zeggen: we stoppen met Westpolder. Waarom we dan wel op Rodenrijs iemand neer gaan zetten, is mij uiterst dubieus. Dus de invulling is onduidelijk. Wat mij betreft, moet het ter discussie gesteld worden: wat gaan we precies doen en hoe gaan we het inregelen. De oplossing zoals met Biesieklette, van de laatste jaren, dat werkt niet, dat is al een aantal jaren geleden gemeld. Wij stellen er nu eisen aan of vragen over. We hebben een mislukte exploitatie-aanbesteding gezien, waarin additionele financiële middelen beschikbaar gesteld worden. De gemeentelijke fietskluizen doen het nog steeds niet. Wij hebben dit jaar onbezoldigd onze dienst aangeboden, waar niet op ingegaan wordt. Ik vind het een rommeltje. Geen visie, geen strategie, geen meerwaarde. Er wordt nu gemeld: we gaan iets aanpassen, 100k. Geen onderbouwing daarvoor. Waarom geen 50k? We zijn toch aan het bezuinigen. Waarom geen 150k? Onduidelijk, niet gedefinieerd. Vragen en opmerkingen. Waarom wordt er met geen enkel woord gerept over deze criminele vermogensdelicten? Hoe kan het dat in de begroting op dit onderdeel al wordt samengesteld voor de komende jaren, terwijl het integraal veiligheidsbeleid nog moet worden vastgesteld? Ik lees ergens in het dossier: we voorkomen desinvesteringen en kapitaalsvernietiging. Hoe kan het dan zo zijn, dat de camera's van de ZoRolin al vanaf 2018 uit staan? Kortom, een investering, niet vanuit gemeentegelden maar wel van belastinggeld gefinancierd, een € 80.000, het staat gewoon weg te roesten. De fietskluizen staan ook al een paar jaar weg te roesten. We letten gewoon niet op. Waarom wordt er inhoudelijk niet gecommuniceerd over veiligheid? Suggesties. Allereerst zeg ik: die exploitant, niet Lansingerland ontwikkelt, maar openbare orde en veiligheid, zodat het meer aandacht krijgt. Ga ook de BOA-inzet anders invullen. Al moet je dat met die resterende 8 mensen doen, zorg dat ze zichtbaar worden voor de burgers, dat ze van meerwaarde zijn. Onderzoek alternatieven. Al zouden we de exploitatie van 1 man, die aanwezig is voor Rodenrijs, als we dat gaan transformeren tot een BOA, 100k, dan kunnen we het zomaar inrichten dat je alle 3 de fietsenstallingen kan doen, ook die van Casa Cadanza en Rodenrijs. Laat die man mobiel zijn met technische hulp en camera's, het kan allemaal. Communiceer met ons en wij komen met ideeën. Met andere woorden. Het plan zoals hier

geformuleerd, er kan bezuinigd worden, maar er moet inhoudelijk eerst een discussie opgestart worden, want er valt best veel te bereiken. Ik ga afronden. Als laatste. Ik heb 2 maanden geleden ook ingesproken, maar ik heb er nooit antwoord op gehad. Iets van huishoudelijke orde: als er mensen inspreken, bewaak dan dat ze een terugkoppeling krijgen, want anders komen sprekers dadelijk niet meer. Dat was het.

De voorzitter: Ik kijk of er vragen zijn van commissieleden. Dat is niet het geval. Ik concludeer daaruit, dat het helder was, wat u gezegd heeft.

Inspreker 3:

De heer Van Rooijen: Allereerst wil ik u bedanken, dat ondanks dat ik te laat was met aanmelden, dat u mij toch heeft toegelaten in deze vergadering. Het gaat over een ogenschijnlijk kleine subsidieregeling, een niet al te groot bedrag, maar voor ons is het toch wel een grote zaak, daarom heb ik gemeend hier vanavond toch even het woord tot u te moeten richten. Mijn naam is René van Rooijen, misschien kenden jullie mij nog niet en vorige spreker wel. Ik ben voorzitter van muziekvereniging Concordia uit Bergschenhoek en ik ben voorzitter van de stichting Trefpunt en ik ben initiator van culturele evenementen, zoals Cultuurproeverij en Jazz'land Café. Gisteren werd ik erop attent gemaakt dat in het raadsvoorstel inzake de begroting 2024 een voorstel is opgenomen om de subsidieregeling 'Levendig Lansingerland' op te heffen. Onder Programma 3, bladzijde 40 van het raadsvoorstel, staat te lezen dat de gemeente Lansingerland een veerkrachtige samenleving wil stimuleren. Zij doet dat onder andere door een passend aanbod van accommodaties voor onder meer cultuur. Plekken waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en sociale contacten kunnen opdoen. De gemeente doet dat door het stimuleren van het organiseren van evenementen. De Cultuurfabriek in Bergschenhoek is zo'n plek, waar al veel gebeurt. Zo valt ook te lezen in de kengetallentabel sport, cultuur en onderwijs op bladzijde 52. Als ik nu naar het aandeel van Concordia kijk, ik beperk me tot ons verhaal, als vaste huurder in de Cultuurfabriek, dan gaat het over 10 voorstellingen onder de naam Cultuurproeverijen, dat varieert van een kinderkoor tot aan popbandjes tot aan klassieke muziek, maar vooral heel veel mensen, die hier in Lansingerland hun wortels hebben. Het gaat over 10 zondagmiddagen Jazz'land Café. Het gaat over 10 repetitiezaterdagen voor het project Muziek maken met Volwassenen. Het gaat over alle overige verenigingsactiviteiten, die de muziekvereniging verder nog ontplooit met bezoekende orkesten van buiten deze stad. Al deze evenementen maken dat de Cultuurfabriek steeds meer gebruikt wordt als bruisende culturele plek. Precies zoals het ook bedoeld was ten tijde van de opening. Deze evenementen echter zijn slechts mogelijk doordat uit de regeling Levendig Lansingerland bijdragen kunnen worden verkregen. Zonder welke bijdragen de organisatie voor Concordia te risicovol zou zijn geweest en daarom geen doorgang zouden hebben gevonden. Zonder de regeling Levendig Lansingerland zou de Cultuurfabriek weer week na week in de weekenden ongebruikt leeg staan. Daar is de investering in 2018-2019 toch niet voor bedoeld geweest? Concordia ontvangt ook een structurele subsidie vanuit de regeling Sociaal Domein. Daarmee dekt ze ten dele de lasten van de reguliere gang van zaken binnen de vereniging. Voor nieuwe initiatieven is er nauwelijks financiële ruimte. Reserves zijn er al helemaal niet. Daarom doet Concordia geregeld en met succes beroep op de regeling Levendig Lansingerland. Zo organiseren wij ook projecten op de basisscholen, zoals het pBone project waarbij kinderen kunnen leren spelen op kunststof instrumenten, voor een deel dus gefinancierd door de gemeente. Dit soort projecten zijn van belang om de jeugd in contact te brengen met actief muziek maken. Maar er is een tweede belang. Projecten dragen sterk bij aan de bekendheid van de muziekvereniging als plek waar je tegen een gunstig tarief, goedkoper dan de muziekscholen, kan leren muziek te maken. Door alle publiciteit rondom projecten vinden inwoners van Lansingerland onze vereniging in toenemende mate en groeit Concordia in ledental. Dit terwijl in de gemeenten om ons heen de ene na andere vereniging het lootje legt. Het is een opmerkelijk fenomeen, dat wij groeien en dat in Zoetermeer, een stad van 120.000 mensen, een vergelijkbare

vereniging nog slechts 15 leden heeft, het einde is in zicht. De subsidiebijdragen vanuit de regeling Levendig Lansingerland dragen dus bij aan het structurele voortbestaan van de muziekvereniging Concordia en haar fanfareorkest, recent nog aangewezen als Cultureel Erfgoed. Tot slot. Levendig Lansingerland is een bescheiden regeling, waar kleine bijdragen uit worden verstrekt, die naar mijn mening essentieel zijn bij de organisatie van de in het raadvorstel bedoelde evenementen. Zonder deze regeling geen Cultuurproeverijen, geen Jazzclub, geen nieuwe initiatieven. Ik verzoek de raad de begroting te willen amenderen, zodanig dat de regeling Levendig Lansingerland ook in 2024 in stand kan blijven. Dank voor uw aandacht.

De heer Van den Beukel, CDA: Kunt u ons meenemen in uw laatste opmerking, de achtergrond daarvan. U zegt: zonder die regeling zullen bijvoorbeeld die jazzmiddagen niet meer georganiseerd kunnen worden. Je zou er oppervlakkig naar kunnen kijken en zeggen: het scheelt een paar honderd of duizend euro, dat kan je zelf ophalen met een collecte. Maar u bent stellig, u zegt: dan vallen dingen om. Hoe komt u daartoe? De heer Van Rooijen: De kosten gaan natuurlijk altijd voor de baten uit. Je moet een bepaalde trekker hebben, willen mensen je kunnen vinden of een evenement ontdekken. Als vereniging hebben we niet de middelen om daar vooraf in te investeren met het risico, dat het niet aanslaat. Dan zou zo'n initiatief een vereniging ten gronde helpen en dat doen we dus niet. Wij hebben gezegd: het moet een stukje steun hebben om zeker de eerste periode te kunnen overbruggen, anders is het risico voor de vereniging veel te groot.

De voorzitter: Dan wil ik u hartelijk danken voor uw inspraak. Voor alle drie de insprekers: wat u heeft aangegeven kan vanavond terug komen als fracties het inbrengen in de bespreking. Vanavond gaat het over: waar geeft de gemeente volgend jaar wel en waar geen geld aan uit? De verdeling daarvan is aan de orde vanavond, daar zullen de raadsleden over gaan discussiëren. U kunt vanavond horen hoe ze daarover denken. Dat zal pas wat later zijn, want we gaan nu de eerste termijn doen, wat er uit komt zal dan aan het eind van de avond zijn, maar misschien zullen fracties al een tipje van de sluier oplichten, je weet maar nooit, ik weet niet wat ze gaan zeggen. Dan sluit ik deze inspraak hiermee af.

3. Vaststelling agenda en inventarisatie rondvragen

De voorzitter: Akkoord, deze agenda? Ik neem aan van wel. Ja?

Inventarisatie rondvraag:

De voorzitter: Er zijn geen rondvragen aangemeld.

4. Stukken ter advisering aan de raad:

4.a Begroting 2024-2027

De voorzitter: Naast de info van de insprekers wil ik de commissie ook attenderen op de brief van de directeur van Welzijn Lansingerland, die vanmiddag door de griffie aan u is verzonden, dat u die kunt betrekken bij uw overwegingen. De spreektijden voor de fracties zijn maximaal 10 minuten in de eerste termijn, tweede termijn 7 minuten, dat is inclusief interrupties plus eventueel de ongebruikte tijd van de eerste termijn. De volgorde van spreken is op basis van fractiegrootte, dat betekent dat de eerste woordvoerder is van L3B en de laatste van VOOR.

De heer Van Doorn, L3B: Vanavond ligt de begroting voor. Een rode draad, die wij daarin proberen te beantwoorden en graag vanavond bediscussieerd zien, is hoe wij ook meerjarig richting kunnen blijven geven aan onze gemeente, want veel overkomt ons en op wat voor manier blijven wij baas in eigen huis? We beginnen met complimenten aan het college, de kernopdracht is keurig uitgevoerd. Ze hebben een sluitende begroting voor 2024 aangeboden en de OZB voor woningen

hebben we daarmee kunnen ontzien, zoals we dat aan de voorkant bedacht hadden. De uitgangspunten zijn goed verwerkt. We hebben een zestal duidingen mee gegeven vanuit het perspectief van L3B, die wil ik nog langslopen, omdat dat inkadert hoe wij verder kijken. Het tweede is: hoe ziet dat lange termijn uitvoeringsperspectief eruit? En tenslotte willen wij een drietal scenario's voorleggen hoe wij kijken naar hoe wij dekking kunnen vinden onder bezuinigingen die wij wat minder plezant vinden. Eerst de grenzen opzoeken om incidenteel geld in te zetten waar dat mogelijk is. Wij hebben het beeld, dat dat goed gebeurd is. Ook het in beeld brengen van de bezuinigingsopties middels het knoppenboek, het transparante boek waar wij met zijn allen veel profijt van hebben. Ik wil ook complimenten geven aan het CDA, die dat boek goed gebruikt heeft en met een tegenbegroting komt. Het leest als een uitvoerig amendement in concept. Volgens mij kunnen wij er met elkaar het goede gesprek over voeren, want er zitten zeker een aantal items in waar we dezelfde zienswijze hebben. Het zal ook niet verbazen, dat er een aantal tussen zitten, waar we wat minder enthousiast over zijn dan wel een ander oplossingsperspectief hebben. Een derde punt, dat wij hebben beoordeeld is de realisatie van het coalitieakkoord, daar zijn wij wat minder tevreden over. Meerdere speerpunten, een aantal belangrijke van L3B, die mee gegeven zijn als geprioriteerd beleid, worden uitgesteld tot het einde van deze coalitieperiode of fors gereduceerd of weg geredeneerd. De teleurstelling zit voor ons met name op het brede terrein van veiligheid. Het dimmen van verlichting, de wijkBOA, digitale veiligheid, bewaakte fietsenstalling, cybercrime. We willen in de tekst het huis op orde brengen, maar als we meer dan een half miljoen uit deze begroting trekken, dan zijn we niet het huis op orde aan het brengen, dan zijn we nog steeds bezig met de fundering te graven en dat is onvoldoende. Kijken we naar de risico's momenteel, die uitgaan van een ondermijning, het wordt te pas en te onpas over ons heen gestort, dat is met een reden, een terecht reden, daar moeten we voor waken. Cybercrime wordt ook hoog geprioriteerd in de veiligheidsketen, daar moet je je ogen niet voor sluiten, niet voor weggijken. Wat ons betreft is dat een onaanvaardbare beweging terug. Daarnaast leggen we ook nog een aantal rekeningen bij de meest kwetsbaren en die beweging is ook geen juiste, Rotterdampas, gehandicaptenkaart, dierenwelzijn, dat zijn zaken die ons aan het hart gaan en waar we nog het gesprek over willen voeren. Een andere duiding die we hebben mee gegeven: zoek naar alternatieve bronnen. Denk aan forenzenvergoeding of-belasting, ook daar missen we een concrete uitwerking. We missen op zijn minst een taakstelling op inkomsten forenzenbelasting. In de stand van zaken van het collegeprogramma meldt het college met enige trots de concrete plannen om huisvestingsplekken voor arbeidsmigranten te realiseren. Ze gaan uit van 1.400 van dergelijke plekken. Het Westland rekent met € 377 per locatie, per woning, forenzenbelasting. Dan hebben we zomaar een potentieel van een half miljoen. Als je gaat kijken waarop aan het bezuinigen zijn, ik denk niet dat we het precies redden met die half miljoen, maar substantiële inkomsten op dat deel van mensen die hier wonen, gebruik maken van onze faciliteiten en er niet voor betalen. Dan heb ik nog niet eens het potentieel van de distributiecentra. Tenslotte zien we ook de subsidiespecialist niet terug. Voor een belangrijke voor vanavond, ik kom er zo op terug: geen geld, geen Zwitsers. Ontevreden hierover. Wij constateren, dat er niets mee is gedaan. Als je deze begroting helemaal afpelt, het staat in de openingstekst van de begroting, het is blijkbaar de enige reden waarom we hier vanavond praten, dat we moeten bezuinigen, dat is omdat we een heel groot deel van de rekening van het rijk niet betaald krijgen. Wat betekent dat voor ons voor de lange termijn? Hoe kijkt L3B daarnaar? Wij willen echt beschermen waar deze raad en de verschillende colleges zo verdomd hard voor gewerkt hebben en ook gestreden hebben. Het is een gemeente, die schoon, heel en veilig is. De heer Neelis bracht dat netjes onder woorden in zijn inspraak. Dat geeft duidelijk aan: we mogen er niet op verslappen. In de drukte van de Randstad is het echt een kunst om hier dorps te blijven. Als we hier een kerstboom neerzetten met kerst en een paar mooie plantenbakken ophangen, omdat we een uitstraling van een dorp willen realiseren en dat kost een paar centen, dan moet je dat niet als eerste gaan wegnippen. Laten we ook niet vergeten, dat dit alles niet kan zonder een bloeiend bedrijfsleven. Zij zorgen voor de welvaart en

de werkgelegenheid in onze dorpen. Dat alles komt, het hele pakket, door de keuzes die we nu maken, dan beginnen we aan het afbreken van dat soort belangrijke items in onze gemeente. Daar moeten we wat aan doen. Als de rijksoverheid niet over de brug gaat komen, dan kijk ik naar de toekomst en dan zie ik dat heel veel zaken niet betaalbaar meer zijn. De gemeente had de eerste overheid moeten zijn, maar we blijken nu een uitvoeringsdienst te worden van het rijk. L3B wil in deze eerste termijn graag verkennen welke mogelijkheden we hebben om dit onrecht te stoppen. Als we nu nietsdoen, ligt er straks nog steeds een pakket van € 11 mln op ons te wachten, dan zal de OZB door het dak gaan en alles wat Lansingerland mooi maakt, wordt afgebroken tot een soort wettelijk vastgesteld minimum, zonder enige kleur of franje. Het is naar ons oordeel naar geen enkele inwoner uit te leggen, dat wij geen vuist hebben durven maken naar degenen die verantwoordelijk zijn voor het feit dat wij vandaag dit gesprek op deze manier voeren. Welke 3 lijnen kunnen we doen? Nog los van de voorkeur ben ik gewoon benieuwd hoe deze raad kijkt naar gedrag, want daar hebben we het over. Laten we nieuwe taken gewoon niet uitvoeren, voordat er een uitvoeringstoets is gedaan en wij de garantie krijgen dat alle reële kosten gedekt worden. Denk aan de omgevingswet, die komt. Laten we ons niet achteraf verrassen, dat we het nooit gefinancierd krijgen, laat dat aan de voorkant komen. Een andere lijn is, eentje die we kunnen overwegen, is dat we het gedrag van de rijksoverheid kopiëren en zelf gaan toepassen. Dat betekent vooruitlopend op de wijziging m.b.t. het abonnementstarief in 2026 al per direct starten met die inkomensafhankelijke bijdrage en dat doorrekenen en invoeren. Of, dat is ook nog een optie, alle financiële bijdragen aan de gemeenschappelijke regelingen bevriezen op het niveau van 2023, dus we gaan niet korten, we blijven gewoon betalen wat we dit jaar betaald hebben. Het tekort kunnen we dan als GR'en gezamenlijk proberen te claimen bij het rijk. Dan ben je ook af van dat je als einzelgänger alleen op oorlogspad gaat, dan wordt het een gemeenschappelijk probleem, dan kunnen we het ook gemeenschappelijk oplossen. Een derde lijn is conform art.108.3 van de gemeentewet: reële kosten die we als gemeente maken bij de uitvoering van medebewindstaken rechtstreeks door het rijk te laten vergoeden. Dat zijn allemaal richtingslijnen. Bij de GR'en gaat het over een bedrag van € 3 mln, het verschil van 2023 naar 2024. Alle bezuinigingen die we nu voor hebben liggen, kunnen we allemaal terugdraaien, dan kunnen we ons beleid uitvoeren. Alle 3 de richtingen stoelen op aangenomen moties. Enerzijds in 2021: geen geld, geen Zwitsers. Anderzijds de recent aangenomen moties 2023-007, mee bezuinigen met gemeenten, waar we vragen aan het college om dat te bespreken met GR'en. Laten we vooral van slachtoffergedrag naar baas in eigen huis bewegen. Dank u wel.

De heer Jumelet, WIJ: Ik begon bij de bespreking van de kaderbrief 2024 dat we blij mogen zijn om het bestuur te zijn van deze vitale, krachtige, sociale, veilige, rijke, groene, sportieve en bedrijvige gemeente. Een gemeente waar het goed wonen, leven en werken is. In de periode tussen toen en nu is er in de wereld, in Nederland maar zeker ook in Lansingerland veel gebeurd. Mijn fractie wil graag blijven benadrukken: zoek de overeenkomsten en niet de verschillen. Polarisatie ligt zomaar op de loer, iedereen denkt het gelijk aan zijn of haar kant te hebben en natuurlijk moeten we ons blijven durven uitspreken, maar laten we het gesprek wel blijven voeren en elkaar niet verliezen of het nu gaat om grote conflicten of kleine, lokale kwesties. Voor ligt de begroting 2024. Mijn fractie is zeer positief over het open proces en op welke wijze het college het bij de kaderbrief voorziene tekort door enerzijds technische keuzes en stappen en anderzijds heldere inhoudelijke keuzes te reduceren tot waar we nu zijn. Van € 11,4 miljoen tekort voor 2024 naar een overschot van ruim € 6 ton, als we de september-circulaire meewegen. En natuurlijk, als we naar 2025 en volgende jaren kijken dan ligt daar in de komende periode een grote uitdaging voor ons allen. In mei jl. vroeg het college de raad om duidingen voor het maken van de begroting 2024 en volgende jaren. De raad heeft in de volle breedte duidingen meegegeven en het college heeft ons inziens goed geluisterd. Binnen die duidingen en kaders bent u aan de slag gegaan. Daarnaast complimenten dat u het aan de voltallige raad laat welke keuzes er voor 2024 wel of niet gemaakt moeten worden. Wederom

een enorme stap als het gaat om kleur te geven aan de open bestuurscultuur. Een open bestuurscultuur waar we verantwoord met elkaar moeten omgaan en we in lijn van onze eerdere duidingen nu keuzes moeten maken. Vanavond en in de komende begrotingsraad zal een ieder moeten gaan zoeken naar meerderheden, het is geen gelopen race. Een prachtig voorbeeld van de open bestuurscultuur. Voor mijn fractie zijn, naast het coalitieakkoord, de volgende lijnen belangrijk. Het zijn er 5. Geef de mensen een steun in de rug die dat nodig hebben om volledig mee te kunnen doen in onze samenleving. Blijf investeren, met name in de preventie voor onze jeugd en jongeren in bredere zin en neem suggesties en initiatieven vanuit jongeren serieus. Overeenkomstig de eerder unaniem gesteunde door WIJ ingediende moties, maak werk van de versnelling realisatie seniorenwoningen en met name aan de Lijsterlaan in Bleiswijk, onze ouderen wachten al zolang op meer passende huisvesting. Voer uit wat we eerder hebben besloten en geen nieuw beleid. Maak keuzes wat wel of niet kan met de capaciteit van ons gemeentelijk apparaat. Concreet betekent dit voor ons het volgende. De ombuiging pilot Steunouder van € 50.000 wil mijn fractie voor 2024 niet door laten gaan. Hiermee is er een extra jaar budget om steunouders te zoeken om tegemoet te komen aan de enorme behoefte. Mijn fractie vindt het belangrijk dat juist een dergelijk belangrijk project voor kinderen en hun ouders een extra kans krijgt om van de grond te komen. Voor 2025 willen wij het opnieuw wegen. Wij vragen dan ook het college om te reageren richting de raad hoe wij het in 2025 wellicht zouden moeten gaan doen met elkaar. WIJ wil niet stoppen met de Rotterdampas. Juist de inwoners met een kleine beurs worden hiermee in staat gesteld om met hun gezin kleur te geven aan het leven door allerlei activiteiten te kunnen ondernemen. Ja, ook een flink aantal inwoners met een hoger inkomen genieten hiervan maar het afschaffen en het ontbreken van een alternatief, leidt tot verschraling voor een flink aantal van onze inwoners die een duwtje in de rug nodig hebben. Mijn fractie zet zich al jaren in voor levendige dorpskernen. We zien dat onze dorpscentra er mooi bij liggen. De hanging baskets ervaren wij als een kers op de taart en de jaarlijkse kerstbomen als een waardevolle toevoeging. Mijn fractie wil deze beide structureel in stand houden. Een aantal van u zal zeggen: dit kunnen de winkeliers toch zelf betalen? De dorpscentra zijn van ons allemaal, dus vinden wij het niet redelijk om dit ook weer bij de winkeliers neer te leggen. Het beperken van de fietsveiligheidsmaatregelen vinden wij haaks staan op de lijn die wij al langere tijd met elkaar uitdragen. Mijn fractie vindt deze structurele bezuiniging niet opportuun en stelt voor deze niet te doen. Tot slot in deze rij, de bezuiniging dierenwelzijn, inclusief subsidieregeling. In 2019 heeft mijn fractie een motie ingediend en deze kon toen rekenen op een raadsmeerderheid. Ook hier geldt ons inziens dat het onze verantwoordelijkheid is om dit goed te blijven regelen. Wij stellen voor om deze structurele bezuiniging geen doorgang te geven. Voor al deze 5 punten zullen wij de benodigde amendementen indienen tijdens de begrotingsraad op 2 november. Wij nodigen andere fracties uit om deze amendementen mede in te dienen maar zeker ook te steunen. Mijn fractie wil nog eens serieus kijken naar de beoogde bezuiniging rondom Levendig Lansingerland. De inspraak van zojuist is aanleiding om daar nog eens goed over na te denken. Tot slot van deze opsomming een zesde punt. Mijn fractie zal samen met de fractie van L3B een amendement indienen inzake de aanpak van straatraces in het kassengebied en op het industrieterrein Prisma. De structurele kosten bedragen € 22.500 per jaar. Ook dit amendement zullen L3B en WIJ tijdens de begrotingsraad indienen. Het college heeft een solide basis neergelegd voor de begroting van 2024. Op onderdelen kunnen we, wat mijn fractie betreft, een beperkt aantal andere keuzes maken. Echter het bouwwerk, mede met als basis het coalitieakkoord, staat en daar tornen wij niet aan. Deze begroting is een logisch gevolg van het proces dat wij met elkaar als raad tot nu toe hebben doorlopen. Graag wil ik alvast even vooruit kijken naar de komende periode. Mijn fractie zal aanvullend op deze 6 concrete punten in november komen met een bespreekstuk in de commissie samenleving over de uitkomsten van de jeugdparticipatie en de wens van veel jongeren om een pumptrackbaan te realiseren in Lansingerland. Deze week stond het nog weer eens in de krant dat het belangrijk is jongeren te betrekken bij het bestuur en hen serieus te nemen. Tot slot wil ik nog stil staan bij ons als bestuur

van Lansingerland. De open bestuurscultuur heeft wat ons betreft. De heer Markus: Ik hoorde de heer Jumelet 'tot slot' zeggen, dat betekent dat er een einde aan zijn bijdrage komt, al weet je dat bij de heer Jumelet natuurlijk nooit exact, of het echt zo is. De heer Jumelet noemt allerlei zaken die hij terug wil draaien, maar dan verwacht ik ook van de heer Jumelet dat hij aangeeft: we draaien € 4 ton aan zaken terug, maar waar gaat de heer Jumelet dat mee dekken? Dat maakt de discussie iets makkelijker. De vraag is: hoe gaat u die teruggedraaide zaken dekken? De heer Jumelet: Als ik kijk naar het saldo naar aanleiding van de meicirculaire en hetgeen het college voorstelt en de uitkomst van de septembercirculaire, dan valt er wat te verdelen. In die zin hebben wij dekking. Maar ik ga even verder. Tot slot, inderdaad, om anderen ook de kans te geven vanmiddag nog. Tot slot wil ik nog stilstaan bij het bestuur van Lansingerland. De open bestuurscultuur heeft een nog veel stevigere voet aan de grond gekregen. Mijn fractie is daar zeer blij mee, we maken met elkaar waar wat we aan het begin van deze periode hebben afgesproken en toegezegd. Zowel het college als wij als voltallige raad moeten ons uiterste best doen om hier verder vorm en inhoud aan te blijven geven. Wat mijn fractie betreft is dit echt verfrissend. Er ligt inmiddels een afspraak over een goede en heldere lange termijnplanning en zijn we jl. meegenomen in het portfoliomanagement in het ruimtelijke domein en op termijn wat mijn fractie betreft ook in het sociale domein en de bedrijfsvoering. Helaas moeten we met elkaar constateren dat de personele problematiek ons parten speelt en dus niet alles kan wat we zouden willen. Het is dan ook belangrijk dat de raad ook in deze in positie wordt gebracht. De raad moet zichtbare keuzes kunnen en durven maken en dat begrijpt iedereen want dat doen we thuis toch ook. Capaciteit en financiële middelen zijn niet onbegrensd. Ik zal in de komende begrotingsraad een motie indienen met de titel: prioriteiten stellen met behulp van een uitvoeringstoets. Een beetje in het verlengde van het eerste punt van de heer Van Doorn als het gaat om lijnen naar de toekomst toe. We willen heel graag sturen en aan het stuur zitten als raad. Ik ga nu echt afronden. We hebben een goede en solide begroting 2024 voor liggen. De heer Van den Beukel: Ik zag het gevaar, dat u nu echt zou gaan afronden, ik doe hetzelfde als de heer Markus. Ik hoor een aantal punten die me zeer aanspreken, die we ook in onze tegenbegroting hebben opgenomen. Ik zou alle fracties willen vragen erop te reflecteren, omdat ik benieuwd ben of er meerderheden in zitten voor ons amendement tegenbegroting als het integraal is. Een punt dat u noemde, wat me aansprak, is het belang van ouderenwoningen in bredere zin, ook in Bleiswijk. U zegt alleen niet over dat de bezuiniging van € 3,5 ton op welzijnswerk voor ouderen, waarover we een brief hebben gekregen van Welzijn Lansingerland. Betekent dat impliciet dat u dat beleid steunt? Of dat u er nog over na wil denken? De heer Jumelet: Wat interessant is, u begint over uw tegenbegroting, wij hebben het natuurlijk ook gelezen. U heeft het woord nog niet gevoerd, ik neem aan, dat u straks een toelichting gaat geven op het grote amendement dat u in gaat dienen. Maar in tweede instantie zullen wij daar natuurlijk op reageren. Wij stellen ons heel erg open op andere punten en onderdelen, we laten ons graag overtuigen. Op het moment dat het goede argumenten zijn, dan vindt u ons zeker aan uw zijde. We hebben kennisgenomen van de brief van Welzijn Lansingerland en we wegen dat zeker mee, in de aanloop naar de begrotingsraad zullen we daar zeker over nadenken. De voorzitter: U bent over de 10 minuten heen. Ik voer opdrachten van uw presidium uit. U moet het mij niet aanrekenen, dat ik u het spreken ontnem, want daar zijn afspraken over gemaakt. De 10 minuten zijn om. De heer Jumelet: Ik had graag in navolging van mijn voorganger graag nog een aantal bedankjes willen uitdelen aan de samenleving, maar dat laat ik dan maar even voor wat het is. De voorzitter: Dat kunt u in de tweede termijn doen.

De heer Van den Beukel, CDA: Laat ik het stokje overnemen, waar de heer Jumelet net niet mee kon eindigen en het woord samenleving als eerste woord uitspreken in mijn bijdrage. Het motto van deze bijdrage namens het CDA is: de samenleving verantwoord verder. Dat is ook het motto van onze tegenbegroting. Voor de luisteraars: hij is beschikbaar online, dus je kunt hem allemaal downloaden. Ik heb hem maandag verspreid onder raadsleden, zodat ze er kennis van konden

nemen en er staat ook een stukje over in de Heraut. Het college, de coalitiepartijen, hebben het motto 'samen verantwoord verder' gegeven aan deze coalitie. Ik wil daaraan toevoegen: de samenleving verantwoord verder. Want de inzet van het CDA is om samen te werken aan een nog betere begroting. Het is prettig dat het college besluit om de begroting sluitend presenteert, ook overigens een wettelijke verplichting, maar toch prettig. Ook op basis van de kadernota inderdaad, de heer Van Doorn refereerde aan het amendement om de OZB voor inwoners in eerste instantie niet te verhogen, dat is keurig gehonoreerd, blij mee. De inzet op het verhogen van de inkomsten, een gezamenlijk amendement, daar is aan gewerkt, maar er het kan een tandje beter, daar reiken we elkaar de hand. Dus er zitten prima elementen in deze begroting. Ook veel techniek, technische maatregelen om het begrotingsgat te dichten. Sommige zijn erg creatief. Gelukkig werd ons bevestigd dat de provincie ermee instemt, bijvoorbeeld het financieren van de kapitaallasten reserve van al gedane investeringen. Als dat zo is, dan is dat zo, dat is mooi, dat scheelt ons weer een pijnlijke bezuiniging. Maar ondanks die technische maatregelen blijven er gewoon ook nog inhoudelijke keuzes, die gemaakt moeten worden om deze begroting sluitend te krijgen. Daar stelt het college voor om toch naar onze mening diep te snijden in voorzieningen die de samenleving veel waarde brengen op dit moment. Dat lijkt ons echt onverstandig en ook, eerlijk gezegd, niet nodig. Vandaar dat we bij het lezen van de begroting zo langzamerhand tot het idee kwamen: er valt een samenhangend verhaal te maken hoe het ook kan, hoe het anders kan, hoe het beter kan, hoe we de samenleving verantwoord verder kunnen brengen. Dat samenhangende verhaal hebben we samengebracht in een document, dat heet: tegenbegroting. Laat u zich niet afleiden door het woord 'tegen', het is een handreiking aan u, aan collega raadsleden, om te kijken of we nog verbeteringen kunnen aanbrengen. Het document is te lang om dat in een bestek van 10 minuten toe te lichten, dat lijkt me ook wat saai worden. Ik licht er een paar dingen uit, zaken die we echt belangrijk vinden als CDA. We hebben 4 prioriteiten qua bestedingen, qua bezuinigen die we willen terugdraaien. Ten eerste sterke families en gezinnen. Er wordt € 3,5 ton bezuinigd, is het voorstel van het college, op welzijnswerk voor ouderen. Het aantal ouderen in onze gemeente neemt toe. De ambities van het college zijn hoog, het aantal ontmoetingsplaatsen neemt toe. Het zijn belangrijke ontmoetingsplaatsen. Ik sprak een paar dagen geleden een oudere heer, wiens vrouw elke week naar die bijeenkomst gaat, naar een bingo in Hergerborch. Zo flauw als het klinkt, zo belangrijk is het voor die mensen. Daar € 3,5 ton op bezuinigen zonder zicht op de impact, want die heb ik niet, geeft het college ook niet, dat lijkt ons echt onverstandig. De Rotterdampas. Talloze gezinnen genieten daar enorm van. De argumentatie dat het ook gericht is op de middenklasse vinden wij toch echt mager. Het is belangrijk voor al die gezinnen in onze gemeente, ook voor hen die niet op vakantie kunnen. Dankzij de Rotterdampas gaan ze een dagje naar Blijdorp, gaan ze naar een museum, maken ze kennis met cultuur. Het is niet nodig om daar op te bezuinigen. Tweede prioriteit geven we aan milieu en natuur. Laat ik klimaatadaptatie daaruit lichten. Komende zomer gaan we waarschijnlijk weer meemaken, dat het weer historisch warm wordt. Wat stelt het college voor? Het betrekken van de samenleving, ondernemers en burgers, bij het klimaatadaptatiebeleid te schrappen. We denken echt dat het pennywise, poundfoolish is, dat zouden we niet moeten doen. Ten derde economie, bereikbaarheid en veiligheid. Ik denk dat terecht werd benoemd in eerdere bijdragen. De heer Markus: Even over klimaatadaptatie. In uw tegenbegroting geeft u aan, dat u de verduurzaming van het integraal beheerplan niet zo ziet zitten. U refereert aan bankjes met zonnecellen, dat is een onderdeel. Maar een onderdeel van het pakket dat we voor ogen hadden, was ook om de buurten te vergroenen o.a. door parkeerplaatsen zo in te richten, dat ze beter ingericht zijn voor klimaatadaptatie. Ik neem aan, dat u dat dan een warm hart toedraagt. Hoe kijkt u dan aan tegen het schrappen van de verduurzaming van de integrale beheerplannen? De heer Van den Beukel: De onderbouwing van het verduurzamen van de integrale beheerplannen is nooit heel goed geleverd, naar onze overtuiging. Wat u zegt, waterdoorlatende parkeerplaatsen, een tegel met een gat erin kost evenveel, misschien wel minder dan een tegel zonder gat erin. Het wordt opgeklopt, in onze beleving, dat het verduurzamen van

het IBP, het kost € 6 ton bij elkaar, maar de meerkosten van een duurzame buitenruimte zouden er volgens ons niet hoeven te zijn. Dan de derde categorie, economie zit daarin. Er werd al gezegd: geld moet verdiend worden. Om dan het team economie af te slanken van 3 man naar 2 man, heb ik begrepen van de ambtenaren, dat lijkt ons echt onverstandig. We hebben veel bedrijventerreinen, veel bedrijvigheid. Vaak horen we toch zorgen of klachten over de bereikbaarheid van de medewerkers. Ze werken hard, maar ze moeten beleid maken en problemen oplossen tegelijk en dat met een heel compact team, dat doen ze voortreffelijk, maar daarop bezuinigen, dat is echt een kwestie van jezelf in de voet schieten. De vierde categorie, die ik wil benoemen, is sterke verenigingen en betrokken wijken. Er wordt voorgesteld om te bezuinigen op het onderhoud van sportvelden. Het werd al genoemd in de inbreng van de heer Van Rooijen, verenigingen kunnen heel veel zelf, maar soms hebben ze een beetje ondersteuning nodig. Bezuinigen op het onderhoud van sportverenigingen, wij zien dat niet zitten. Hetzelfde geldt voor de leges. Er kwam ons ter ore, dat een wandelsportvereniging als de Kieviten een tocht organiseren om geld op te halen voor het goede doel, gaat daarvoor een rondje lopen langs de Rotte, voor het stukje door de gemeente Zuidplas moet je een vergunning aanvragen, dat krijgen ze, die is gratis. Voor het stukje over onze kant van de Rotte moeten ze een vergunning aanvragen en die kost geld. Je organiseert als vereniging met vrijwilligers iets voor het goede doel en vervolgens vraagt de gemeente om af te tikken, want leges moeten kostendekkend zijn. Dat lijkt ons niet prettig, niet de goede houding naar de samenleving die je graag wilt ondersteunen. Dus we stellen voor daar iets extra's te doen en de leges voor verenigingen, die iets voor het goede doel willen organiseren, voortaan te compenseren met een subsidie van maximaal € 50.000 op jaarbasis. Niet voor een individuele vereniging vanzelfsprekend, maar als BCBB straks een nieuwe kantine bouwt en dat hebben ze opgehaald met kwartjes en dubbeltjes, dan zou ik het heel spijtig vinden als ze voor € 10.000 een vergunning moeten aanvragen en daarvoor ook die dubbeltjes moeten gebruiken. U heeft zo een beetje een beeld van onze prioriteiten. Ik ben heel blij al met de inbreng van collega Van Doorn en Jumelet, die een aantal overlappende prioriteiten hebben genoemd. De heer Azzouzi: We hebben de tegenbegroting van het CDA gelezen, we worden wel vrolijk van het terugdraaien van een aantal bezuinigingen, maar als we naar de dekking kijken, dan doet dat ook pijn, qua duurzaamheid bijvoorbeeld, maar ook andere dingen. Heeft het CDA ook gekeken naar dekking die minder pijn doet? De heer Van den Beukel: Ja, vanzelfsprekend. U heeft een hele lijst van 14 bezuinigingen zien staan. Dat we bijvoorbeeld een zonnedek willen aanleggen hiervoor op het parkeerterrein bij het gemeentehuis. Dat levert geld op, dat is een bezuiniging die eigenlijk geen bezuiniging is. Wij stellen voor dat gewoon maar te doen. We stellen ook voor om sommige zaken maar niet te gaan doen, bijvoorbeeld niet te starten met gratis openbaar vervoer. Dat is prettig en sympathiek, maar als je om dat te realiseren € 33.000 moet weghalen bij culturele verenigingen, dan stellen wij andere prioriteiten. Maar ook iets heel flauws als de straatlampen van Stedin korter aanzetten, ik sta open voor andere voorstellen. De heer Van Doorn: Ik wil toch even de heer Van den Beukel helpen. Die pilot voor openbaar vervoer voor ouderen is incidenteel geld, dat is geen structurele race, die boekt u structureel in en maak vervolgens een oneigenlijke vergelijking. Daarom vind ik het van belang dat even te melden. Dat moet u eigenlijk even schrappen en iets anders voor verzinnen, want het is met incidenteel geld gedekt project. De heer Van den Beukel: Ik word elke dag wijzer. Ik kom tot een afronding. Ik zie dus veel overlap, bijvoorbeeld ten aanzien van veiligheid. Ik denk dat het onverstandig is om te blijven steken op 8 BOA's, terwijl ons er 12 waren beloofd. Volgens mij kunnen we samenwerken aan een begroting die nog mooier is dan die nu al zou kunnen zijn. Dank u wel.

De heer Machielse, VVD: Griffie, zou mijn voorhoofd ook in beeld mogen, alstublieft? De voorzitter: Nu tevreden? De heer Machielse: Ik ben buitengewoon tevreden. Voor de zomer zei ik u al: solide financieel beleid is nodig, want alleen dat zorgt voor lagere lokale lasten. In dat licht huldigen we dan ook het adagium: better be safe than sorry. Zeker omdat er ook nog zoveel onduidelijk is voor

de jaren na 2024 wilden we ons nu inspannen om te zorgen dat ons huishoudboekje op orde is en we verantwoord door kunnen. Het fikse tekort voor 2024 is weggewerkt door het college en zelfs naar een kleine plus, chapeau, laat ik dat ook zeggen. Samenvattend, zonder biechtstoel, zonder zero based budgetting is er eigenlijk al een flinke ombuiging en bezuiniging gerealiseerd. Echter, in de gereedchapskist zitten dan weer helemaal geen bezuinigingen bij de wettelijke taken. U kent mij en de VVD als een partij met veel mensen uit het bedrijfsleven, dan vraag ik me af: hoezo kan er geen efficiëntie behaald worden in wettelijke taken, maar wel in de bovenwettelijke taken? Een overheids-denken versus bedrijfsleven-denken? Dan ook de vraag, ziet het college geen kans om nog meer efficiency te behalen in deze begroting door juist die wettelijke taken ook te optimaliseren? In dit voorjaar noemde ik een aantal zaken, waar de VVD op ging letten bij deze begroting en laat ik die voor de zorgvuldigheid even met u doorlopen. Wij hebben allereerst gezegd: ga nou eens, waar mogelijk, lucht uit die begroting halen en scherp kijken naar nut en noodzaak. Dan zien we een hele gereedchapskist van het college, zeer positief, en het college benut uitsluitend gele en groene knoppen, niet eens de rode c.q. zwarte. Alleen dat leidt al tot voldoende bezuinigingen. Dat stemt de VVD heel erg positief over de mogelijkheden die beschikbaar zijn mocht het helaas toch nodig blijken de komende jaren. Dus ook hiervoor: goed werk geleverd. Maar dan even terug naar die optimalisatie. Veel taken kunnen worden geoptimaliseerd. Ik noemde u al dat bij de wettelijke taken in onze optiek ook wel wat efficiency c.q. bezuinigingen te realiseren valt. Neem de schuldhulpverlening, een bovenwettelijke taak. Na vele jaren zijn we aan de slag met onze ambities. Ondanks 450k bezuinigingen ongeveer blijven we toch onze ambities realiseren. Overigens graag even een bevestiging dat dat zo is, maar dat lezen wij in ieder geval in de begroting. Wat is dan de toelichting: we bezuinigen op subsidies, inkoop, overhead en bedrijfsvoering. En niet op uitvoering. Perfect, chapeau. Als dit kan bij zoiets als schuldhulpverlening, waarom kan dit dan ook niet bij die wettelijke taken? Om te bezuinigen op subsidies, inkoop, overhead en bedrijfsvoering en niet op uitvoering. Daar is de VVD toch erg benieuwd naar. Als tweede punt hebben we gezegd: inkomstenbronnen moeten we verbreden en ongedekte taken moeten we of laten dekken of niet meer uitvoeren, in die zin veel steun voor de woorden van de heer Van Doorn. Neem die erfpachtaanbieder voor bedrijven, dat blijkt niet lucratief en forenzenbelasting niet doeltreffend, helder. Maar toch mist weer datzelfde ding, dat we hier al 3 jaar op rij noemen. Welke ongedekte taken gaan we afbouwen? Of: hoe gaan we ervoor zorgen, dat die ongedekte taken wel gedekt worden? Ook daar denkt de VVD toch nog wel wat te kunnen verwachten van het college. Ten derde gaven we aan als VVD geen ongebreidelde groei van die lokale lasten, die nu al ver boven het landelijk gemiddelde zitten. Ook voor komend jaar de OZB aanslag in euro's ligt 18% boven het landelijk gemiddelde in euro's. Alleen Zoetermeer is nog duurder in onze regio om te wonen. Los van het feit dat het nog duurder is, zou ik sowieso liever in Lansingerland willen blijven wonen, maar het geeft toch te denken. Als op Zoetermeer na Lansingerland de duurste gemeente is in onze regio om te wonen. Het college zegt dan: je deelt de aanslag door de hoge WOZ-waarde en in percentage zitten we onder het landelijk gemiddelde. Ja, dat begrijp ik, volledig waar. Maar in percentages klopt dat allemaal wel, maar de waarde van een huis en de waardeverhoging van een woning in Lansingerland, misschien wel als resultaat van het beleid van deze gemeente om aantrekkelijk te zijn, staat natuurlijk helemaal niet altijd in relatie tot het inkomen van onze inwoners. Zij worden wel geconfronteerd met een hogere aanslag in euro's dan overal in de regio behalve in Zoetermeer. Toch, de VVD is echt in de meewerkstand vandaag, kijken we dan toch naar het tekort van miljoenen en zien we inflatiecorrectie op de OZB woningen. Dan denkt de VVD ook: laten we dat maar even doen. Laten we daar niet moeilijk over doen, in het geheel van bezuinigingen ook die inflatiecorrectie op de OZB woningen in stand houden, vindt u onze steun. Maar wel een waarschuwing, want op die OZB niet-woningen daar is de groei echt wel klaar, de rek is er daar wel uit. Denk aan de gemiddelde MKB'er, de bakker, de winkelier, de bedrijven op onze bedrijventerreinen die niet op de beurs genoteerd zijn, die hebben het echt wel pittig met die OZB. En ja, die is nu gestegen naar een regionaal landelijk gemiddelde, maar laten we voorkomen dat we

daar ook nog veel duurder gaan worden dan het landelijk gemiddelde. Ten vierde. Bij de commissiebehandeling dit voorjaar en ook de raadsbehandeling heb ik uitgebreid met de wethouder woorden gewisseld over het amendement formatie volgt beleid voor een krachtige organisatie. De wethouder heeft mij toen bevestigd: nee, we werken niet meer met normbedragen voor het aantal inwoners, niet meer met norm aantallen voor ons areaal, formatie volgt beleid. Wat is dan nu in deze begroting? Ik moet haast weer chapeau gaan zeggen, dat omdat we in een aantal beleidsterreinen moeten terugschakelen ook voor het eerst na jaren van groei we iets moeten gaan terug schalen in de formatie van onze gemeente. En dat doet pijn, dat is niet altijd leuk, maar het is wel een correcte uitvoering van het amendement. Dus chapeau en dank daarvoor. Maar we moeten door. Lansingerland staat onder druk, ik noem het vaker: woningbouw en ontwikkeling, verkeer en vervoer, cultuur, ondernemerschap, maar ook veiligheid. De heer Van Doorn noemde enkele relevante zorgen en maatregelen op dit gebied om te zorgen dat onze samenleving veilig blijft en waar nodig ook veilig wordt. Ik ga u een voorbeeld noemen. 80 van de 180 gestolen fietsen tot nu toe, bijna de helft als we snel rekenen, zijn gestolen rond of op één van onze 2 metrostations, Berkel Westpolder en Rodenrijs. In welke vorm gaat het college hier veiligheidsmaatregelen voor treffen? Als het probleem maar wordt opgelost, want de maatregel, het middel is voor de VVD niet heilig. Maar hoe kan het toch zo zijn, dat op maar 2 plekken in onze gemeente bijna de helft van de fietsendiefstallen plaats vinden? Dat aantal moet sterk omlaag. Reserveer het geld en kom met een oplossing, die toekomstbestendig is. Laat helder zijn, dat de VVD zich dan ook erg kan vinden in de voorstellen van het CDA, want juist niet besparen op de beveiliging van fietsenstallingen en het eventueel combineren met een tegenprestatie van mensen uit de bijstand, daar zijn we heel enthousiast over. Weet u, als u het mij vraagt, als u het de VVD vraagt, ik ga hem heel hard maken: liever een bewaakte fietsenstalling dan een functie bestuursadvies. Als die keuze voor komt, kiezen wij voor die bewaakte fietsenstalling, want daar hebben onze inwoners meer aan, dan die functie bestuursadvies. Het spijt me, het is echt zo. Lobbyactiviteiten kunnen we integreren in het reguliere beleid, wat de VVD betreft. Goed voorstel. Economie en ondersteuning op sterkte houden, niet afschalen daar, uitstekend voorstel. Die stelpost onvoorzien naar het minimum, gesproken over lucht in de begroting, zeker gelet op het positieve saldo op de jaarrekening, wat ons betreft een no brainer. En ja, zo'n portie 15k verfraaien dorpskernen. We moeten onszelf voor de kop slaan als we hier avond na avond vergaderen over bruisende centra, centrummanagers aannemen, onze ondernemers aanjagen en dan zelf gaan beknibben. De heer Azzouzi: Ik werd getriggerd door de vergelijking tussen een functie bestuursadviseur en een fietsenstalling. Wij zijn voor een bewaakte fietsenstalling. Ik weet niet of de heer Machielse weet wat een bestuursadviseur kan betekenen. De heer Machielse: Die bestuursadviseur kan misschien de fietsenstalling gaan bewaken, wie zal het zeggen, dan kunnen we het één met het ander combineren. Maar even een serieus antwoord in de richting van de heer Azzouzi. Toen ik in deze gemeente raadslid werd, hadden we geen bestuursadvies. Ik moet u heel eerlijk vertellen, maar in een andere setting kunnen we er verder over praten, dat ik dat wel prettig vond. Laat ik het daarbij houden. Ik wil afronden. De komende dagen, want volgende week gaan we al het e.e.a. vaststellen, de komende dagen maken we keuzes. Met het oog op de toekomst, die is erg onzeker, is de VVD er niet direct voorstander van om dat kleine positieve saldo in de begroting op te gaan souperen in 2024, laat dat helder zijn. We vinden daarom dat voorstellen om bezuinigingen terug te draaien in balans moeten zijn met voorstellen om ergens anders te gaan bezuinigen. Of extra inkomsten te realiseren. Want, daar begon ik mee: solide financieel beleid is nodig, want alleen dat zorgt voor lage lokale lasten. Dank u wel. De voorzitter: Het begin van uw spreekbeurt was bijzonder, u zat niet goed in beeld. Dat kostte u 30 seconden, die krijgt u er weer bij.

Mevrouw Den Heijer, D66: Ik wil eerst een klein beetje uitzoomen voordat we naar de begroting gaan, want deze begroting behandelen we in een wereldwijde roerige en heel verdrietige tijd, daar

wil ik kort aandacht voor vragen. De oorlog in Oekraïne en nu ook in Israël en Gaza, het brengt ons allemaal gevoelens van onmacht, verlies van vertrouwen en onveiligheid met zich mee. Hoe klein ons land ook is, hoe klein onze gemeente is, we kunnen daar een bijdrage aan leveren, door als mensen te blijven geloven in onze samenhang, in onze vrijheid en in onze democratie en ook heel praktisch, door in deze gemeente mensen uit onveilige gebieden op te vangen. Door deze tijd beseft je ook opeens weer hoeveel geluk we hebben om hier te wonen en dat we het zo goed hebben met elkaar. Daar mogen we best even bij stil staan. Dan de begroting. Het is een financieel onzekere tijd, maar niet zo onzeker als in andere gebieden. Maar we zijn wel heel blij dat we veel van onze belangrijke voorzieningen in Lansingerland in stand kunnen houden en dat we een sluitende begroting voor ons hebben liggen. Er zijn keuzes gemaakt om enkele bezuinigingen door te voeren en die doen wel pijn, maar sommige zijn wat ons betreft ook wel goed te begrijpen. De komende tijd zal uitmaken hoe we onze keuzes gaan maken met elkaar en met de raad. Wat we belangrijk vinden is dat niet bepaalde groepen de dupe van zijn, dat staat ook in de begroting vermeld. Daar staan wij ook helemaal achter. Uiteraard zien we ook nog veel meer maatschappelijke ontwikkelingen die ons zorgen baren, zoals de klimaatverandering, de ontwikkelingen in het sociale domein en ook de woningnood. Toch ook daar zien we dat de gemeente de goede dingen probeert te doen en te ondernemen die op dit moment kunnen en haalbaar zijn. We blijven werken aan woningbouw, investeren in de verduurzaming van de buitenruimte en in we investeren ook in burgerparticipatie, die we allemaal zo belangrijk vinden. We zoomen in op een paar punten die voor D66 van belang zijn. Dat is 1, het zal u niet verbazen: duurzaamheid. Zeker op het punt van een toekomstbestendige gemeente willen wij voorkomen dat we dingen nu laten, die we in de toekomst nodig hebben. Daarom zijn we blij met alle investeringen die we doen op dat gebied, voor nu en voor in de toekomst. Wat ons wel opvalt is dat er wel een kleine post bezuinigd wordt die juist wel heel betekenisvol kan zijn, namelijk het betrekken van de inwoners bij thema's rondom duurzaamheid. Wij achten het van belang dat iedereen moet worden betrokken bij de verduurzaming, ook al weten we dat de grote CO2-winst is te halen in de glastuinbouw, we moeten aandacht blijven trekken ook bij onze inwoners. Ditzelfde geldt ook voor het schrappen van de post rondom klimaatadaptatie, het is belangrijk om daar stappen in te kunnen blijven maken. Wat betreft duurzaamheid is D66 ook enorm trots op de stappen die we hebben gezet rondom afval. Dit hebben we niet als gemeente gedaan, maar de inwoners, we hebben het met elkaar gedaan. We hebben allemaal de handschoenen opgepakt en zijn heel hard aan het scheiden gegaan en het resultaat mag er zijn. Volgend jaar kunnen zowel het vaste als het variabele deel van de afvalstoffenheffing omlaag, dat is voor het eerst in jaren. Dan het tweede punt voor ons van belang: het sociaal domein. Op hoofdlijnen kunnen we het eens zijn met de strekking van de begroting, maar er zijn wel enorme uitdagingen. Waar we o.a. moeite mee hebben is de relatief kleine bezuinigingspost rondom dat invalidenparkeren. Het gaat wat ons betreft in tegen het idee dat we de pijn gelijk moeten verdelen. Eerder al hebben we een amendement aangenomen om de ergste pijn van deze maatregel, namelijk voor inwoners met een laag inkomen, te beperken. Wij zouden eigenlijk dit amendement graag weer ten tonele laten verschijnen. Daarnaast is mijn fractie van mening dat, een meer technisch onderwerp de transparantie en volledigheid van de begroting is, het opdracht geven van een taakstelling voor de GRJR en tegelijkertijd de risicoreservering voor een groot bedrag niet zo transparant is. Het is een wat meer technische aangelegenheid, maar wij vragen ons af waarom dat niet tegen elkaar kan worden weggestreept zodat er een realistische taakstelling ontstaat. Dan zijn er nog andere voorgestelde ombuigingen in het sociaal domein. Op zich snappen we sommige keuzes tot op zekere hoogte, bijvoorbeeld om wat meer te faseren, maar we moeten er wel voor waken dat we niet door winst op korte termijn, juist op lange termijn, de problemen niet aanpakken. Dat werd nu ook al duidelijk gemaakt door de sprekers, dus dat zal ik niet verder herhalen. Dan ook nog even over cultuur. We hebben de spreker gehoord en wij vroegen ons af, ook gezien de uitleg rondom de begrotingsknop, of dit soort dingen niet incidenteel bekostigd kunnen worden. Dat is een vraag die

we aan het college willen stellen nu. Een derde punt: leefbaarheid en woningbouw. We zijn als D66 blij dat we de afgelopen maanden echt een stap gemaakt hebben met flexwoningen voor Oekraïners en spoedzoekers. De flexibele schil die Lansingerland nodig heeft terwijl we verder bouwen aan meer permanente woningbouw krijgt nu echt mooi vorm en daar moeten we niet mee stoppen. Ook moeten we niet stoppen met het verder bouwen van aantrekkelijke, groene nieuwbouwwijken. En voor mijn fractie betekent dit ook, zoals wij al eerder hebben aangegeven, dat er meer ruimte komt voor groen en op goed onderzochte plekken, minder ruimte voor de parkeerplekken. Hier hoort ook bij dat we de buitenruimte verder gaan verduurzamen. Het vierde punt: gezondheid en veiligheid. We vinden terecht dat er veel aandacht is en blijft in onze gemeente voor de gezondheid en veiligheid van onze inwoners. Dat moeten we zo houden. Wat ons betreft hoort hier ook bij dat het aantrekkelijk en veilig moet zijn om de fiets te pakken. Het beperken van maatregelen rondom fietsveiligheid en het niet realiseren van drie bewaakte fietsenstallingen vinden we dan ook wel erg jammer. We snappen dat dit gezien de hoge kosten een logische optie is om op te bezuinigen, maar het voelt zonde om de goed lopende fietsenstalling op Westpolder te moeten sluiten. We zouden graag met de fracties en het college willen zoeken naar creatieve mogelijkheden om zowel de nieuwe beveiligde fietsenstalling bij Rodenrijs te openen als de stalling bij Westpolder open te houden. Wij denken bijvoorbeeld door de mogelijkheid te bieden aan ondernemers om een oogje in het zeil te kunnen houden, maar we staan open voor allerlei nieuwe ideeën, bijvoorbeeld om daar commerciële activiteiten te organiseren. Dat waren onze belangrijkste punten. Ter afsluiting. D66 heeft als uitgangspunt gehad dat er bij de coalitievorming afspraken zijn gemaakt en die willen we heel graag met elkaar verder uitvoeren. Als we moeten bezuinigen moeten we de pijn eerlijk kunnen verdelen, wat concreet effect heeft of met een kleine investering of door een creatieve oplossing wel gedaan kan worden, moeten we vooral doen en blijven doen. Daarbij moeten we ons vooral richten op hoe we Lansingerland klaarstomen voor de volgende generaties, voor de toekomst, dat we een gemeente zijn die midden in de wereld staat. Dank u wel. De heer Van den Beukel: Mooie woorden over groen, die ons aanspreken. Betekent dat, dat u de voorgestelde bezuiniging op dierenwelzijn niet steunt? Ik ken u als een partij die opkomt voor jongeren en voor gezinnen. Toch heb ik u niet gehoord over de Rotterdampas. Staat u ervoor open om die te behouden? Mijn beeld is dat we straks een mobiel servicepunt hebben, dat naar de voordeur van mensen komt, maar dat ze geen Rotterdampas meer krijgen, want er moest worden bezuinigd vanwege het mobiele servicepunt. Deelt u dat? Mevrouw Den Heijer: We hebben de paar belangrijkste voor ons eruit gehaald, we kunnen niet alles vertellen. Je zou eigenlijk alle bezuinigingen willen terugdraaien, je moet ook een paar keuzes maken. Uiteindelijk is het ook een optelsom van hoeveel je onder de streep over houdt. Als je nog meer terug zou kunnen draaien, dan zijn dat onderwerpen, die we heel graag zouden willen terugdraaien, maar we moeten ook kijken naar: wat is de optelsom? Ik heb al zoveel dingen gehoord hier, die we niet meer willen of die we terug willen draaien, ik ben heel benieuwd waar we dan op uitkomen. Het zal zoeken naar de balans worden, zoals de collega van de VVD dat aan het eind zei, de balans zoeken van wat kan. De heer Van den Beukel: Ik heb de intentie van mevrouw Den Heijer gehoord, dat ze ze graag zou willen behouden, dus daar ben ik blij mee. Dan kunnen we samen zoeken naar een oplossing. Dank u wel.

De heer Markus, CU: Voor ons als ChristenUnie is politiek geen doel op zich maar een middel om wat kwetsbaar is te beschermen en wat ons dierbaar is te versterken en wat waardevol is te helpen groeien. Dit onder het motto Samen Recht Doen. Op basis hiervan hebben wij naar de voorliggende begroting gekeken. Met veel kunnen wij instemmen en we danken het ambtelijk apparaat en het college voor de hoeveelheid werk die is geleverd om te komen tot deze begroting en de gereedschapskist met begrotingsknoppen. Dit maakt het voor ons mogelijk die accenten aan te brengen die voor ons belangrijk zijn. Hoe gaan we samen recht doen. De accenten bestaan enerzijds uit het terugdraaien van bezuinigingen en daarnaast een voorstel hoe deze teruggedraaide bezuinigingen te dekken. Laten we dit een verbeterbegroting noemen. Allereerst samen. Samen

betekent dat in Lansingerland iedereen mee moet kunnen doen en wordt iedereen geholpen die buiten de boot dreigt te vallen. Vanuit dit principe schrappen wij de bezuiniging voor de gehandicaptenparkeerkaart en blijven wij ook achter de uitvoering van de motie over menstruatiearmoede staan. Door handicap of geldtekort niet kunnen deelnemen is wat ons betreft onbespreekbaar. Helaas zijn er ook in Lansingerland steeds meer jongeren die zich eenzaam voelen en last hebben van mentale problemen. Juist als gemeente moeten we dit samen met hen tegen gaan. We gaan dan ook door met Pubers in de Spotlight, juist ook omdat we vanuit dit programma jongeren uit de eenzaamheid willen halen. Jongeren met mentale problemen moeten snel en adequaat geholpen worden. Juist de praktijkondersteuners GGZ spelen hierin een belangrijke rol en deze moeten dan ook zo snel als mogelijk aan de gang bij onze huisartsen. De pilot Steunouder zetten we ook graag voort. Dit is wat ons betreft een goed voorbeeld van het ontlasten van ouders en kinderen wat duurdere zorg kan voorkomen wat het mogelijk maakt voor mensen om deel te nemen aan de samenleving. Wat ons betreft krijgt deze steunpilot de kans om het gezaaide werk te kunnen oogsten. Jong en oud moeten in Lansingerland actief mee kunnen doen. Bezuinigen op het activiteitenaanbod van ouderen is wat ons betreft niet helemaal onbespreekbaar maar en bezuinigen op het welzijnsaanbod en ook nog eens de hogere indexaties niet vergoeden gaat ons wat ver. Wat ons betreft betalen we wel gewoon de 8,4% indexatie en houden we hiermee het welzijnsaanbod grotendeels in stand. De Rotterdampas wordt juist ook door veel gezinnen gebruikt die een laag inkomen hebben. De Rotterdampas is voor hen de mogelijkheid om eens naar Blijdorp of een museum te gaan. Deze mogelijkheid willen wij graag behouden. Dan recht doen. Wat ons betreft moeten we recht doen aan de schepping die ons door God is toevertrouwt. Goed omgaan met de schepping is dan ook iets wat gestimuleerd moet worden vanuit de gemeente. Juist hierin is het betrekken van inwoners en ondernemers bij energie- en klimaatvraagstukken belangrijk. Het bezuinigen op het betrekken van inwoners bij klimaatadaptatie en het stoppen met kleine thema's rondom energie en klimaat is wat ons betreft niet verstandig. Ook het fietsgebruik binnen de gemeente is iets wat door de gemeente gestimuleerd moet worden. Het beperken van de fietsveiligheidsmaatregelen is voor ons geen optie. Bewaakte fietsenstallingen werken wat ons betreft stimulerend voor het fietsverbruik en die zien bij graag gerealiseerd worden. Eventueel een klein bedrag betalen is misschien een optie, maar andere creatieve oplossingen zijn zeker welkom om dit mogelijk te blijven maken. Tenslotte doen. Het terugdraaien van verschillende bezuinigingen heeft ook te maken met doen. Als gemeente moet je ook de daad bij het woord voegen. Daarom willen wij ook niet bezuinigen op economie. Als je enerzijds de OZB niet-woningen op landelijk gemiddelde brengt dan moet je anderzijds ook maximale ondersteuning leveren vanuit onze gemeente. Dus wat ons betreft gaan we zeker niet 1 FTE bezuinigen op economie. En tenslotte de laatste bezuiniging waar wij anders in staan in de subsidieregeling Levendig Lansingerland. Een subsidie die wat ons betreft er bij uitstek op gericht is om mooie culturele, sportieve en maatschappelijk initiatieven te ondersteunen. Zeker als ze vanuit de samenleving komen. Mooie voorbeelden zijn net door de inspreker gegeven. Wat ons betreft moet deze subsidiemogelijkheid blijven bestaan om zo te blijven werken aan een sterk verenigingsleven. Met al deze veranderingen draaien we een miljoen aan bezuinigingen terug. Dit moet uiteraard gedekt worden. Dit willen wij allereerst doen door het begrotingsoverschot van € 6 ton in te zetten. Wij vinden het niet uit te leggen dat je een begrotingsoverschot hebt terwijl er ook zaken bezuinigd moeten worden. Ook brengen we wat ons betreft de stelpost onvoorzien terug naar een minimum waardoor we € 60.000 vrijspelen. Wij vinden het geen bezwaar om ook te kijken naar een OZB verhoging. De extra kosten voor een gemiddeld huishouden zijn te overzien en waarmee we ook goed en stevig inzet kunnen blijven doen in onze samenleving. Waarom wel OZB niet-woningen op landelijke gemiddelde brengen en de totale belastingdruk voor woningen niet? Tenslotte vinden wij dat bij de herijking van de beheerplannen er maximaal € 1 ton gevonden kan worden om te besparen. En als laatste denken wij dat de intensivering van informatievoorziening en digitale dienstverlening getemporeerd kan worden, waardoor we € 180.000 kunnen besparen. Niet omdat we dit niet

belangrijk vinden maar omdat we denken het werven van personeel hiervoor lastig is, want in 2023 is het ook niet gelukt en er daardoor toch geld overblijft. Totaal besparen we hiermee meer dan we terugdraaien. Uiteraard is dit een voorstel en gaan we graag met de rest van de raad het gesprek aan hoe we onze idealen gerealiseerd kunnen krijgen. En laten we ons graag verrassen door andere voorstellen. Dat is zeker al gebeurd. Dit is onze inzet voor het komende jaar. Inzet die zich kenmerkt om te werken aan een Lansingerland waarin iedereen mee kan doen, initiatieven worden ondersteund en we oog hebben voor de schepping die aan ons is toevertrouwd. We doen zo samen recht aan Lansingerland. Voor nu wensen wij alle politieke partijen, het ambtelijke apparaat en het college veel wijsheid en Gods zegen toe bij de verdere besluitvorming en uitvoering van de begroting. Dank u wel.

Mevrouw Van Splunter, GL: Allereerst wil ik het college en de ambtenaren bedanken voor zowel het heldere proces en de informatievoorziening voorafgaand aan deze bijeenkomst over de begroting als ook de overzichtelijkheid van de voorliggende begroting met het overzicht van de begrotingsknoppen en de toelichting daarbij. Met de nieuwe planning and control cyclus is prima te werken, hoewel de tijd tussen de begroting en het versturen van de septembercirculaire en de beeldvormende avond om hierover een toelichting te krijgen en met ambtenaren in gesprek te gaan wel erg krap was. Dus ondanks mijn complimenten ook een kritische noot. Dank ook aan het CDA voor de tegenbegroting en dank voor de sprekers deze avond. Het mag duidelijk zijn, dat wij de begroting hebben bestudeerd vanuit onze kernwaarden. Deze worden voornamelijk bepaald door 3 hoofdthema's uit ons verkiezingsprogramma: bestaanszekerheid, het behalen van de klimaatdoelen voor de toekomst van de wereld en de volgende generaties en betaalbaar wonen. Duidelijke thema's waarbij wij voor gelijke kansen staan voor iedereen. Maar we hebben het natuurlijk niet alleen voor het zeggen, dat zouden we overigens wel heel prettig vinden, maar we zijn nu eenmaal onderdeel van een breder geheel en hebben te maken met onze collega-partijen en een gesloten coalitieakkoord. Onze reactie zal dan ook gebaseerd zijn op haalbaarheid, waarbij we de lijn van het coalitieakkoord Samen Verantwoord Verder aanhouden. Daarbij komt, dat wij de boodschappen vanuit ambtelijke ondersteuning meermaals goed hebben verstaan en ook rekening houden met de uitdagingen die zij hebben op het gebied van bezetting en haalbaarheid. Als laatste hebben wij rekening gehouden in onze reactie op de wettelijke verplichting van een sluitende begroting. Na deze inleiding kom ik dan graag bij de inhoudelijke reactie vanuit de fractie van GL. Om te beginnen bij het niet gefaseerd inzetten van de POH GGZ bij huisartsen voor jeugd in 2024. De beschikbaarheid van deze laagdrempelige plek voor ouders en kinderen om hulp en ondersteuning te vragen, heeft een belangrijke functie. Zowel in het beantwoorden van laag complexe zorgvragen en het vroegtijdig kunnen ingrijpen om duurdere verwijzingen te voorkomen, wat weer een ontlastend effect heeft op de wachtlijsten in de jeugdzorg. De inzet van de POH'er is effectief gebleken. Het niet gefaseerd inzetten in 2024 sluit volgens de toelichting aan bij de huidige behoefte van huisartsen. Deze toelichting vindt GL bijzonder, want toename van zorgvraag landelijk, dus ook in Lansingerland, vraagt juist om meer ondersteuning en gezien de werkdruk bij huisartsen kan ik mij goed voorstellen, dat deze behoefte er toch is of zomaar kan veranderen. Door deze post uit de begroting te schrappen maakt dat bij een behoefteverandering bij huisartsen de mogelijkheid er niet zal zijn om al in 2024 uit te breiden in het aantal POH'ers in Lansingerland. Dat vinden wij een gemiste kans en zorgt voor een jaar vertraging van de uitbreiding, die vanaf 2025 wel begroot, gepland en belangrijker nog zeer wenselijk is. Zou er niet juist stimulerend gehandeld moeten worden vanuit de gemeente op dit actiepunt, ook al in 2024? Dan kom ik bij de Rotterdampas. Gelukkig hoor ik hem bij meerdere collega's voorbij komen. De afschaf van de Rotterdampas vinden wij onacceptabel, juist voor gezinnen in financieel kwetsbare situaties geeft deze pas de mogelijkheid om uitstapjes te maken, in contact te komen met cultuur. Het zorgt ervoor dat kinderen en hun ouders onvergetelijke herinneringen kunnen creëren. Armoede heeft enorme impact op het leven van gezinnen. Als ouders je kind zien genieten of als kind ervaren, dat ook met

jouw gezin gezellige uitstapjes gemaakt kunnen worden, maakt een enorm verschil. De afschaf van de pas draagt bij aan het gevoel van niet mee kunnen en mogen doen. Wij zien dan ook graag een begroting, waarin de kosten van de Rotterdampas zijn opgenomen en deze uit de lijst van bezuinigingen wordt gehaald. De investering voor het intensiveren van onderzoek bij de aanvraag van uitkeringen van € 80.000 om daarmee € 220.000 aan extra bezuinigingen te behalen, heeft voor grote verontwaardiging gezorgd bij de fractie van GL. Waar niet eerder een duidelijk signaal is afgegeven, dat fraude in Lansingerland toeneemt en een belangrijk aandachtspunt is waar extra handhaving op nodig is, is met name de aanname dat 50% van de aanvragen aan de poort door een fraudeur wordt gedaan schokkend. Hebben wij niets geleerd van de landelijke toeslagenaffaire? Een overheid die vanuit wantrouwen bestuurt en burgers in onmogelijke situaties brengt, is niet de overheid die wij moeten wensen. Vanzelfsprekend moet misbruik van uitkeringen worden tegen gegaan, maar de aanname dat 1 op de 2 aanvragen bij de poort kan worden gezien als niet rechtmatig is naast schokkend ook je veel te rijk rekenen bij deze begrotingsknop. De impact die de verscherping vanuit dit wantrouwen kan hebben op de situatie van al kwetsbare groepen past niet in een beleid van bestaanszekerheid, eerlijke kansen, aandacht voor kwetsbare groepen en draagt al helemaal niet bij aan vertrouwen van burgers in hun overheid. Naast bestaanszekerheid en de uitdagingen op de woningmarkt is eerlijk besturen en vertrouwen één van de belangrijkste onderwerpen in debat en verkiezingsprogramma's op weg naar 22 november. Bijzonder is dat bij deze begrotingsknop gekeken is naar investering en besparing. Met andere woorden: we investeren 1fte om een besparing, die discutabel is, te bereiken terwijl dit bij de begrotingsknoppen van de installatie van zonnepanelen niet is gedaan. In de begroting is namelijk wel de bezuiniging van het wegvallen van de investeringskosten opgenomen, maar wij vinden de besparing van de energiekosten, die de zonnepanelen opleveren, niet terug. Het voorstel om twee keer € 18.000 te besparen door zonnepanelen te installeren boven de parkeergarage Berkel Westpolder als ook de parkeerplaats achter het gemeentehuis niet te voorzien van een zonnedak gaat voorbij aan de besparing op energiekosten, die zo twee keer € 30 tot € 40.000 kunnen opleveren. Het mag duidelijk zijn, dat wij als GL ook deze begrotingsknop niet willen gebruiken voor besparing, maar juist de geplande investering door willen laten gaan voor een positiever resultaat, zowel voor onze begroting als ons klimaat. Ik verwacht dat de wethouder zich kan vinden in de investering die geld oplevert en hoor daarover graag zijn reactie. Dan maak ik mij bij het volgende punt hard voor dierenwelzijn. Niet omdat Lansingerland geen Partij voor de Dieren heeft, maar vooral omdat dierenwelzijn in ons verkiezingsprogramma is opgenomen en niet voor niets. Het niet meer ondersteunen van de wildopvangcentra voor dieren uit Lansingerland, geen bovenwettelijk beleid opstellen op het gebied van dieren in de openbare ruimte en niet meer kunnen reageren op meldingen, is dan ook een begrotingsknop die wij niet willen gebruiken voor een sluitende begroting. Een gezonde gemeente heeft oog voor mens, dier en natuur in de ogen van GL. En last but not least is GL van mening, dat voor klimaatadaptatie de betrokkenheid van burgers, bedrijven en scholen essentieel is. Ook op deze begrotingsknop zetten wij geen energie voor terugdraaien van de kosten. Daarnaast spreek ik onze teleurstelling uit, dat Lansingerland niet mee doet aan de nationale klimaatweek. Wanneer je de begrotingsknoppen met rust laat, zoals zojuist door mij toegelicht, blijft de begroting sluitend. Wel minimaal, maar sluitend. Hierin hebben wij niet de kostenbesparing op energiekosten al meegenomen, deze zullen namelijk een nog positiever resultaat laten zien in de begroting. Met dit voorstel blijven wij onze kernwaarden trouw, respecteren wij het coalitieakkoord en durven we de begroting op scherp te zetten met de ervaring van de afgelopen jaren, dat de definitieve jaarcijfers altijd positiever uitpakken dan vooraf wordt gepresenteerd. De heer Van den Beukel: Twee concrete vragen. Dank u wel voor uw inbreng, mooi dat ik overeenkomsten zie tussen onze partijen. Ik mis het milieuonderzoek bij ruimtelijke plannen, het college stelt voor dat af te schaffen. Dat lijkt me ook een kwestie van pennywise poundfoolish en niet passen bij uw waarde groen. Dat gold ook, zou mijn verwachting zijn, voor het welzijnswerk voor ouderen. € 3,5 ton bezuinigen op ouderen, die toch graag af en toe iets ondernemen en

geholpen kunnen worden met de digitale samenleving, is dat niet iets wat bij u past? Mevrouw Van Splunter: Jazeker. Interessante stukken. Ik ben even weg gebleven van de OZB belastingverhoging. Wij hebben heel veel wensen, dit waren de eerste, ook in afwachting van waar andere partijen mee zouden komen. Zeker punten om over door te spreken. Ik heb net een klein pleidooi vanuit de VVD gehoord, dat we gewoon goedkopere woningen gaan bouwen in Lansingerland, dan kunnen de gemiddelde woonlasten naar beneden en kunnen we alsnog over die OZB-verhoging praten met elkaar, want het moet wel ergens gecompenseerd worden.

De heer Azzouzi, PvdA: Er is al veel gezegd, maar ik zal focussen op de prioriteiten vanuit de PvdA. Met deze conceptbegroting maakt de Partij van de Arbeid zich grote zorgen over de situatie van de kwetsbare inwoners in onze mooie gemeente. Wij keren ons tegen een aantal bezuinigingsvoorstellen dat het college doet, die raken vaak onze inwoners met de laagste inkomens. Ronduit geschrokken zijn wij van het voorstel om jaarlijks € 300.000 te willen besparen door middel van een intensivering van het onderzoek naar het recht op uitkering. Dat vinden wij ondoordacht en cynisch in het licht van de toeslagenaffaire. Vanuit het wantrouwen naar cliënten in plaats van het vertrouwen. We vinden dat vertrouwen hier loont. Hoe kan dit gebeuren? De voorgenomen bezuinigingen op bijvoorbeeld de Rotterdampas, Steunouder en via het stoppen met het project 'Pubers in de spotlight' vinden bij onze fractie ook geen gehoor. Terug naar de Rotterdampas: waarom geen Lansingerlandpas, een tip voor de lokale partijen in de coalitie. Dit is de reden waarom we bij de kadernota een motie hebben ingediend om het sociaal domein te ontzien. Helaas hadden we geen steun hiervoor van uw raad. Sterker nog, we hebben in deze begroting een taakstelling opgenomen en we gaan preventieve maatregelen, denk aan Steunouder, stoppen. Hoe gaan we die taakstelling realiseren? Een vraag aan de wethouder: komt er een plan voor die taakstelling en wanneer? Graag horen we van de wethouder wanneer dat plan komt. Over ouderenwelzijn willen wij wel de reactie van het college afwachten op de brief, dus graag een reactie. Richting de raadsvergadering komen we met concrete voorstellen om de kwetsbare inwoners te beschermen tegen de gevolgen van de in onze ogen onnodige bezuinigingen. Ik wil alle fracties vragen of ze bereid zijn om mee te denken over onze voorstellen. Onze fractie waardeert het dat het college kritisch naar alle posten in de begroting 2024 heeft gekeken en hiermee veel lucht kon schrappen. Het college geeft bovendien aan actief aan de slag te gaan met de uitvoering van zero-based. Dat waarderen wij. Blij zijn wij wel met het voorstel om eindelijk gratis openbaar vervoer voor ouderen met een laag inkomen te realiseren. Bouwen. Zeer zorgelijk is het bescheiden aantal op te leveren nieuwe woningen, in totaal gaat het om 283 huizen waarvan 102 sociale huurwoningen en 26 betaalbaar. In dit tempo moeten we nog 35 jaar hebben, we moeten 10.000 woningen bouwen. We hebben gezien de afgelopen tijd, bij bijvoorbeeld Bleiswijk, dat wij de aantallen niet halen. We willen het college verzoeken om versnelling in de bouw te doen. Op pagina 77 bevat een aantal bezuinigingen in het kader van verfraaiing van openbare ruimte, dierenwelzijn, gehandicaptenkaart, de bedragen zijn relatief beperkt, de uitstraling echter zeer groot. Een doorgeschoten kaasschaafmethode. Pijnlijk vinden wij de sluiting van de bewaakte fietsenstalling bij station Westpolder. Wij begrijpen dat dit budget doorgeschoven wordt naar station Rodenrijs. Onze fractie is er een groot voorstander van om bij alle stations en ook in de winkelcentra in onze drie kernen bewaakte fietsenstallingen te bouwen. Dat sluit ons inziens aan bij de parkeernota, die binnenkort komt en draagt bij aan minder CO2 uitstoot. Gescheiden afval ophalen loont, gelukkig. De kosten van inzameling dalen nu al met € 3 ton. Dat levert in 2024 bescheiden lagere lasten voor de inwoners op. Dat juichen wij toe. Het resultaat van de jarenlange pogingen om mensen die langdurig werkloos zijn aan werk te helpen, zijn uiterst beperkt gebleven. Onze fractie meent dat de traditionele instrumenten niet werken. Wij denken aan basisbanen, in lijn met het CDA, waarom niet? Bij de fietsenstalling onderzoek doen om mensen daar aan het werk te helpen. Binnenkort gaan wij ook in samenwerking met de griffie een beeldvorming hierover organiseren. Onze kernboodschap: waarom je nu al vast te leggen op bezuinigen terwijl de circulaire nog moeten

verschijnen. Wee weten nu al zeker we in 2024 een positief saldo van de begroting hebben. We hebben liever die bezuinigingen niet. Waarom ik dat zeg? De heer Jumelet: Is dat nou niet de kern waarvoor we vanavond bij elkaar zitten? Om keuzes te maken. Het college heeft het kader neergezet, het is nu aan de raad in volle omvang om keuzes te maken. Dat is toch hetgeen waarvoor we nu bij elkaar zitten? Ik begrijp uw veronderstelling niet richting het college. Het is toch aan ons als raad nu om te kijken: hoe kunnen wij op onderdelen meerderheden vinden? De Rotterdampas hoor ik veel genoemd worden, dus ik vermoed zomaar dat daar een meerderheid voor is. Voor Steunouders denk ik ook dat er een meerderheid voor is. Zo zijn er nog wat onderwerpen. U moet toch ook op zoek gaan naar meerderheden om een aantal dingen te vinden die u belangrijk vindt. De vraag die de heer Markus aan mij stelde: hoe te financieren? Waar haalt u de dekking vandaan? Het is toch nu aan ons als raad? De heer Azzouzi: Ik hoor geen vraag. De voorzitter: Leuk, die interruptie, maar u zit al door uw tijd heen. U houdt zo geen tweede termijn meer over. U bent lid van het presidium, die maakt afspraken hierover. U zit al driedubbel door die 7 minuten heen. Als u onder de 7 zit, heeft u 10 minuten gebruikt. Dan moet u ook de consequenties nemen van wat u in het presidium doet. De heer Azzouzi: Ik was bezig met mijn punt duidelijk te maken. Ik wil eigenlijk gaan naar een andere manier van begroten. We zien dat we onze begroting prudent ramen, daar wil ik eigenlijk van af, zodat we echt scherp aan de wind gaan begroten en het tekort incidenteel oplossen. Bij de jaarstukken zien we altijd dat we een overschot hebben. Het is een andere manier van begroten, daar moet de provincie aan wennen, daar moet het rijk aan wennen. Het is ook in lijn met het verhaal van L3B. Niet dat wij geld niet krijgen van het rijk, we krijgen het gewoon te laat en daardoor bezuinigen wij bij de begroting en bij de jaarstukken hebben we geld over. Dat is onze kernboodschap. We willen een amendement indienen in die lijn. Dank u wel.

Mevrouw Van Olst, VOOR: Ik wil graag een aanvulling doen op de goede punten, die ik al gehoord heb. Er is zelfs een hele tegenbegroting gemaakt, dus dank aan de collega's daarvoor. Ik kom nog met een paar punten, waarvoor ik graag eventueel een amendement indien of natuurlijk meedoe met de collega's. Wij leven in een bizarre tijd. De ene na de andere heftige gebeurtenis vindt plaats in de wereld en het lijkt steeds dichterbij te komen. Gelukkig wonen wij in het nog steeds relatief rustige en veilige Lansingerland, maar we moeten wel alert blijven. De zware criminaliteit weet onze gemeente wel te vinden. Daarvan worden in de gewone samenleving de gevolgen steeds meer zichtbaar. Deze beweging moet een halt toegeroepen worden. Dit is vooral een taak van de opsporingsdiensten en het RIEC waar de gemeente in deelneemt. Waar wij als raad en samenleving iets aan kunnen doen is oog hebben voor elkaar. Met elkaar in verbinding blijven. Juist ook als mensen een andere mening of visie hebben. Zorg goed voor je eigen kringetje, je gezin, vrienden en burens, maar heb ook oog voor mensen die een minder groot netwerk hebben. Zo blijven we ondanks de groei in onze gemeente het dorpse karakter houden en daarmee de broodnodige sociale cohesie. Vooral onze jeugd heeft het zwaar te verduren, het is al eerder gezegd vanavond. Er zijn geen woningen, er is een gat in de sociale ontwikkeling door de coronaperikelen. Daarnaast zijn er leerachterstanden ontstaan. Er is helaas veel behoefte aan jeugdzorg. Dat er achterstanden zijn in de jeugdzorg is een landelijk probleem. Waar wij wel over gaan, is de enorme wachttijd van meer dan 9 maanden in de wachtkamer hier in het gemeentehuis. Voor het plan dat hiervoor bedacht is, wordt een flink bedrag begroot, maar ik heb veel vertrouwen in het gepresenteerde plan om de wachtlijsten weg te werken. Simpelweg met extra mankracht de lijst wegwerken. Mijn complimenten hiervoor. Graag hoor ik van de wethouder of het plan op schema ligt. Want laten we ons bewust zijn dat jeugdzorg en heel hard nodig is, maar hoe eerder je erbij bent hoe goedkoper het is en hoe beter voor het kind en zijn omgeving. Een paar weken geleden spraken we hier over schuldhelpverlening. Dit wordt verder geprofessionaliseerd door de gemeente door een saneringskredietfaciliteit aan te gaan. Voor Lansingerland is dit een mooie uitkomst voor mensen die diep in de financiële problemen zitten. Maar het mooiste is natuurlijk preventie. Binnen onze gemeente zijn allerlei instellingen met ook vrijwilligers beschikbaar die mensen met beginnende

schuldenproblematiek de goede kant op kunnen wijzen. Dit is een prima vorm van preventie. Maar waar we wellicht echt nog een impact kunnen hebben is bij de jeugd, want een andere trend van deze tijd is schulden aangaan op jonge leeftijd. Onlangs hebben sommigen van ons een uitstekende presentatie gevolgd verzorgd door de ASD. Hierop aanhakend lijkt het mij een uitstekend idee dat ieder kind in Lansingerland leert hoe hij met geld om moet gaan. Momenteel wordt er ook iets aangeboden door de gemeente, maar daar heeft in 2023 slechts één school gebruik van gemaakt en zijn 317 leerlingen bereikt. In totaal zijn er op het voortgezet onderwijs in Lansingerland 4.852 leerlingen, verspreid over 6 scholen. Er zijn dus slechts 6% van de leerlingen bereikt. Het programma is dan misschien niet aansprekend genoeg? Graag een reactie van de wethouder hierop. Tijdens deze ASD avond hebben de aanwezigen, waaronder de wethouder, kennis gemaakt met een ander soort lesprogramma. Ik zou graag willen weten wat de wethouder hiervan vindt en of hij overweegt een ander soort lespakket aan te gaan bieden. Nog even doorgaand op de jeugd en preventie. Hoe kan het nu dat er ineens gestopt gaat worden met pubers in de spotlight? Dit is toch juist wat we willen? We willen toch dat jongeren hun weg op veilige wijze vinden binnen de gemeente? Dat zij het naar hun zin hebben en zich bijvoorbeeld niet laten verleiden tot de misdaad? Ontzettend dom om dit voor te stellen. Als het aan mij ligt, en ik hoorde hier ook al anderen over, gaat dit niet door. Als het te weinig effect sorteert, moeten we iets aanpassen in het programma. Maar het heeft wat VOOR Lansingerland betreft de hoogste prioriteit. Dit geldt overigens met dezelfde argumentatie voor de pilot Steunouder en ook voor de praktijkondersteuner. De inspraak van mevrouw Boonstoppel heeft dit nog extra bevestigd. Het is echt zonde om dit nu te stoppen. In Lansingerland wonen heel veel gezinnen en daarmee kinderen en jongeren die ter preventie van grote problemen en daarbij gepaarde kosten geholpen kunnen worden door dit initiatief. Dan nog een compliment over de technische kant van de begroting. Ik vind het heel helder op deze manier. Bij de kadernota ging het nog over het dichten van een enorm gat van € 8 miljoen. Dat hele technische stuk is getackeld en de lucht is eruit. Heel fijn zo. Het is duidelijk waar het college voor heeft gekozen. En daar heb ik de volgende opmerkingen over. De servicebus. Hier is in de commissie AB van een tijdje geleden behoorlijk over gediscussieerd, het leek een principekwestie, maar geeft ons nu de kans om het eer toch over te hebben. Want de totale kosten per jaar bedragen € 77.000. Ik denk dat dit nog aan de lage kant is, maar laten we daarvan uitgaan. Nog steeds zijn de vragen die we toen hadden niet beantwoord: hoeveel mensen maken hier dan gebruik van? Welk probleem lossen we op? Het antwoord hierop staat in het knoppenoverzicht: er is geen probleem. De inwoners van Bleiswijk zijn inmiddels gewend zijn aan het zaken regelen in het gemeentehuis. De hele discussie die we hierover hebben gehad kunnen we hier weer gaan herhalen. Het enige dat we missen is het niet uitvoeren van het coalitieakkoord en € 77.000 structurele lasten. Dan heb ik nog een opmerking over het hoofdstuk personeel en organisatie. Het CDA komt met voorstellen om functies te laten vervallen. De VVD had het ook al over iets dergelijks. Ik kan niet goed inschatten wat de consequenties hiervan zijn, dus hierbij wacht ik graag de reactie van de wethouder af. Kan de wethouder in zijn antwoord dan ook gelijk ingaan op het wervingsbeleid? Het kan zijn dat ik het gemist heb, hoor, maar waarom wordt er niet geadverteerd in de Heraut of Hart van Lansingerland? In Lansingerland wonen veel ambtenaren, die iedere dag in de file naar Den Haag staan of naar een ander gemeentehuis. Misschien willen deze mensen ook hier aan de slag, maar weten ze er niet van. En nee, niet iedereen zit op LinkedIn of andere sociale media, maar ook niet iedereen leest het plaatselijke krantje, dat is waar, maar als een van de grootste werkgevers van Lansingerland met een eigen pagina in het krantje kun je toch een lijst publiceren van vacatures? Graag een reactie hierop. Tot slot wil ik toch een opmerking maken over het voorstel om € 23.000 te bezuinigen door de lichten uit te doen. Hoe verzin je het? Dit is bedacht door iemand die niet fietst in de ochtend of avond. Als ik naar mijn eigen zoon kijk, ikzelf fiets ook iedere dag door het donker naar de stad, dat kan toch niet? Je kan toch niet tegen je kind in het donker zeggen: ga maar eerder weg, of wacht maar, kom maar te laat op school, want het licht is uit? Dat lijkt me echt zeer onveilig. Het wordt

ook benoemd in het knoppenoverzicht, dat er dus waarschijnlijk meer ongelukken gaan optreden. Dat lijkt mij verkeerde zuinigheid. Dank u wel.

De voorzitter: Dan zijn we nu aan het einde gekomen van de eerste termijn. We gaan nu schorsen voor de duur van 60 minuten, een uur. Ik wens u smakelijk eten, we zien elkaar om vijf voor acht weer terug in deze zaal. Ik schors de vergadering.

Schorsing

De voorzitter: Ik heropen de vergadering van de gezamenlijke commissies betreffende de begroting.

Beantwoording college

Wethouder Fortuyn: Goedenavond allemaal na de maaltijd die we met elkaar gehad hebben, ik ben zojuist nog even boven geweest, ik heb de indruk dat het eerste commissiedeel niet uw eetlust heeft aangetast, er is uitstekend gegeten, maar ook complimenten aan degenen die het georganiseerd hebben. Namens het college wil ik u allen toch danken voor de vele positieve woorden m.b.t. de begroting en de documenten die aangeleverd zijn. We hebben helderheid getracht om zoveel mogelijk in duidelijke taal aan u te overhandigen en ook over het instrumentarium, daar wil ik nog even wat over zeggen. Ik heb er ook een vraag over gekregen in de wandelgangen: er is ook een aantal bezuinigingsknoppen van de vorige keer, vorig jaar was een experiment, hoe gaan we hiermee om, het is steeds meer uitgekristalliseerd, die ben ik niet meer tegen gekomen, wat is daar de reden van? Ik denk dat het goed is, als wij inderdaad doorgaan met dit instrument, dat we met elkaar ontwikkeld hebben, de gereedschapskist, dat we ook met elkaar kijken, als we er weer wat uit halen komend jaar, dat dat beargumenteerd wordt. Het kan zijn dat we dekking hebben gekregen van de overheid of een andere manier of er is geen behoefte meer aan of anderszins. We zullen het elke keer blijven actualiseren. De wereld staat niet stil, dat is vanavond ook langs gekomen, het is wel handig als we veranderingen een beetje ordentelijk met elkaar kunnen delen. Ik ben blij dat er door velen van u naar gekeken is om als het over de begroting gaat met elkaar het gesprek over aan te gaan. Waar we verrast door zijn, heel erg positief verrast, we willen transparant besturen, maar we willen vooral samen besturen. Dat samen besturen begint langzamerhand vorm te krijgen, de sfeer is goed. Tegelijkertijd gaat het debat gevoerd worden, zeker met de tegenbegroting, het is een handreiking geworden, van meneer Van den Beukel van het CDA, om met elkaar het goede gesprek te hebben. Ik denk dat het goed is om dat met elkaar hier te delen. En ja, de raad is aan zet. Ik heb een aantal weken geleden de begroting namens het college overhandigd aan de voorzitter van deze commissie om de eerste verkenning uit te voeren om straks in de raad de begroting vast te stellen met moties en/of amendementen en daar wil ik nog het volgende over zeggen. We gaan die richting, de begroting willen wij straks aan de provincie aanbieden met een oplegger met de wijzigingen die hebben plaats gevonden maar wat nog steeds tot een sluitende begroting leidt. Het zou mooi zijn als we op die manier de weg kunnen vervolgen. Om de begroting op heel veel onderdelen te veranderen, dat is bijna een kansloze missie, ook gezien de verschillende systemen, maar ik denk dat het een hele goede opzet is om het op deze wijze te doen. Raad aan zet, transparant besturen, samen besturen. Wij willen het ook als college op deze manier benaderen. Inhoudelijk gaan wij niet in op de voorgestelde zaken, die eventueel langs komen, dat is aan u. Wat we wel kunnen doen, is adviseren om eventueel een duiding te geven als er vragen zijn. Dat is de bedoeling. Het is mooi als we het met elkaar op de wijze vorm kunnen geven. Nog een aantal andere zaken. We zijn natuurlijk met die € 11mln begonnen bij de kaderbrief, dat gaf best wel wat schrik, ook bij ons. Tegelijkertijd zat er ook wel de winstwaarschuwing onder, de meicirculaire zit er nog niet in, er zijn nog geen cijfers uitgehard, je ziet elke keer dat er na-ijleffecten zijn van lasten maar ook van opbrengsten, dus

laten we de contouren met elkaar afspreken. De contouren hebben we meegenomen, daar is ook melding van gemaakt door diverse partijen, dat er ook moties meegenomen zijn. En we hebben getracht de bezuinigingen zo toe te passen, waarbij we materieel maar met name immaterieel getracht hebben de schade te beperken. Dat hebben we gedaan door scherp aan de wind te gaan en om ook te kijken: wat incidenteel kan, dat gaan we incidenteel doen. U ziet ook € 1,7 of 1,8 mln incidenteel ingezet, daar zitten ook wat onderzoeksopgaven in, dat is meestal wel incidenteel, maar we hebben ook naar andere zaken gekeken. We hebben ons ook te houden aan uw kaders en aan de kaders van de provincie. We kunnen niet met een niet-sluitende begroting komen, dat vinden we niet prettig, dat vindt u niet prettig. We moeten aan de voorwaarden voldoen waarmee we hopelijk bij de provincie glansrijk door de test heen komen. Dat geldt ook voor een aantal elementen die wij ingebracht hebben, denk aan de kapitaallastenreserve, waar meneer Van den Beukel over begon. Die hebben we uit de extra onverwachte winst gehaald van 2022 en daar is natuurlijk afstemming over geweest, dat kan ook niet anders, want we hebben er afstemming over gehad. Dat heeft ook de provincie bevestigd, de risico's die we zouden nemen hebben wij uiteraard voorgelegd, anders zitten we iets te begroten waar we straks spijt van krijgen, want het is bijna een miljoen per jaar, waar je die € 3mln begon dicht te lopen, waar we tegenaan keken. Ja, we moeten ons aan de spelregels houden van de provincie. We hebben ook gekeken naar de lucht in de begroting. Meneer Azzouzi zit heel erg op zero-based, dat zit ook bij de taakstelling die je hebt. U ziet bij de incidentele uitgaven, dat we er extra inzet op gaan plegen. Dat wordt een heel lastige, dat geef ik wel als winstwaarschuwing mee, maar we hebben in de tussentijd wel gekeken naar de lucht in de begroting. Dat zie je op diverse terreinen terugkomen. Het meest in het oog springende is het MIP. We hadden voor € 40mln gebudgetteerd, een lening van € 15mln. Goed nagaan met elkaar: kunnen we het allemaal weg zetten. Het heeft met formatie te maken, het heeft met uitvoering te maken. Uiteindelijk zeiden we: wat is nou realistisch? We hebben in de verschillende programma's, denk aan de omgevingswet, gekeken: krijgen we het volgelopen vanaf 1 januari? Heb je de mensen er wel voor? Krijg je het wel voor elkaar? Krijg je het weggezet in de markt? Dat heeft geleid tot realistisch begroten. Daar neem je een risico mee, want als je de mazzel of het geluk hebt, dat je wel je mensen vindt of dat je wel aannemers vindt of anderszins wel de behoefte in kan vullen, dan hebben we een probleem, want dan hebben we aan het eind meer uitgegeven dan de begroting. We denken dat er in alle realiteit goed gekeken is: wat is haalbaar, wat is realistisch, hoe kunnen we het inbrengen? Ja, scherp aan de wind, maar ja, ook realistisch begroot. Tegelijkertijd over efficiency, daar werd o.a. door de VVD over gesproken. Complimenten richting de bovenwettelijke taken, daar is goed gekeken naar efficiency. Tegelijkertijd kijken we ook naar de efficiency van de wettelijke taken. Je ziet hem ook terugkomen in de taakstelling van de GRJR, daar werd een vraag over gesteld. Daar wordt serieus gekeken naar wat we wettelijk al doen: doen we dat efficiënt, kunnen we het ook, doen de GR'en het ook efficiënt? Dat is best wel een gevecht, maar we hebben daar wel oog voor. Belangrijker is nog, ter afsluiting, o.a. door L3B gezegd, maar ook door de VVD, de PvdA begon er ook over: wij moeten wel voldoende dekking krijgen vanuit het rijk. We zien elke keer aan het eind van het jaar, dat we flagrante overschrijdingen hebben, een positief resultaat op de jaarrekening en een jaar ervoor zitten we alles weg te bezuinigen. Dat is even de korte klap. Dat is niet de worsteling die alleen de gemeente Lansingerland heeft, het zijn er nog 341 hier in Nederland. Dat komt doordat de financiële verhouding tussen rijk en gemeenten niet goed geregeld is, althans, niet in balans is om de term van de VVD te gebruiken. Er moet meer evenwicht komen. Veel is een kassysteem in plaats van baten en lasten. Geen Zwitsers, geen taken, hoe was het ook alweer, geen geld, geen Zwitsers, allerlei vormen van Zwitsers en taken, het moet gewoon in balans komen. We hebben een commissie gehad, waar ikzelf onderdeel van was, van de VNG. De VNG is onze gesprekspartner met het rijk, het rijk kan het niet met 341 gemeenten aangaan, dat doet de VNG. Er zijn 2 adviezen uitgebracht en die raken onze begroting precies de elementen. Het eerste advies was door BMC een onderzoek te laten doen over de consequenties van het ravijnjaar 2026, maar ook de inmiddels bij vele gemeenten aanwezige bezuinigingen die moeten

plaats vinden, lees: in Lansingerland € 3mln, met enige creatieve of tijdelijke oplossingen, denk aan de kapitaallasten die over een periode van 4 of 5 jaar gaan, we hebben echt gekeken naar wat we kort kunnen afschrijven, het is geen lange termijn vastlegging. Maar tegelijkertijd gezegd: waar vallen dan de klappen? De klappen vallen in 3 lijnen: buitenruimte, sociaal domein en veiligheid. Diezelfde 3 domeinen hangen samen met elkaar. Je kan je voorstellen, als je in de buitenruimte gaat bezuinigen dat dat effect heeft op de gezondheid. Met gezondheid kom in het domein van de samenleving terecht. Als daar dingen fout gaan en we kunnen niet meer ondersteunen, dan kom je in het kader van de veiligheid terecht. Het hangt met elkaar samen, het zijn geen losstaande zaken, het zijn integrale zaken. Daar hebben we de eerste verkenning op gedaan en een BMC rapport van gemaakt. Het tweede is, dat we een tweede advies gemaakt hebben, we zijn er dieper op in gaan zoomen en tegelijkertijd aangegeven: ga het gesprek aan met het rijk dat bij de taken die wij overgeheveld krijgen de juiste budgetten zijn. Ga over naar een lasten/baten structuur en ga het goede gesprek aan om de begroting in evenwicht te brengen, zodat we niet aan het eind van het jaar moeten constateren, dat we bezuinigd hebben, wat we achteraf niet hadden hoeven te bezuinigen. Wat ik gezegd heb, is namens het college. De heer Van Doorn: Prima, praten doen we al heel lang. In 2021 hebben we als raad de opdracht gegeven om het gesprek te voeren en te verkennen. Allemaal procesopmerkingen, we gaan nog een onderzoek en we schuiven het naar voren. Ik ben echt op zoek: welke concrete acties kunnen we nu ondernemen? Hoe kunnen we druk zetten vanuit de gemeente naar onze partners toe? Want andersom hebben ze het respect niet, dat constateer ik gewoon. We blijven het ieder jaar agenderen, ik ben op zoek naar actie, daadkracht en gewoon euro's. Wethouder Fortuyn: Dank u wel, meneer Van Doorn. Dit is de lijn die wij in de eerste fase hebben gekozen aan de hand van een motie die aangenomen is bij het VNG-congres. Om met een gestrekt been erin te gaan, dat is een andere variant, daar is niet voor gekozen in deze fase. Het is niet uitgesloten, want veel gemeenten liggen op de lijn van u, als we taken krijgen en niet de middelen, dan gaan we die taken terug geven. Dat is de tweede lijn. Onderhandelingen zijn lastig met een demissionair kabinet, dat is sowieso lastig, dan zullen we wat harder in het VNG-congres aan de bel moeten trekken om de lijn up anders in te richten, dat is wat hier gebeurt, ja. De heer Markus: U gaf een korte reactie op de heer Van Doorn, maar hij had ook nog een optie om de bedragen voor de GR'en op het niveau van 2023 te leggen en het probleem daarheen te verschuiven. Wat is daar uw reactie op? Wethouder Fortuyn: Ja, taakstelling, er is een motie in voorbereiding om het verder uit te voeren, maar 2024 wordt erg lastig, het is voor ons een bijna onmogelijke weg, omdat heel veel begrotingen al lopen of al goedgekeurd zijn en in die zin niet meer terug te draaien zijn. Dus het wordt een heel moeilijke om dit te doen. Het was een creatieve oplossing, moet ik zeggen, maar dan moet je wel met andere gemeenten of andere partijen overeenstemming hebben. Wij kunnen dat wel willen, wij kunnen een motie aannemen en inbrengen bij alle GR'en, maar dan heb ik wel een meerderheid nodig bij de GR zelf. De heer Azzouzi: In aansluiting op het verhaal van de CU, de taakstelling betreft allemaal de bedrijfsvoering. Als je op de inhoud een taakstelling gaat geven, dan is er minder in veiligheid ook hier. Die gemeenschappelijke regelingen zijn onze afdelingen. Dus je kan niet zomaar taken daar afschalen. Is de wethouder het met me eens? Wethouder Fortuyn: Een taakstelling betekent dat het niet alleen de uitvoering van je taken is, maar het is ook je organisatie. Ook hierin volgt personeelsbeleid. Het is een integraal iets, niet iets van: gij zult iets minder doen. Nee, men krijgt een taakstelling en hoe je het precies invult, dat is voor ons niet zo relevant, je vult hem maar in. Maar je moet wel de meerderheid hebben met partners in je GR. Ik zou daar nu op dit moment geen voorstander van zijn, om even helder te zijn, omdat je daarmee je begroting op losse schroeven gaat zetten en dat lijkt me niet handig, om zo de begroting 14 november aan te bieden bij de provincie, dat gaan we niet halen. De heer Van den Beukel: Ik proef enige frustratie aan de overzijde bij de heer Van Doorn en misschien collega's, ik moet zeggen dat ik die wel deel. Ik hoor de heer Fortuyn spreken over: u kunt een motie aannemen. Ik heb hier M2023-007, die vraagt het college, ondertekend door 8 partijen, om een dringende oproep te doen aan de GR'en om te

onderzoeken of kostenreductie mogelijk is, die leidt tot verlaging. In de begroting zien we iets op de GRJR maar voor het overige gewoon niet. Wat heeft de wethouder hiermee gedaan, is mijn vraag. Wethouder Fortuyn: De begrotingen worden voor het eerste halfjaar gemaakt voor het jaar erop, omdat je ze mee moet nemen in de begroting. Het is allemaal een beetje laat om dit te doen. Het is wel onderwerp van gesprek, dat weet ik van verschillende tafels, dat hier sterk gekeken, dat het automatisme van automatisch verhogen, dat daar een eind aan moet komen. Los van het feit dat er sowieso gekeken wordt: hoe effectief is die GR? Er zijn wat meer GR'en waar wat vraagtekens bij gesteld worden, of je dit op deze wijze moet doorzetten. De heer Van den Beukel: Ik constateer een onderwerp van gesprek, of de raad het voldoende vindt als het gaat om de motie die unaniem is aangenomen. Het antwoord is helder. Wethouder Fortuyn: Ik had 1 vraag, de overige vragen laat ik graag over aan mijn collega wethouders c.q. de burgemeester, ik weet niet of dat de juiste volgorde is. Over de taakstelling forenzenbelasting. Zoals u ziet, hebben wij een incidenteel budget om die forenzenbelasting op te tuigen. Wij zien allemaal, dat het opbouwen van migrantenwoningen langzamerhand vorm begint te krijgen, er zijn vergunningaanvragen. Dat maakt het ook heel serieus om deze forenzenbelasting in te voeren. Dat heeft geen effect op 2024, maar het heeft wel effect op 2025. Zoals u net de rekensom aangaf, wellicht 1.400 wooneenheden. Of je het per wooneenheid doet, het is maar net hoe je het gaat berekenen, dat gaan we uitzoeken, daar is de functionaris voor, je moet een verordening maken, die moet voorgelegd worden, maar er wordt aan gewerkt. Maar als je er 1.400 zou hebben, dat zijn mensen die gebruik maken van de openbare ruimte en faciliteiten. Dan is het ook terecht dat daar een forenzenbelasting voor opgezet wordt. Het is serieus, incidenteel is een bedrag gevraagd om dit nu definitief te onderzoeken met de serieuze van de ontwikkelingen van migrantenwoningen. Ja, in 2025 is er een opbrengst.

Wethouder Hoek: Ik heb niet al teveel vragen gekregen, dat is goed, dat betekent dat de discussie vooral hier in de raad plaats vindt. Bij L3B heb ik geen vragen gehoord, vooral vragen aan mede raadsleden. WIJ heeft een vraag gesteld over Steunouder, het hele verhaal en de vraag van: stel je voor, we verlengen dat met elkaar en eind 2024 hebben we nog steeds de steunouders niet gevonden, hoe gaan we dan verder met dit traject? Dat is natuurlijk een lastige, in de zin van, dan moet je wel een keer zeggen: het werkt niet, maar om u gerust te stellen zijn er veel alternatieven, zoals woonstart, jong perspectief, VTV ontmoetingsgroep, Kwadraat opvoedingsondersteuning, CJG stevig ouderschap, sociaal medische indicatie. Er zijn wel alternatieven. Ik ben het met u eens: ja, het is een mooi initiatief. Maar het is ook legitiem om te zeggen: we hebben afgesproken dat we in 1 jaar 10 matches hebben en je constateert na een jaar dat die 10 matches er niet zijn, dan is het een legitiem besluit om te zeggen: dan moeten we daar mee stoppen. Het CDA het onderhoud van de sportvelden. Voordat dat niet op de juiste manier geframed wordt, er is geen sportvereniging die straks iets zal merken dat er bezuinigd wordt op het onderhoud van de sportvelden. Het gaat meer om aanverwante zaken zoals een hekwerk dat om het veld staat, dat een afschrijvingstermijn heeft van 20 jaar, maar we constateren dat dat hek eigenlijk nog prima is, dat kan dan naar achter geschoven worden. Zo zijn er meer zaken, waar kritisch naar gekeken wordt of we daarop kunnen bezuinigen. D66, de taakstelling versus de risicoreserve. Het klopt wat u zegt, we hadden ook de risicoreserve eraf kunnen trekken, dan heb je een bedrag. Alleen, op het moment dat je dat doet, elimineer je ook een beetje de ambitie die in het verhaal zit. Ik kan u vertellen, dat onder de ambtenaren echt de ambitie is om de oorspronkelijke taakstelling in ieder geval zo dicht mogelijk bij in de buurt te komen. Richting de provincie is het ook wel reëel om te zeggen: ja, wij gaan daarvoor, maar ja, wij zien ook wel enigszins een risico dat we het niet helemaal halen. Het is eigenlijk een tweeledig antwoord. Van de CU heb ik geen vragen gehoord. GL heeft vragen gesteld over de POH, om dat wat meer gefragmenteerd uit te rollen. Daar hebben we een reden voor, dat doen we niet zomaar. We hebben echt de behoefte bij de huisartsen gepeild. Er zijn huisartsen die wensen er geen gebruik van te maken, die hebben ook geen ruimte in de praktijk. Het personeel is heel moeilijk te krijgen.

En ja, sommige artsen zeggen: ik doe het alleen. Dit is nou zo'n typisch verhaal, dat je die lucht uit de begroting haalt, wat overigens niet wil zeggen dat we in de tussentijd niet ons best blijven doen om in ieder geval voor volgend jaar 2 POH'ers erbij te krijgen. Dat is ons dit jaar nauwelijks gelukt, maar we blijven daar wel mee doorgaan. Dit is nu de lucht die in de begroting zit. Dan die 50%, ik schrok echt toen u dat zei. De heer Markus: Over die POH'ers, u zegt: wij denken dat die lucht erin zit. Volgens mij was juist die POH opzet een heel belangrijk middel om de wachtlijsten terug te dringen. U zegt: er zit lucht in, dat halen we dan maar weg. Dat is toch eigenlijk een compleet verkeerde stand van zaken. U zegt: we gaan de kosten terugdringen. Ik snap niet zo goed waarom u dat dan als lucht bestempelt. Wethouder Hoek: Dat is dan misschien niet de juiste bewoording, excuses daarvoor, maar ik constateer wel gewoon dat we ze niet kunnen krijgen. Dan je willens en wetens vast houden aan hetgeen je begroot hebt, je kan ook zeggen: de realiteit gebiedt te zeggen dat dat dit jaar moeilijk lukt. Dan houd je jezelf een beetje voor de gek als je gewoon die kosten in de begroting houdt, denk ik. Mevrouw Van Splunter: Dank voor de beantwoording. Kunnen we dan ook constateren, als er nu gezegd wordt dat niet elke huisarts gebruik wil maken van de POH'er dan wel er ruimte voor heeft, dat misschien het aantal van 9 sowieso te hoog is ingeschat. Wethouder Hoek: Ik begrijp uw vraag. We hebben 20 huisartsen en de verwachting is dat als we er straks 9 hebben eind 2025, dat dat genoeg is. Ik ben het met u eens, dan zullen we nog een keer het net moeten ophalen, want ik ben het helemaal met u eens, op het moment dat ons dat oplevert dat we minder dure doorverwijzingen hebben, maar wel goede, adequate zorg kunnen leveren, dan is dit een heel mooi instrument en daar moeten we vooral mee doorgaan. Het is niet zo dat we hem afschaffen, maar rollen hem over een wat langere periode uit in de hoop, dat we snel op orde zijn. De heer Azzouzi: Om een misverstand te voorkomen, zoals ik het begrijp bij de wethouder, dat we dat gaan uitstellen. Het gaat niet om minder dan 9, dat blijft gewoon staan, omdat we mensen niet kunnen krijgen, er is geen sprake van vermindering. Klopt dat? Wethouder Hoek: U heeft mij 100% goed begrepen. Absoluut. Nu kom ik aan de 50%, ik heb het ook gelezen in het knoppenboek, ik schrok er enigszins van, het was me niet opgevallen. Maar, ik ben het goed gaan lezen in de pauze, dat begrijpt u. Er staat: een conservatieve verwachting is, dat we 50% meer aanvragen tegen houden. Hadden we er oorspronkelijk 2, 50% van 2 is 1, dan gaan we er nu 3 tegen houden. Snapt u? Het wordt ook verder geduid, we verwachten dat we 15 mensen door de controle wat te verzwaren, dat we 15 mensen minder aan een uitkering helpen, dat is ongeveer die € 3 ton. Mevrouw Van Splunter: Ik blijf het een beetje verwarrend vinden. Als je 30 aanvragen meer verwacht, waarvan je er dus 15 gaat afstoten, waardoor je dus 15 keer € 20.000, aan die € 3 ton komt, dan vind ik de aanname, ik ben hem een beetje kwijt, ik vind het een beetje vaag omschreven. Maar als we hier kunnen concluderen, dat het niet te maken heeft met: we verscherpen de zaken vanuit wantrouwen en we gaan ervan uit dat 1 op de 2 een fraudeur is en we kunnen we dat keihard hier uitspreken, dan ben ik op dit moment wel tevreden. Wethouder Hoek: U stelt het juist, dat is helemaal correct wat u aangeeft. Dan wil ik nog een aanvulling doen. Het is niet alleen dat we nog eens scherp kijken naar aanvragen, maar ook als we scherp kijken naar diezelfde aanvraag, kijken: kunnen we u op een andere manier helpen middels een opleiding, middels vrijwilligerswerk, noem het allemaal maar op. Het is niet alleen met een loep kijken: wordt er gefraudeerd? Maar er wordt meer gekeken naar: wat zijn de mogelijkheden? Doordat we daar wat meer specifiek op letten, is de verwachting dat we ook aanvragen tegen komen, die niet in aanmerking komen. De heer Azzouzi: Hoe acht de wethouder de kans of het risico dat wij onterecht mensen blokkeren of tegenhouden? Als ik een kansberekening doe, is het minimaal 1, maar 1 is teveel. Wethouder Hoek: Dat is natuurlijk altijd een lastige. Op het moment dat je als burger een afwijzing krijgt, dan zijn er allerlei beroepsmogelijkheden. Je kan beroep aantekenen, dan wordt er nog een keer naar gekeken. Het is niet de bedoeling om mensen oneigenlijk een uitkering te weigeren. Het is juist de bedoeling om mensen op een goede manier verder te helpen. De heer Azzouzi: Is dat de juiste wijze waarop wij moeten omgaan met onze inwoners? Wethouder Hoek: Dan kan ik u de tegenvraag stellen: hoe had u het dan bedacht. Het is juist in het leven geroepen om mensen te helpen, dus te kijken: heeft u

recht op een uitkering? Dat vind ik een legitieme vraag, want daar zijn uitkeringen voor bedoeld. En ja, als er een inschattingsfout gemaakt wordt, dat komt in de beste gezinnen voor, dan zijn er beroepsmogelijkheden en daar kan iemand gebruik van maken om toch zijn gelijk te krijgen. Het is met name bedoeld om juist extra te kijken wat er wel mogelijk is. De heer Azzouzi: Ik heb geleerd dat de wethouder geen vraag mag stellen aan een raadslid, maar werkt de huidige bezetting die wij hebben, ik kan concluderen dat het niet werkt nu, daarom extra. Ik wil eigenlijk dat een proces gebonden wordt, dat het gewoon automatisch goed gaat, dat die controles in het proces gebonden worden. Nu gaan we iets extra's doen om nog cliënten tegen te houden. Wethouder Hoek: Dat klopt, je kan je tijd maar één keer uitgeven. Ik ben ervan overtuigd dat er 4 paar ogen naar een aanvraag kijken en specifiek inzoomen op een aantal zaken, dat je meer tegen komt dan wanneer je dat niet doet. Dat. Mevrouw Van Splunter: We blijven even doorgaan op dit onderwerp. Nogmaals, wel de garantie dat het niet op een Investiga-achtige manier benaderd wordt, mag ik hopen. De vraag: wordt dit proces ook geëvalueerd? Wethouder Hoek: Nee, het wordt geen Investiga-methode, want we gaan een fte aannemen, dus nee. Wordt dit geëvalueerd? Ja, het lijkt me handig, dat wanneer je een maatregel inzet, dat je na verloop van tijd kijkt: hebben we het resultaat dat we verwacht hadden? Ja, dat lijkt me bij iedere verandering, die je inzet logisch. De heer Jumelet: Ik raak bijna de lijn een beetje kwijt. Het gaat hier over rechtmatigheid, neem ik aan, van het verstrekken van uitkeringen. Het is wit of zwart, op het moment dat het grijs lijkt te zijn, dan gaat u in gesprek met een ambtenaar, een aanvrager, maar het gaat toch over de rechtmatigheid van het verstrekken van een uitkering? Of heb ik het nou mis? Wethouder Hoek: Dat klopt. De PvdA heeft vragen gesteld over de taakstelling GRJR, wat dat nou precies inhoudt. Daar zijn we nu heel druk mee bezig. Ik kan u wel het e.e.a. vertellen waar we aan denken. Dat is het verkleinen van de wachtlijsten. Dan zegt u: dat is geen taakstelling, dat kost juist extra geld. Nee, de verwachting is namelijk, doordat je heel veel jongeren op de wachtlijst helpt, dat zij gebruik kunnen maken het van het lokale hulpverleningspalet, dat we in januari hebben ingesteld. Je ziet nu dat er nog te weinig gebruik van wordt gemaakt, maar het is juist de bedoeling dat we specifiek meer gaan kijken of we jongeren met ons lokale pakket op een adequate manier kunnen helpen. Dat betekent ook, dat we de artsen beter toerusten in het kader van de doorverwijzingen. Het betekent ook, dat we na gaan denken over het meer grip krijgen op de verlenging van hulpverleningstrajecten. De heer Azzouzi: Ik snap dat de wethouder de maatregelen benoemt, maar mijn vraag was: wanneer krijgen we dat plan? Wethouder Hoek: Ik kan u toezeggen, dat zodra wij witte rook hebben, dat u daarvan in kennis gesteld wordt. De heer Azzouzi: Welke termijn? De voorzitter: De wethouder heeft aangegeven, dat hij zodra hij dat weet, hij geeft geen termijn. Dat is het antwoord, daar zult u het mee moeten doen. Wethouder Hoek: VOOR, de trajecten dat ieder kind moet leren omgaan met geld. Dat is helemaal terecht, dat vind ik ook. We hebben daarvoor een traject aangeboden bij verschillende scholen. U zegt terecht: er is een klein bereik. Maar dat is de keuze van de scholen. Die zeggen: wij hebben een dusdanig pakket in het kader van burgerschap, het komt er allemaal bij, het wordt gewoon te druk. De heer Dijsselbloem, voorzitter van de enquêtecommissie parlementair onderzoek onderwijsvoorzieningen, heeft gezegd dat scholen overvoerd worden met programma's die door gemeenten naar binnen worden geduwd en waar zij mogelijk iets mee kunnen. Scholen zeggen zelf: joh, we hebben zoveel aanbod op dit moment. Ze kunnen het niet altijd geplekt krijgen in de roosters. In de overleggen waarin ik zit heb ik nog niet één keer gehoord, dat het traject dat aangeboden wordt niet zou voldoen of niet naar tevredenheid is. De school die ermee werkt, zegt: het is een goed traject. Pubers in de spotlight, daarvan heb ik ook verschillende keren gehoord: moet je dat nou wel weg bezuinigen? Pubers in de spotlight is een traject waarbij je heel veel jongeren een soort aanbod doet voor activiteiten. Dat is een beetje in het GALA-akkoord overgenomen door Expeditie Lansingerland, waarbij alle jongeren in de vakanties gebruik kunnen maken van de padelbanen, kunnen gaan karten, ik weet het allemaal niet, maar er is een heel programma samengesteld om in de vakanties deze jongeren ook te bedienen. Daarnaast zijn we met de Kleine Ambassade in gesprek over: wat willen jullie nou? Het

is niet zo dat we iets afschaffen en denken: er hoeft niets voor in de plaats te komen. We zijn wel een soort herijking aan het doen om te kijken: waar ligt op dit moment de behoefte van jongeren? En we zijn ook met jongeren in gesprek om te kijken hoe zij meer betrokken kunnen worden bij het besturen van deze gemeente. Daarnaast hebben we ook nog het urban sportevent, instagram jeugd en join us. Er zijn echt wel wat programma's m.b.t. onze jeugd en jongeren. Dan was er nog een vraag van VOOR over het werven van medewerkers. Dat doen we ook in de plaatselijke kranten. Onlangs heeft er nog een advertentie gestaan in Hart voor Lansingerland, mijn job is top. Maar ik ben het wel met u eens, daar kunnen we nog nader naar kijken, of we wat meer de lokale kranten erbij kunnen betrekken. Het is altijd wel zo: wat kost het, welk doel wil je bereiken en levert het voldoende op? Maar ik er voorstander van om inderdaad ook in de lokale kranten eens wat vaker te laten horen, dat wij een interessante gemeente zijn om voor te werken, dus ik neem dat mee. De heer Markus: U geeft aan over pubers in de spotlight, dat het programma join us wel doorgang gaat vinden, maar in het knoppenboek staat juist dat het onderdeel is van pubers in de spotlight. Hoe zit het nu? Wethouder Hoek: Dan vrees ik dat u gelijk heeft. Ik zoek het uit. Dat was het, dank u wel.

Wethouder Muis: Dank commissieleden, voor jullie uiteenzetting. Ik heb heel veel voorstellen gehoord binnen mijn portefeuille. Ik denk dat die nadere onderhandeling en uitwerking vergen, dus het heeft niet zoveel zin om daar nu op vooruit te lopen. Ik heb maar enkele vragen gehoord, daar zal ik op ingaan. Vraag van mevrouw Van Splunter van GL over zon op parkeerplaatsen. Ik denk dat het goed is om uit te leggen hoe dat zit. Het ging erover, dat er gerekend was met de besparing op de energiekosten. Dat is zeker zo, want wat in de begroting staat is een inschatting van de jaarlijkse opbrengsten min de jaarlijkse kapitaalslasten. Dus het zijn opbrengsten. De vraag verbaast mij niet, want ik heb er ook drie keer naar gevraagd, of ik het ook goed had begrepen. Het is fijn dat GL het ook snapt nu, want als GL het niet snapt, dan hebben we echt een probleem om dit door de raad te krijgen, denk ik. Dan was er nog een opmerking over de klimaatweek, of we daar wel of niet aan mee hadden gedaan. Daar hebben we zeker wel aan mee gedaan, aan de week van het water. We hebben met schoolklassen ter plekke gekeken hoe de riolering werkt en de waterberging. Er was niet zo best weer bij, maar dat maakt dat het beter zal beklijven bij de kinderen. Dus daar hebben we zeker wel aandacht aan besteed. Mevrouw Van Splunter: Ik heb het over de aankomende klimaatweek. Fijn om te horen, dat de besparing is meegenomen. Dat geeft ons ook weer ruimte in ons lijstje met draaien aan knoppen. Dus CDA, we komen steeds meer tot elkaar wellicht, maar even kijken wat er verder nog besproken wordt. Het gaat niet om wat er reeds gedaan is, maar om de nationale klimaatweek die eraan zit te komen. Is die van de agenda gevallen? Wethouder Muis: Daar gaan we u dan over informeren, want dan moeten we even goed weten welke datum dat is. U heeft zelf gezien dat we ontzettend veel doen aan allerlei kleine klimaatactiviteiten, grote en kleine, dat zijn er best wel veel. Ik weet het niet uit mijn hoofd, dus die heeft u van mij tegoed, we zullen u informeren over wat we gaan doen bij de komende klimaatweek. Mevrouw Van Splunter: 30 oktober tot 5 november, neem die alvast even mee, toch? Wethouder Muis: We hebben een uitgebreide kalender met al deze data, ik weet ze niet uit mijn hoofd, maar de ambtelijke organisatie gelukkig wel, dus daar komen we op terug. In uw discussie, tussen het CDA en CU, ging het over duurzaamheid en klimaatadaptatie, of dat wel of niet tot extra kosten leidt. Ik kan zeggen, dat het verduurzamen van de buitenruimte niet gratis is, daar zijn zeker meerkosten. Denk aan extra waterberging, meer groen is meer onderhoud, andere innovatieve materialen, die niet perse voordeliger zijn dan traditionele vervuulende materialen. Groene parkeerplaatsen zijn niet even duur of goedkoper, die zijn twee tot tweeënhalf keer zo duur als normale parkeerplaatsen. Allemaal voorbeelden, er is nog heel veel meer over te vertellen, maar dit zijn voorbeelden die ervoor zorgen dat je extra moet investeren. Het komt voort uit ons duurzaamheidsbeleid, dat we willen voldoen niet alleen aan nationale doelen, maar ook aan uw eigen doelen. Dan kan je niet zeggen: dat doen we dan zonder investering. Als je dat wel wil, gaat de ambitie naar beneden, meer smaken zijn er niet. Dan ging ook nog de vraag rond: doen we dan

geen milieuonderzoeken meer? Dat is zeker niet waar, wij doen zeker de milieuonderzoeken, alleen geen extra bovenwettelijke milieuonderzoeken. Dat vindt u in heel de begroting terug, dat we hebben gekeken: wat doen we allemaal bovenwettelijk? Dat is hier en daar zeker pijnlijk, ook voor ons, het zit door alle portefeuilles, maar dat is het verhaal. Dus we doen zeker milieuonderzoeken, maar niet de extra bovenwettelijke. Dan was er nog een oproep van de heer Azzouzi voor het versnellen van de bouw. Vlak voor deze vergadering hadden we nog een stuurgroep wonen met de wethouders uit Rotterdam, met de woningcorporaties, juist ook over die kritische succesfactoren om de knelpunten, hoe we dat aanpakken samen met de provincie, bouwers, corporaties, dus we zijn er zeker iedere dag mee bezig. Dank u wel.

Wethouder Cnossen: Een aantal onderwerpen waar door verschillende fracties opmerkingen over zijn gemaakt, dus die zal ik langs lopen. Mevrouw Van Olst vroeg zich af, misschien was het retorisch, maar ik geef er toch maar antwoord op, het mobiel servicepunt: welk probleem lossen we op? Het mobiel servicepunt was destijds een verzoek van de raad aan het college, het college voert uit wat de raad in meerderheid beslist. Verder is het mobiel servicepunt natuurlijk richting de samenleving een heel mooie, laagdrempelige, flexibele manier om bij alle inwoners, alle kernen, buurtschappen, verzorgingshuizen op de stoep te komen staan. Dat is wat er gaat gebeuren. Er zijn ook opmerkingen gemaakt over ouderenwelzijn. Door de PvdA werd gevraagd om een reactie op de brief van mevrouw Goudriaan, de directeur van Welzijn Lansingerland. Dank voor de vraag, want het geeft mij de gelegenheid iets uit te leggen over de indexatie, waar ook de CU iets over zei. Wij zijn in onze begroting voorzichtig uit gegaan van een indexatie van 4,5%. De septembercirculaire heeft ruimte gegeven om meer indexatie te gaan vergoeden in je eigen organisatie bij de gemeenschappelijke regelingen, maar daarvan hebben we als gemeente gezegd: dat zouden de organisaties die subsidie krijgen ook moeten krijgen, dat zit op 8, zoveel procent. In die septembercirculaire zit dus ruimte. Het is aan de raad om deze keuze te maken, omdat de septembercirculaire na de begroting is gekomen, dus u zou de aangevraagde subsidie volledig de indexatie toe kunnen kennen, dat is een bedrag van € 170.000 maar het is aan de raad om te amenderen. Dan toch even: wat is er nou bezuinigd op het welzijnswerk ouderen? Ik hoor verschillende bedragen. U herinnert zich dat vorig jaar bij het coalitieprogramma er € 150.000 apart voor ouderenontmoeting was opgenomen. Bij de kaderbrief in juni zagen we een heel groot tekort van € 11mln. Dan vind ik het ook wel aan ons als coalitie en het college om ook zelf naar onze doelen te kijken. Het doel moet bereikt worden, ouderenontmoeting wordt bereikt, we hebben 3 ontmoetingsplekken in Berkel, eentje moet nog worden gerealiseerd, dat is in plaats van Hergerborch, daar komt een nieuwe. Dus die 3 zijn gerealiseerd. Maar ik vind wel, als je nieuwe dingen doet, kijk dan ook of er net als thuis iets ouds voor weg kan of een andere activiteit minder kan. Op die manier hebben we naar onze budgetten gekeken, hoe we binnen de budgetten wel doelen kunnen bereiken. Uiteindelijk blijft er nog € 50.000 extra voor die ouderenontmoeting in de begroting staan. Dus het is ook maar net een beetje van welke kant je hem aanvliegt. De subsidie Levendig Lansingerland. De heer Markus: Wij moeten natuurlijk alle knoppen die wij omdraaien netjes bij elkaar optellen en het bedrag dat de wethouder noemt rondom de indexatie was € 170.000, maar in ons overzicht staat € 242.000. Die € 70.000 krijg ik graag cadeau, maar ik hoor graag of dat het juiste bedrag is, anders missen we wat. Wethouder Cnossen: Ik heb een stukje gekregen, waar die € 170.000 in staat, dus dat moeten we even uitzoeken, of u dat goed vindt, wat het precieze bedrag is, want dat is uiteraard belangrijk voor het amendement, dank voor de vraag. De heer Van den Beukel: Als u toch aan het uitzoeken bent, ik heb ook een bedrag van € 100.000 gelezen als het gaat om een bezuiniging op welzijnswerk. Dat bedrag heb ik nog niet bij de wethouder gehoord. Het wordt gepresenteerd als gewoon een bezuiniging zonder onderbouwing. Wethouder Cnossen: Zoals ik zojuist uitlegde, het college wil wel de doelen bereiken, de ouderenontmoeting, maar we hebben binnen de budgetten gekeken hoe we het anders kunnen toedelen. U ziet € 100.000 staan op het welzijnsbudget, omdat we ook in de vrij toegankelijke WMO

ook budget hebben gevonden en voor de ouderenontmoeting ook het e.e.a. te organiseren. Er zit nog extra geld van € 50.000. Als we helemaal terug redeneren naar vorig jaar, de € 150.000, is nu € 50.000 extra voor ouderenontmoeting. Met Welzijn hebben we het gesprek hoe we subsidies op een andere manier kunnen besteden. Wat ik u zei, een aantal andere subsidies die niet aan deze doelen voldoen, we hebben de samenlevingsvisie met elkaar vast gesteld, daarop kijken we: zijn dat de doelen waar Welzijn de subsidieaanvraag doet, die vanuit de samenlevingsvisie te beredeneren zijn. Soms zitten oude doelen er nog in, al van jaren geleden, die elk jaar weer terug komen. Dan mag je best met elkaar het gesprek aangaan: we willen nu dat het geld wordt besteed aan de ouderenontmoeting, want dat is een speerpunt van dit college. De heer Azzouzi: Ik kan het niet meer volgen. Die € 100.000, is dat nou lucht in de begroting? Dat het niet nodig is? Dat is geen bezuiniging? Wethouder Cnossen: Richting de heer Azzouzi zou ik willen zeggen, juist omdat de heer Azzouzi er altijd op aandringt: kijk nou binnen de begroting welke ruimte er zit. Dit is zo'n resultaat. Je hebt binnen budgetten de mogelijkheid om het nu aan ouderenontmoeting te besteden. De heer Azzouzi: Heeft dat dan geen gevolgen voor die taak? Wethouder Cnossen: Het college heeft bepaalde doelen, die ouderenontmoeting, die doelen blijven overeind staan. Uiteindelijk hebben we het daarover: wat willen we met elkaar bereiken? Binnen de budgetten hebben we inderdaad geschoven. De subsidie Levendig Lansingerland, mevrouw Den Heijer vraagt of het incidenteel kan. Dat mag niet volgens de begrotingsregels, omdat het elk jaar terug komt, dus dat is een technisch antwoord. De gehandicaptenparkeerkaart, een onderwerp dat door verschillende fracties is aangeroerd. Wij hebben uitgebreid toegelicht wat het mensen gaat kosten om deze parkeerkaart dan aan te vragen, niet alleen de leges, maar ook de keuring moet zelf betaald worden. Voor de minimum inkomens is er een mogelijkheid om beroep te doen op de bijzondere bijstand om dit bedrag vergoed te krijgen. Dus mensen die het kunnen betalen, die betalen het. Dat is ook hoe wij hier met elkaar naar onze budgetten kijken bij de gemeente. Wie het kan betalen, die doet dat, maar de mensen die het niet hebben, kunnen een beroep doen op de bijzondere bijstand. Ik heb mijn punten gehad. Dank u wel.

Burgemeester Van de Stadt: Een korte reactie op wat gezegd is over het veiligheidsdomein. De heer Van Doorn begon wat somber met grote bezuinigingen op veiligheid. Laat ik voorop stellen, dat als ik de heer Van Doorn goed begrepen heb, dan vat hij het begrip veiligheid breed op. Natuurlijk, mevrouw Van Olst zei het, ook straatlantaarns aan of uit zetten heeft te maken met veiligheid, bewaakte fietsenstalling heeft te maken met veiligheid, wegonderhoud, groenonderhoud hebben ook te maken met veiligheid. Maar op het domein veiligheid, programma 2 van de begroting, zit gewoon 4% stijging, dat is belangrijk. Die stijging zit gewoon in cao-lasten, zoals u kunt zien, en in de bijdrage aan de veiligheidsregio. Dan loop ik direct het risico, dat de heer Van den Beukel mij zegt: maar we zouden toch bezuinigen op de GR'en? Dan wijs ik er graag op, dat de toegedachte verhoogde inflatiecorrectie gehalveerd is voor 2023 en 2024, dus er zit ook een bezuiniging in, maar ook een stijging zoals we die hebben afgesproken. Wel zit er natuurlijk een bezuiniging op BOA's. Ik wil daar toch even duiding aan geven om aan u gewoon mee te geven. Het is niet zo dat het college enige wens heeft te bezuinigen op het aantal BOA's. Geen moment. Het staat er ook maar voor 2 jaar in, het zijn niet de 2 moeilijkste financiële jaren, dus in die zin heeft u alle keuzes daarin, ook de meedenkbegroting van het CDA gaat erover. Het is wel belangrijk om te bedenken, onze inschatting is dat we het geld niet uitgegeven krijgen, omdat we op de werving problemen hebben. Dat is niet bij ons, maar in de breedte des lande. Dan heb je de vraag: wil je het erop zetten met het risico, dat u het aan het eind van het jaar bij de jaarrekening terug ziet? Het is gewoon een financiële kwestie. Ook de optie van het CDA, doe er dan 2 i.p.v. 4, kan erin meegenomen worden. We gaan gewoon doorwerven. De heer Van Doorn: Ik wil de portefeuillehouder erop wijzen, die 8 BOA's komen overeen met 1 op 8.000, niet met 1 op 5.000 wat het doel was. Die wijk-BOA, je schrapt ook beleid. Het gaat veel verder. U verengt het nu naar een wervingsprobleem. Als we op die manier bij justitie ook denken, dan gaan we gevangenis sluiten. Ik zou ergens een ambitie

van u willen horen hoe u die werving rond gaat krijgen. Ik weet ook, als ik het geld eruit haal, dan is ook de grondslag weg om door te pakken, want dan gaat de aandacht, terecht, naar andere zaken. Daar wil ik nog een reactie van de burgemeester op krijgen. Burgemeester Van de Stadt: Daar is geen speld tussen te krijgen. In die zin deel ik de mening van de heer Van Doorn zeker. Het gaat bij ons uiteindelijk om: wat wil je bereiken? Daar zijn we het met zijn allen over eens, dat blijkt ook uit het coalitieakkoord, maar ook uit de meedenkbegroting van het CDA, het wijkgericht werken. Daarvoor heb je door ontwikkelingen met de BOA, wat gaan we daarvoor doen, heb je BOA's met een bepaald niveau nodig. Dat betekent o.a. dat ze langer in dienst moeten zijn. Je hebt geen wijk-BOA die een half jaar blijft en weer weg gaat. Een inhuur-BOA waar we nu gebruik van maken zal nooit bijdragen aan die ontwikkeling. Dat gaat niet lukken. De afweging, die ik heb gemaakt is: ik moet terug naar de kern van het team en de kern van het team door ontwikkelen. Dan kan je gaan werven. Als je de hele tijd aan het werven bent, bezig bent met inhuur, er is begeleiding nodig, er zitten wisselingen in, je kan niets opbouwen, dat helpt niet bij die ambitie. Ik deel de ambitie met u, die we met zijn allen delen, dat voor wijkgericht werken ook met de BOA's een vast team, dat we hoog opgeleide BOA's nodig hebben. Als iemand bij tafeltjesavond zegt: ik weet nog wel 3 BOA's. Wat wij zoeken in een BOA, wat we hebben als BOA, vraagt wat anders dan even een handhaver. We hebben het over gastheren van de gemeente gehad, het gaat over de benadering van onze inwoners, het gaat over die centrale wijkfunctie. Ik begrijp uw angst en die deel ik ook, in de zin van: gaat de ambitie ergens heen? Mijn inschatting is, dat we die formatiesterkte simpelweg niet gaan bereiken. Dan kunt u ook zeggen met de heer Van den Beukel: doe er dan 2, dan houden we het nog overeind. Ik laat het verder aan u, het is geen bezuinigingsopdracht van het college om het zo te doen. Om de ambitie overeind te houden, die doorontwikkeling van het wijkgericht werken, heb ik het meeste aan de basis op orde en daarop straks door ontwikkelen. Dat is de reden waarom ik zeg: waarschijnlijk houd ik dat geld gewoon over dit jaar tegen mijn zin. De heer Van Doorn: Ik wil daar toch dieper op ingaan. In de stukken staat gewoon dat die doorontwikkeling wordt stopgezet. Dat staat ook bij de toelichting, u noemt het een reductie, maar toegekend geld weer terug geven noem ik bezuinigen. Het is zeker gekoppeld aan het bijstellen van het beleid. Dat is één van de speerpunten, ook in het coalitieakkoord, dus ik verwacht daar weldegelijk beweging op. Nogmaals, dat je met mensen inhoudelijk aan de slag gaat, wil niet zeggen dat je werving en selectie stil komt te liggen. Ik zit zelf ook in die business, dat werkt niet op die manier. Dat zou betekenen dat mijn hele organisatie niet ontwikkelt omdat ik een aantal vacatures heb. Burgemeester Van de Stadt: Werving en selectie komt niet stil te liggen, we hebben nog meer vacatures helaas. Ik ga er ook van uit, dat we het risico lopen dat ook dit jaar mensen weg gaan, want die dynamiek zit er gewoon in. Vandaar dat we dat doorzetten. Kan ik met het kleinere team, de facto kleinere team, los van het geld dat we op de begroting zetten, die doorontwikkeling maken? Nee, omdat we die mensen nodig hebben, dat staat ook toegelicht in de generieke BOA-taken. Zou ik die wijk-BOA vorm geven in een kleiner team, dan kom ik bij de generieke BOA-taken in de knoop. Dat zijn gewoon meldingen die van onze burgers komen, dat zijn de generieke taken, vooral meldingen. Dan moeten ze vaker nee verkopen om meer in de wijk aanwezig te zijn. Dat wil ik benadrukken: het is een gevolg van de inhoud, die we gewoon niet rond krijgen, maar de ambitie is echt niet onverminderd daarin. Daarom zeg ik, ook in het kader van de discussie lucht in de begroting: laten we dat geld dan maar even parkeren. De heer Azzouzi: Voor mijn beeldvorming: het is dezelfde constructie als de POH. Dat je dat uitstelt, je raamt hem af incidenteel voor 2 jaar en daarna komt het weer terug. Burgemeester Van de Stadt: Dat is inderdaad vergelijkbaar. Behalve dat we daar ook met een vraagkant vanuit huisartsen te maken hebben, dat hebben we hier niet, we willen maar de werving is een probleem. Ik zou ook nog niet willen zeggen, dat het voor 2 jaar is. Als wij in dit jaar een verandering zouden zien, dan kan ik me heel goed voorstellen, ook in het licht van de coalitieafspraken, dat we het bij de begroting volgend jaar alsnog gaan opvoeren. U stelt vooral volgend jaar vast. De inschatting is dat het 2 jaar gaat duren, maar je kunt het altijd terugvoeren. Nogmaals, er is genoeg flexibiliteit in de aantallen

waarbij u een compromis zou kunnen vinden. De heer Van den Beukel: Dan een andere invalshoek op hetzelfde onderwerp. In onze tegenbegroting stellen we voor om wijkgericht werken te ontwikkelen, los van de BOA's, wijkgericht werken door de gemeente, waarop de gemeente geen beleid heeft, bleek uit het antwoord op mijn recente raadsragen. Daarbij ook een extra wijkmanager aan te stellen. We hebben er nu 2 in Lansingerland terwijl we 3 kernen hebben. Voor een deel komt het tegemoet aan de doorontwikkeling van het BOA-team. Zou u een reactie willen geven op het voorstel? Burgemeester Van de Stadt: Ook ik heb in de aanloop naar deze begroting de discussie gevoerd ook binnen het college, maar ook met het team, of het opnemen of combineren van de wijkmanagers met het BOA-team zal helpen, omdat ik daar ook bepaalde beelden bij heb, dat ze elkaar zouden kunnen versterken. Dat moet echt verkend worden, daar kan ik nu niets over zeggen in de zin van dat het ook gaat lukken, want de mensen in het team moeten daar ook over nadenken en een visie op geven. Ik vind dat onderdeel van. Als u zegt: een derde wijkmanager. Die laat ik even aan de raad. Maar het college heeft gezegd: die wijkmanagers zijn cruciaal voor het werk dat wij doen in het wijkgericht werken. Wij hechten grote waarde aan onze beide wijkmanagers. Als u er een derde aan toe wil voegen als raad, dan is het aan u, want het is ook een centenkwesie, een afweging die u uiteindelijk moet maken tussen de BOA's, wijkmanagers en al die andere onderwerpen. De heer Machielse: Ik zal niet nog meer multidisciplinaire suggesties doen deze avond. Even voor de scherpste over de BOA's. Ik hoor de burgemeester zeggen: de werving stopt niet, de ambitie stopt niet, we hebben die 8 posities, mogelijk iets verloop, dat is speculatief, dat weet ik niet, maar de werving stopt niet. Als dit geen bezuiniging is in de begroting, maar het is gewoon omdat u niet verwacht het in te kunnen vullen, dan kunt u het feitelijk ook niet invullen in mijn optiek. Als wij niet die extra 2 posities in de begroting houden en er gaat niemand weg en de werving is succesvol, dan heeft u het geld simpelweg niet om die BOA aan te nemen. Ik zou graag van de burgemeester voor de scherpste horen, ik hoor heel veel mooie woorden, flexibiliteit tussen rollen, de werving stopt niet, maar kan er door ontwikkeld worden als deze ombuiging niet uit de begroting wordt gehaald? Met andere woorden: kan dit doorgaan zonder die extra posities in de begroting? Burgemeester Van de Stadt: Nee. Dat staat ook duidelijk in de antwoord op de vragen. Zolang je een team van 8 hebt, kan je die doorontwikkeling niet doorzetten omdat je simpelweg die 8 nodig hebt voor de dagelijkse werkzaamheden. Ik heb een groter team nodig, dat is helder. Wat gebeurt er als we de luxe zouden hebben als halverwege dit jaar wel gaat? Dan zou ik inderdaad niet kunnen werven, dat is waar, dat is het risico dat je dan loopt. De heer Azzouzi: Ik hoor de burgemeester zeggen: hij gaat verder met zoeken van BOA's. Alleen het geld, hij verwacht dat hij die mensen niet gaat vinden, vandaar dat hij het er in 2024 en 2025 af haalt, dat geeft ruimte in de structurele begroting. Stel voor, dat we in de loop van 2024 of 2025 mensen vinden, dan kan hij altijd terug naar de raad en dan kunnen wij het hier over hebben, dan kunnen wij zeggen: wij willen dat door laten gaan. Waarom moeten wij dit terugdraaien? Burgemeester Van de Stadt: Zo kan je het ook bekijken, maar de basis is natuurlijk: we, als college, hebben het begrotingstechnisch voor u eenvoudig willen maken binnen de totale opgave om het geld even bij u te parkeren, ik noem het maar even zo, en niet in de begroting op te nemen, omdat wij verwachten het over te houden en anders zou u mogelijk nu met een bezuinigingstaak worden geconfronteerd. Dat is een afweging die u moet maken. Als u zegt in die afweging: nee, we hebben het toch liever op de begroting, want we willen het risico niet lopen, dat we daardoor BOA's missen en we de doorontwikkeling onnodig vertragen, dan is dat een afweging die ik heel goed kan volgen en die aan u is. De heer Markus: Dit punt hangt samen met het POH verhaal. Ik snap, dat je even niet kan werven en dat je zegt: het is zonde om het in de begroting te zetten, want het kost extra geld. Maar toch even, er komen 2 CV's binnen en je denkt: die zou ik morgen aan willen nemen. Dan is er toch de mogelijkheid dat u naar de raad komt en om extra budget vraagt? Kan dat ja of kan dat nee? Burgemeester Van de Stadt: Ja, dat kan altijd. Te allen tijde kan het college bij u komen voor een extra budget op een onderwerp. Zeker als u hier aangeeft: dat is onze wens. Ja, dan werkt dat voor mij net zo goed. Dat betekent dat in de loop van het jaar ook bij u de opgave ligt het te vinden als

ik erom vraag. Dat is weer de ruimte die er zit en die u dan moet zoeken. Dat is de basis van de discussie, die in de raad wordt gevoerd op mijn portefeuille openbare orde en veiligheid, de BOA-discussie. Wel wil ik richting de heer Van Doorn zeggen, hij zei: op veiligheid niet bezuinigen, het blijft uitdagend, we moeten blijven investeren. Dan zeg ik: in de begroting staan niet voor niets onze goede scores op het gebied van veiligheid. Het is geen vanzelfsprekendheid als groeiende gemeente in de metropoolregio, het vraagt continue inzet, dat is ook absoluut waar. Ik kan de ambitie van de heer Van Doorn zeker delen.

Tweede termijn

De heer Van Doorn, L3B: Een aantal elementen blijven voor mij wel hangen. Als je kijkt naar de wensen van deze raad en we gaan alles optellen, dan komen we nog wel voor een flinke uitdaging te staan. Als ik kijk naar het eigen lijstje van L3B op veiligheid, u noemt het geen bezuinigingen, ik noem het een uitdaging, maar die liggen er weldegelijk. Als je kijkt naar veiligheid, het brede pakket, waar ik het net over had, de BOA's, de verlichting, digitale veiligheid, bewaking van de fietsenstallingen, de straatraces, dat telt op naar € 700.000. Als je kijkt naar de kwetsbaren, de gehandicaptenkaart, dierenleed en de Rotterdampas, dan zit je ook bijna op de € 3 ton. Het dorps karakter, volgens mij is daar wel steun voor, de bomen en bloemen die we allemaal weg gaan halen, dat moeten we vooral ook niet doen. Misschien niet raadsbreed, hoor ik net, maar volgens mij zijn er voldoende voor te vinden, dan tel je al gauw op naar een miljoen en ik heb nog meer heel goede suggesties naar voren horen komen. Als ik vooruit kijk, hangt nog steeds die € 11mln boven de markt, laten we die met zijn allen vooral niet vergeten. Het is voor mij echt een doembeeld, dat we hier aan het soebatten zijn, we komen onderaan de streep best wel ergens bij elkaar, denk ik, het grote deel van de wensen krijgen we wel ingewilligd en vervolgens hangt die explosie aan OZB en het echt af gaan breken van onze voorzieningen, dat hangt gewoon boven de markt. Dan vind ik toch, dat we ons op dit moment te slap opstellen in de hele discussie rondom de verhoudingen tot andere overheden, die ons opdrachten geven en onvoldoende middelen verstrekken. We hebben inmiddels al 2 moties mee gegeven met grote meerderheden. De eerste uit 2021, die gaat echt in op de dingen die ik heb voorgesteld. De opdracht ligt er ook gewoon. Welke opdrachten komen eraan en is het geld goed geregeld? Als het geld niet geregeld is, dan nemen we het standpunt in, dat we dingen niet gaan uitvoeren. Zo werkt het in een winkel ook. Ik kan mijn boodschappenmandje vol gooien, maar als ik maar voor de helft geld heb, moet ik de andere helft eruit gaan halen. De heer Azzouzi: Ik wil de heer Van Doorn vragen of hij ook op veiligheid wil bezuinigen naar de gemeenschappelijke regeling, de veiligheidsregio? De heer Van Doorn: Als de rekening hoger is dan wat we kunnen financieren, dan zal je daar een taakstelling neer moeten leggen. Meneer Machielse bracht het net mooi in beeld: je kan naar de uitvoering kijken, maar je kan ook kijken: is de organisatie efficiënt neergezet? Hoe kritisch kijken we dan met zijn allen? Dat wil niet zeggen dat zaken niet uitgevoerd worden, maar we komen niet eens bij die analyse. Dat staat mij tegen. Dat is wel gevraagd, dat staat namelijk ook in die motie. Breng in beeld wat de reële kosten zijn en hoe krijgen we die vergoed? De verschillen moet je in beeld brengen. In juni 2023 lag er ook een motie, de strekking of duiding was: meld dat deze raad voornemens is een taakstelling op te leggen en breng ze op de hoogte. Vanaf juni heeft die club al kunnen nadenken over een taakstelling en daar is niets uit gekomen. Ik ga ervan uit, dat dat allemaal netjes gedeeld is, we hebben niets terug gekregen: we kunnen dingen efficiënter doen. Dan denk ik dat we nu op een moment zijn aangekomen, wanneer gaan we dat dan wel doen, dat we zeggen: dan gaan wij met het initiatief komen en met taakstellingen komen, want wij zijn in onze samenleving wat we hebben opgebouwd aan het afbreken. Ik ben benieuwd naar hoe andere fracties ernaar kijken om te verkennen wat een realistische taakstelling dit is. Dat we echt in beeld gaan brengen: welke kosten maken wij nou en welke inkomsten staan daar tegenover, zodat we uit die discussie blijven van: worden we nou onder gefinancierd of niet, wat is reëel, welke bonnetjes kunnen naar het rijk toe?

Dat is een belangrijke. Ten aanzien van veiligheid, ik pleit er echt voor om door te pakken. Ondernijning is booming. We worden overal voor gewaarschuwd en we redden het gewoon niet met 8 BOA's. In Bleiswijk is pas een krankzinnige hoeveelheid cocaïne gepakt, dat is twee keer het jaargebruik van heel Nederland, dat wordt daar gepakt en dan is het echt een waanidee om te denken dat er hier in Lansingerland geen netwerk omheen zit, wat effecten heeft op onze samenleving. De heer Markus: Ik denk dat uw pleidooi voor extra BOA's helder is, dat is de reden waarom wij voor gestemd hebben. Waar wij mee worstelen, is het feit dat ze lastig te werven zijn. Als ze niet te werven blijken te zijn, heb je voor niets geld in de begroting opgenomen, wat een bezuiniging tegen had kunnen houden. Wat vindt u van de optie om de opdracht te laten staan, maar het geld niet in de begroting te zetten en dat we het college oproepen: zet de werving door en mocht u ze toch aan kunnen nemen, dat het college dan terug komt naar de raad en zegt: ik kan er nu 2 aannemen, heeft u voor mij even € 2 ton, ik chargeer enigszins. Is het voor u een oplossing om op die manier ermee om te gaan? De heer Van Doorn: Daar ben ik niet voor, want op het moment dat je het eruit schrijft, heb ik ook geen instrument meer om aan te spreken om het niet te halen. Ik wil echt deze organisatie mee geven, misschien is het er al, maar werk het verder uit met leer- en ontwikkeltrajecten. Ik sta echt in mijn eigen werk, we zitten echt in dezelfde branche, we staan voor dezelfde uitdagingen en toch lukt het mij om juristen te krijgen, terwijl die ook schaars zijn. Maar dat betekent dat je ze rondom een salarisschaal en bepaald pakket aan werkzaamheden moet bieden waarin ze zich kunnen ontwikkelen, wat ze hierheen trekt om de stap te kunnen zetten. De heer Markus: Ik snap dat u een handvat wil hebben om steeds het college onder druk te zetten op dat punt, maar is een motie waarmee hiertoe opgeroepen wordt dan ook voldoende? Of wilt u het echt in de begroting opgenomen hebben? De heer Van Doorn: Ik wil het echt in de begroting terug hebben, want de motie vindt ik te licht. Het moet erin zitten, want anders geloof ik het niet. Dan kan ik ook wel zeggen: we doen een taakstelling van € 3 mln en als je het niet haalt kom je maar incidenteel van de zomer terug bij de zomerrapportage. Zo werken dat soort dingen niet. Met een begroting stuur je ook, je kan aan de knoppen zitten, niet reactief zijn en dan hopen dat het goed gaat komen. De heer Azzouzi: Dat betekent € 5 ton meer bezuinigen, dat betekent dat we € 5 ton structureel meer moeten vinden. Dan wordt het lastig om die andere dingen terug te draaien.

De heer Jumelet, WIJ: Als ik de discussie goed gevolgd heb, op een enkele uitzondering na, dan denk ik inderdaad dat er een solide begroting ligt en dat wij als raad de keuzes moeten maken. De woorden van wethouder Cnossen zijn mij een beetje uit het hart gegrepen, laten we niet zozeer kijken naar het bedrag als zodanig, maar echt: zijn die doelen nou bereikt, waar we met elkaar de opdracht voor geven. Laat dat leidend zijn. Dat ondersteunt mijn fractie ten eerste. Als ik een beetje rond kijk, zie ik een aantal onderwerpen waar de handen wel voor op elkaar komen, de Rotterdamspas, Steunouder, hanging baskets, fietsveiligheid. Wij denken dat het dierenleed verhaal het haalt, maar ook Levendig Lansingerland. Als ik dat bij elkaar optel, zit ik op ruim € 4 ton. Dan nog de ouderen, daar staan we ook sympathiek tegenover, compensatie, die € 170.000, dan telt het op tot ruim € 6 ton en dan nog de straatraces, dan zitten we redelijk binnen de kaders zoals die gegeven zijn. Ik denk wel dat we de handen op elkaar krijgen. De heer Markus: U noemt dat punt, ik ben het niet met alle punten eens, als daar een meerderheid voor is, is het wat anders. Rondom de taakstelling economie, die 1 fte. Daar heb ik ook een ruime meerderheid voor gehoord, maar ik heb van u niet gehoord hoe u daarin staat. De heer Jumelet: Dat klopt, want dat was mijn volgende punt. Het gaat over, hoe ga je nou om met dat personeel? Ga je op bepaalde punten bezuinigen of niet bezuinigen? Ik vind dat we dat over moeten laten aan onze gemeentesecretaris en het college. Op het moment dat dat verantwoord wordt geacht, dan komt de keuzemogelijkheid. Bij economie lijkt het dat het verantwoord is. Het voorstel van het CDA lijkt me niet verantwoord, anders had het college daar wel mee gekomen, dus dat volgen wij niet. Wij willen niet te detaillistisch ingaan op de personele bezetting, omdat dat de verantwoordelijkheid is van de gemeentesecretaris en het

college. De heer Markus: Dat vind ik toch wat gemakkelijk. Volgens mij hebben wij altijd gezegd: fte volgt beleid. Als die fte er niet is, kan bepaald beleid niet meer uitgevoerd worden. Dat vinden wij onwenselijk, dat er minder ondersteuning is voor bedrijventerreinen. We hebben laatst met zijn allen rond gelopen in Bergschenhoek, we hebben gezien hoe belangrijk het werk is van de ambtenaar die daar bezig was. Dat zijn zaken die dan niet meer kunnen gebeuren. Bepaalde visies kunnen niet meer opgesteld worden, terwijl juist onze bedrijventerrein wel een boost op dat punt kunnen gebruiken. Dat gaat dan niet meer door. Ik hoor graag wat u daarvan vindt. De heer Jumelet: Gezien mijn tijd ga ik daar niet op in. Dan het punt dat de VVD aangaf over die wettelijke taken en efficiëntie, dat spreekt ons zeer aan, die geven we ook heel graag mee aan het college om daar toch nog eens goed naar te kijken. Dan de lijnen die L3B aangaf rondom nieuwe taken. Wij komen daar met een motie. Rondom de GR'en, dat vinden wij heel sympathiek, om te kijken: kan je terug naar die GR'en en daarmee ook een taakstelling geven. Daar willen wij graag nader overleg over hebben met L3B om te kijken hoe we dat invullen. Mevrouw Van Splunter: Ondanks de toename van mijn suikerspiegel door het toetje van Therry, met dank daar nog voor. Ik dacht op scherp te staan, maar ik verstond het gewoon echt niet. Met welke motie komen jullie, wilt u dat alstublieft herhalen? De heer Jumelet: De motie uitvoeringstoets, maar ik ga verder. Als het gaat om 'geen geld, geen Zwitsers', dat vinden wij ook wel sympathiek, daar denken wij graag verder over mee. Misschien nog één punt, waar wij mee worstelen. De heer Markus: U heeft nog tijd over, misschien kan ik nog een reactie van u krijgen op economie. De heer Jumelet: In de eerste termijn heb ik iets over de Rotterdampas gezegd, met name de struggling die wij hebben in de fractie. We hebben uit zitten rekenen, dat 700 ouders met 600 kinderen zouden kosten € 57.000 om een Rotterdampas aan te schaffen en wij stoppen er € 150.000 in, als het gaat over doelmatigheid en geld, is het een lastige. Wij zullen de Rotterdampas graag willen steunen om te houden, maar wellicht, daar kan de wethouder in de tweede termijn wellicht iets over zeggen, is er nou geen andere mogelijkheid om dit op te lossen, want daarmee kunnen we nog een ton in onze zak houden, want dan financieren wij niet de mensen die het wel kunnen betalen, maar dat we de mensen die het niet kunnen betalen, dat we die wel financieren. Binnen de tijd, dank u wel.

De heer Van den Beukel, CDA: Ook hier het stokje overnemend en afmakend waar de heer Jumelet over sprak. Het team economie, ik zal de heer Jumelet en anderen bijlichten. Er wordt gemorreld aan de beleidsdoelstellingen van deze raad. Voortaan zien we afschaling van de dienstverlening en ondersteuning aan ondernemers. Geen ondersteuning aan nieuwe BIZ-initiatieven, geen activerende ondernemers enzovoorts, bladzijde 81 en 82, volgens mij willen we dat niet naar onze ondernemers uitstralen. Dus, dat even over economie nog. Voor het overige. Dank voor de complimenten over onze tegenbegroting. Blij mee, misschien gaan we het volgend jaar wel weer doen. Ik ben er ook blij mee, omdat ik gemerkt heb, dat veel onderwerpen die we hebben willen aansnijden hier in de raad zijn besproken, niet allemaal, daar kom ik zo op, maar dat is fijn. Welke dan nog niet? De Noordeindseweg. Veel mensen die vanavond mee luisteren, weet ik, wonen in Berkel noord en hebben eigenlijk al jarenlang de verwachting en de gerechtvaardigde verwachting, dat de Noordeindseweg weer open gaat naar het Noorden. Dat zijn ook buschauffeurs, die zeggen: het is verschrikkelijk om nu te rijden over de Sterrenweg en Planetenweg. Het zijn ook aanwonenden, mensen rondom de Kievit. Het zijn mensen die zeggen: het is verkeersonveilig, het geeft overlast, het is geen goede ontsluiting van Berkel noord. Het voorstel van het college is om de Noordeindseweg nu met 1 pennenstreek altijd gesloten te houden zonder nader onderzoek. Dat is als risico in de begroting opgenomen, dat het misschien wel verkeerde verwachtingen wekt. Ofwel verwachtingen die zijn gewekt en die men niet nakomt. Dat vind ik toch heel jammer. Ik hoop nog op steun van collega's om dat ordentelijker te doen en bewoon het onderzoek te doen dat beoogd was en pas dan eventueel te besluiten om het niet te doen. Ik denk dat dat nodig is, laten we de ordentelijke weg volgen. Wat ook niet besproken is, waar ik eerder wel met een paar collega's over gesproken heb, is over Koningsdag. De Koningsdag-comités, o.a. die uit Bergschenhoek, hebben bij

ons aan de bel getrokken en gezegd: voortaan moeten wij weer een extra rekening gaan betalen voor de afvalinzameling. We hebben al moeite om de begroting rond te krijgen en om vrijwilligers te werven en voortaan worden we extra aangeslagen voor containers en wat dies meer zij. Het is een klein bedrag, maar wel een symbolisch belangrijk bedrag, dus ik hoop op steun van de collega's om ook daar een klein beetje steun te geven, o.a. van de VVD van de Sinterklaas-motie, dit zou de Koningsdag-motie zijn. Steun op vele fronten, ik ga het niet herhalen, de heer Jumelet heeft dat keurig benoemd, waar intussen al een meerderheid voor is. Een aanvulling op die fietsenstallingen, ik hoop er nog nader een gesprek over te voeren, maar volgens mij is het echt heel wijs om te gaan voor 3 beveiligde fietsenstallingen. Of het nou ook in Bleiswijk moet, met mijn Bleiswijkse collega's twijfel ik daarover, maar in ieder geval bij Westpolder, bij Rodenrijs en in Berkel dorp. Het kan prima binnen het bestaande budget als we ook daarvoor mensen met een uitkering inzetten en ze daardoor werkervaring geven. Ik hoop dat we daar een meerderheid voor kunnen organiseren. Dan het college en de beantwoording. Waar ik nog niet zo enthousiast over ben, is over de beantwoording op welzijn voor ouderen. Linksom of rechtsom is het een bezuiniging van € 3,5 ton. Dan kan je natuurlijk een manier van redeneren bedenken, waardoor je zegt: als we een paar doelen schrappen, kunnen we alsnog onze doelen behalen. Maar het jaarbudget van de verenigingen en stichtingen die ermee bezig zijn, gaat met € 3,5 ton omlaag. Zo staat het in de begroting. Dan lijkt het een beetje op wat het rijk vaak doet bij gemeenten. Dan zeggen ze: we hebben een taak voor u, we hebben ook bedacht dat u wel kunt bezuinigen, dus gaat u alstublieft maar die taak doen en dan kan het vanzelfsprekend met minder geld. Je kunt ook zeggen: ga die taak doen, kijk wat je over houdt en dat romen we af. Nu is het een beetje andersom, dat bevalt mij niet en dat bevalt ook Welzijn Lansingerland niet, want anders hadden ze de brief niet gestuurd. Volgens mij gaan we daar nog samenwerken om dat terug te draaien. De gehandicaptenparkeerkaart, ook dat bevalt me maar matig. Eigenlijk stelt de wethouder voor om wel de kosten van de onderzoeken bij de inwoners neer te leggen en vervolgens moeten ze het terug vragen met een papierwinkel in de bijzondere bijstand. We moeten deze wereld een beetje simpeler maken en niet complexer. Dat was het idee achter het legesvoorstel van ons en ook hier denken we dat het onnodige bureaucratie is en misschien wel duurder dan de hele bezuiniging, om dat op deze ingewikkelde manier te gaan organiseren. De heer Markus: Even ter check, dat voorstel van WBZ komt van uw collega ter rechterzijde, die is met een amendement gekomen, omdat de gehandicaptenparkeerkaart 2 jaar geleden ook op de nominatie stond om te schrappen, om het door te laten gaan en om dan mensen die het niet konden betalen vanuit de WBZ te betalen. Wat heeft gemaakt dat jullie er anders over na zijn gaan denken? Ik snap voortschrijdend inzicht, maar om even scherp te krijgen waarom daar nu anders in gezeten wordt. De heer Van den Beukel: Om mijn collega te citeren, die het zojuist in mijn oor fluistert: dat heeft hij helemaal niet gezegd. Ik denk dat de geschiedenis moet worden nagezocht. Dat is niet ons standpunt geweest, dat is niet ons standpunt. Ik reageer op de wethouder, die zegt: weet u wat, we gaan eerst een rekening sturen en vervolgens kunt u een subsidie aanvragen. Dat is nodeloos complicerend, dat moeten we volgens mij niet doen. De heer Jumelet: Heeft de heer Van den Beukel een beeld bij hoeveel mensen die zo'n kaart aanvragen zouden vallen onder de bijzondere bijstand? Anders schakelt u mensen die gehandicapt zijn gelijk met mensen met een laag inkomen. Daar ben ik toch even benieuwd naar. De heer Van den Beukel: De laatste gegevens: 90 per jaar. Hoor ik zojuist. Maar los daarvan, we willen graag dat iedereen meedoet. Een gehandicaptenparkeerkaart is geen luxe, het is iets wat bij je past, wat je verdient, wat je nodig hebt om goed mee te kunnen doen. Dat je daar überhaupt leges voor vraagt, vind ik al dubieus, laat staan dat je de leges nog een keer ophoogt. Dat zijn kosten, die wij ook niet hebben en mensen met een beperking wel hebben. Daar krijgen ze niet voor gecompenseerd, laten we het gewoon socialiseren. Tot slot. Volgens mij zijn er een aantal mooie zaken gezegd en zijn er mooie meerderheden aan het ontstaan. Ik zoek nog wel naar een goed proces om tussen nu en volgende week donderdag dat zijn beslag laten krijgen in amendementen. Ik ben graag bereid om daar initiatief in te nemen, dus ik nodig collega's uit om daar op een ander moment samen van

gedachten te wisselen, zodat we niet langs elkaar heen werken, maar samen werken, om deze begroting een stukje mooier en beter te maken. Dank u wel.

De heer Machielse, VVD: Ik wil maar eens even beginnen met het heetste hangijzer uit dit debat in de tweede termijn: een mogelijke subsidie voor de organisatie van Koningsdag. Daar staat de VVD buitengewoon positief tegenover. Ik kan in de richting van GL alvast melden, dat het voor ons geen bezwaar is om op te nemen, dat het zonder Zwarte Pieten zal zijn. Dan kunnen we die discussie van vorig jaar in ieder geval parkeren. Er is veel gezegd in de eerste termijn, o.a. door het college. Ik wilde het u allen makkelijk maken door even op te sommen wat u van de VVD kunt gaan verwachten. Wij zullen zeker met een voorstel komen om de beveiliging van de fietsenstalling bij de metro's weer terug op punt te brengen, omdat de beantwoording ons daar onvoldoende comfort geeft dat het nu gewoon aangepakt gaat worden. Dus dat kunt u van ons verwachten. Wij zullen ook met een voorstel komen om meer efficiency te gaan krijgen in de overhead, inkoop, subsidies en bedrijfsvoering zonder de uitvoering te raken. Dat zal niet een amendement zijn, maar een motie, maar ik verwacht meer van het college dan we tot nu toe hebben gehoord. Mevrouw Van Olst: Ik ben even benieuwd, ik zie dat u nog genoeg tijd hebt om te reageren. Kunt u mij aangeven, het gaat over fietsveiligheid: wat vindt u ervan dat het licht later aangaat en eerder uitgaat? De heer Machielse: Dat vinden wij ook niet oké, daar kan ik heel kort over zijn. Alleen, als u mij vraagt: kunt u daar prioriteit in aangeven? Dan moet ik weer heel multidisciplinair gaan shoppen in de rest van de begroting en organisatie, maar daar komen we vast uit richting volgende week donderdag. Als u om een korte reactie vraagt, vindt de VVD het niet oké als de verlichting op o.a. kritische fietspaden eerder wordt uitgeschakeld als het donker is. Helder antwoord? M.b.t. efficiency en overhead komen wij met een voorstel om daar meer focus op te hebben met elkaar. Op het gebied van economie zal ik wat helderder zijn dan mijn collega van WIJ. Wij trekken graag met het CDA en andere mee op om ervoor te zorgen, dat we daar de juiste investeringen blijven doen, want wij vinden het een beetje pennywise, poundfoolish om juist op economie te gaan bezuinigen terwijl we dat zo hard nodig hebben. Op het gebied van de BOA's trekken we graag op met L3B en andere om te zorgen dat we daar de juiste beleidsruimte creëren, financiële beleidsruimte, om daar de ambities van de burgemeester waar te maken, want in woord hoor ik het en wij zullen zorgen dat het in daad gebeurt. Vervolgens zijn we niet tevreden over de toelichting op de ongedekte taken laten dekken of niet meer uitvoeren. Veel woord, maar weinig concreet nog. Dus ook daar trekken we graag op met o.a. L3B om te zorgen dat we meer concreet van elkaar verwachten: waar gaan we mee stoppen, kunnen we meer taakstellingen doen bij de GR'en? Er is 1 voorbeeld met de GRJR, maar we hebben talloze GR'en, dus daar willen we graag mee optrekken. Eigenlijk wilde ik afsluiten met een paar slotwoorden. Er is heel veel gezegd, heel veel plusjes, minnetjes, heel veel techniek, maar uiteindelijk is er 1 ding dat voor de VVD echt boven water moet blijven staan en dat is dat solide financieel beleid nodig is. Het college heeft hard werk gedaan, goed werk geleverd met deze begroting met de ombuigingen die erin zitten. Laten we met elkaar zorgen dat we dat niet voor niets hebben gedaan, want veel van de ombuigingen, heb ik het college horen verdedigen, raken niet zozeer de uitvoering, het is beleid dat niet doelmatig was, is in de overhead. We kunnen wel zeggen: per definitie wil ik niet bezuinigen op een bepaald iets in het sociaal domein of op een bepaald iets in economie, maar ik wil echt de oproep doen om met elkaar een onderscheid te maken in deze tijd: waar raken we de uitvoering en willen we leveren aan onze inwoners? Waar raken we typisch overhead, subsidies, inkoop, wat ik eerder heb genoemd? Juist daar kunnen we zorgen voor het solide financieel beleid en ook dat lichte positieve saldo, dat we niet gelijk opsouperen, want er ligt nog veel onzekerheid voor ons. Dank u wel, ik kijk uit naar volgende week donderdag. De heer Markus: Even voor mijn buurman aan de overkant, hoe kijkt u aan tegen het welzijnsaanbod voor ouderen, om daar nog iets voor te betekenen? Hoe kijkt u aan tegen Steunouder en tegen de subsidieregeling Levendig Lansingerland? Misschien heb ik dat gemist, maar nog 3 punten waar ik graag nog de mening van de VVD over hoor. De heer Machielse: Op alle drie de

onderwerpen eigenlijk eenzelfde antwoord van de VVD: we staan daar niet negatief tegenover om dat te heroverwegen, maar we moeten het even in een breder pakket zien, want de prioriteiten die we hebben aangegeven zijn andere, maar dat betekent niet dat we het niet belangrijk vinden. Niet het antwoord dat de heer Markus wellicht wilde horen, maar het is wel het eerlijke antwoord. De heer Azzouzi: Ik hoor de heer Machielse praten over solide financieel beleid. Als wij allerlei terugdraai acties hebben, dan komen we met een saldo. Hoort bij solide financieel beleid ook OZB omhoog als sluitpost? Komt hij met een amendement? De heer Machielse: De VVD is buitengewoon voorspelbaar, denk ik, in dit verband. De OZB is voor ons nooit een sluitpost, zal het ook nooit worden, maar ik heb in mijn eerste termijn helder aangegeven, dat in een tijd waarin we met elkaar moeten bezuinigen en scherp moeten zijn, wij geen punt zullen maken van de inflatiecorrectie die is toegepast op de OZB woningen, dus u gaat geen voorstel ontvangen van de VVD om die eruit te halen. Op de OZB niet-woningen evenzo niet dit jaar, alleen, wel een lichte winstwaarschuwing dat het onze verwachting is dat de rek er een beetje uit is de komende jaren, omdat we het niet kunnen blijven verhogen de OZB niet-woningen. Maar uiteraard is OZB geen sluitpost, we zullen dan echt moeten kijken: waar kunnen we in die overhead nog wat doen, waar kunnen we beleid schrappen? Niet alleen maar naar de portemonnee van onze inwoners graaien, dat vinden wij niet oké, dat zullen wij ook nooit doen ondanks dat andere partijen dat misschien wel zouden doen, de PvdA, zullen wij dat nooit doen.

Mevrouw Den Heijer, D66: Wij hebben veel goede punten gehoord in de eerste termijn van de verschillende partijen, dank ook aan het college voor de uitgebreide beantwoording. We kunnen niet anders dan constateren dat de wensenlijst van de raad lang is. Ik denk dat als je alle wensen bij elkaar optelt, het lastig gaat worden om de begroting sluitend te maken of te houden. Wij kunnen daarom geen steun geven om alle bezuinigingen terug te draaien, de voorstellen die hier langs zijn gekomen. We moeten prioriteren. Niet gelijk alles opsouperen, dat ben ik het eens met mijn voorganger, die dat benoemde. Maar daar moeten we nog verder op studeren en laten we elkaar vooral vinden de komende week, daar moeten we niet al te lang mee wachten. Goed om te horen dat voorgaande partijen aangeven, dat er veel vertrouwen is om elkaar te vinden. Ik ben dan ook benieuwd naar dat goede proces, daar moeten we mee aan de slag. Ik denk dat we als raad die democratische waarde moeten proberen te vinden, waarbij het niet is dat alleen de meerderheid elkaar moet vinden, maar dat je ook uit moet gaan van minderheidsstandpunten en dat je dat een plek moet geven in een meerderheidsbesluit. In de eerste termijn heb ik een aantal mogelijke wijzigingen van de begroting genoemd. De heer Van den Beukel: Ik heb van collega's van u gehoord over meerderheden en minderheden, dat dingen in het coalitieakkoord heilig zijn. Is die meerderheid voor mevrouw Den Heijer ook heilig? Mevrouw Den Heijer: In een meerderheidsstandpunt probeer je altijd een minderheidsstandpunt te verwerken. Dat hebben we ook in de coalitievorming gedaan en dat zullen we ook altijd blijven doen. Wat dat betreft, kan ik daar ja op antwoorden. Dat betekent niet dat het standpunt van de minderheid wordt overgenomen, maar dat je altijd op zoek gaat naar: hoe kun je elkaar vinden hierin? Omdat je allemaal met elkaar door moet. Wij hebben een aantal mogelijke wijzigingen genoemd, dat hebben we onderzocht en gehoord bij andere partijen, hoe die erin staan, ook van het college daarop antwoord gekregen. Eén daarvan was de gehandicaptenkaart. Wij waren wel blij om te horen dat er gehandeld gaat worden in de geest van het aangenomen amendement uit 2021. Misschien is het goed als het CDA nog even goed studeert op dit amendement, wat er toen gestaan heeft, blijkbaar is er verschil van inzicht of mening over, maar toen was het van uw kant de manier waarop er gehandeld zou kunnen worden. Ik denk dat het goed is om te doen. Wij proeven ook brede steun om te gaan voor ideeën om de bewaakte fietsenstallingen open te houden. We hebben dat gehoord van het CDA en van de VVD, dus wij willen heel graag kijken hoe we onze ideeën of meningen hierover kunnen bundelen. We merken ook dat partijen geïnteresseerd zijn om richting duurzaamheidsacties en klimaatadaptatie toch doorgang kunnen laten vinden. Het zijn kleine bedragen, dus daar zullen

we niet gelijk de hele begroting mee overhoop halen. Daarnaast nemen we het antwoord van wethouder Hoek in overweging rondom de taakstelling GRJR, dat zou mogelijk een technisch amendement zijn, om daar anders mee om te gaan. Ook die heeft niet heel heftige consequenties voor de begroting, denk ik. Dan nog over de subsidieregeling Levendig Lansingerland. Op zich is dat een kleine regeling, maar we hebben daar toch wel emotioneel moeite mee. Het is inderdaad zo, dat geeft de wethouder aan, dat er een subsidie structureel is en dat het dus niet incidenteel kan worden gemaakt, maar toch zouden wij wel graag willen meedenken of nadenken over zo'n incidentele oplossing. Zou je er niet een soort tijdelijk fonds van kunnen maken, zodat het niet meer structureel is maar incidenteel. Dan zou je dat voor een paar jaar kunnen doen, voor een periode van 3 jaar ofzo, zodat je toch op incidentele wijze partijen die je hier langs hebt gehad als insprekers daarmee zou kunnen helpen. Er is nog wat huiswerk te doen voor ons allemaal. Dank u wel.

De heer Markus, CU: Gelukkig heb ik nog spreektijd over om te reageren op wat er allemaal gezegd is tot op heden. Allereerst, wettelijke taken en bekostiging vanuit het rijk, de hele discussie rondom GR'en en bij wie we wel of niet de kosten moeten neerleggen. Allereerst even richting het rijk, ik denk dat goed is om samen op te trekken met de VNG. Als praten niets oplevert en op een gegeven moment komt het gestrekte been in beeld, dat de wethouder ons er dan over informeert. Maar ik vrees wel dat ditzelfde probleem bij de volgende begroting ook gaat gebeuren, want ik zie nog geen nieuw kabinet zitten voor 2025 als we weer voor de volgende begroting gaan zitten. Ik denk dat het lastig onderhandelen is met een demissionair kabinet over dit punt, maar misschien zie ik het wat te negatief. Richting de GR'en, op het moment dat die begrotingen weer voor ons liggen en het blijkt dat zij niet hebben gehandeld in de geest van de motie, dan weten we dat we te laat zijn. Het is onmogelijk om als gemeente een begroting van een GR aan te passen, dus ik verwacht echt wel dat het college ons op de hoogte houdt in hoeverre die motie opvolging krijgt en of inderdaad de GR'en met ons mee willen denken, hoe zij anders met de kosten om kunnen gaan en dat ze tijdig aangeven dat ingrijpen vanuit de raad nodig is om dat wel te regelen. Nogmaals, ik zie niet voor me dat we begrotingen gaan aanpassen op het moment dat we de zienswijze met elkaar gaan bespreken. Dat even in reactie op de heer Van Doorn op dit punt. Dan nog even over die POH'ers, wij worstelen daar toch nog wel wat mee. De GR gaat inzetten om meer lokaal te gaan doen, daar zijn die POH'ers een voorbeeld van, dus blijft belangrijk. Aan de andere kant geeft de wethouder aan: die zijn lastig te werven, als we geld opnemen in de begroting en het blijkt dat ik ze niet kan werven, dan hebben we voor niets geld in de begroting opgenomen. Dus het blijft een lastig punt op dat gebied. Hetzelfde geldt ook voor de BOA discussie. Als wij met elkaar geld opnemen voor de BOA's en ze blijken niet te werven te zijn, dan hebben we voor niets geld in de begroting opgenomen en op andere dingen bezuinigd. Dat blijft een lastig punt voor ons, we moeten broeden op hoe we daarmee om kunnen gaan. Wij denken misschien d.m.v. een motie of anderszins, de wens laten staan maar de middelen weglaten om te kijken dat we niet dingen weg bezuinigen en dat achteraf blijkt dat er geld over is. Daar komen we zeker op terug. Join us, ik hoor graag van de wethouder of dat wel of niet in Pubers in de spotlight zit, want dat is voor ons toch wel een belangrijk onderdeel, zeker als het gaat om eenzaamheid en jongeren. Het is belangrijk om dat scherp met elkaar te hebben. Verder denk ik dat er de komende week veel achterkamertjes en voorkamertjes zullen plaats vinden. Er wordt wel geroepen, dat er allerlei meerderheden zijn, maar ik heb nog weinig punten gehoord waar echt een unanieme meerderheid voor is, dus het wordt nog puzzelen met elkaar om te kijken of we kunnen komen met goede amendementen. Dat is wat we als raad wilden. Ik denk dat het een mooi proces is, dus we gaan dat met veel vertrouwen tegemoet. Dank u wel.

Mevrouw Van Splunter, GL: Het is mooi, dat door de beantwoording van de wethouders, dank daarvoor, er lucht in ons begrotingswensenlijstje / draaiknoppenlijstje zit. Sowieso, de

klimaatadaptatie blijft wat ons betreft gewoon staan, we hebben daar wel draagvlak voor gehoord, dat geldt ook voor de Rotterdampas. Hoewel ik wel vind, dat de nuancering van WIJ er eentje is om goed over na te denken, zodat je wel de meest kwetsbaren ermee kan dienen, maar wellicht daar waar het niet nodig is toch kan besparen. Die gedachtegang, daar kunnen we ons wel in vinden. Dierenwelzijn blijft, gehoord de reacties van anderen, ook wellicht wel op de aanpassingslijst staan. Wat betreft de POH'ers zitten we een beetje in de gedachtegang van de CU, of dat lucht gaat worden of niet. We hebben het antwoord gehoord, is helder, is duidelijk, net zozeer als de extra controle bij uitkeringen. Wij gaan ook nog even na broeden op alle informatie en ideeën die vanavond de revue hebben gepasseerd. We hebben het vermoeden dat de komende week een hele hoop heen en weer gebeld, gemaïld en dergelijke zal gaan worden. Maar het was een interessante, productieve avond, dank.

De heer Azzouzi, PvdA: College, dank voor de beantwoording van de vragen. Ik hoorde wethouder Fortuyn zeggen dat we scherp aan de wind begroten, maar we zien wel dat nog scherper kan. Dat nemen we mee in ons amendement. Ik hoop dat de wethouder Hoek wel kan aangeven wanneer hij kan vertellen wanneer het plan komt. Ik snap dat hij nu niet weet wanneer het komt, maar hij kan wel een periode aangeven, wanneer hij met die informatie komt. Als ik wethouder Muis hoor, dan gaat het goed komen met de versnelling van de bouw. Even nuanceren, in iedere geval: er zit beweging in. Een realistische taakstelling, richting L3B, dat klinkt mooi, maar ik vrees dat het niet haalbaar is. Ik stel voor om dit door te pakken bij de zienswijzen. Het zijn onze afdelingen, wij kunnen dat bepalen. Je hebt een meerderheid nodig voor die actie van andere gemeenten. Fietsenstallingen, daar zijn we voor. De BOA's, ik zei € 5 ton, het is € 3 ton bezuinigen, waarvan we weten dat we dat niet gaan realiseren, het geld blijft over aan het eind van het jaar en je hebt bezuinigd. Dus niet doen, niet verstandig. Gehandicaptenparkeerkaart € 27.000, waar praten we over? Met de bijzondere bijstand kost het meer, denk ik, met aanvragen en capaciteit. Richting de andere partijen: we willen de rekening eerlijk verdelen. Ook richting de VVD. En ja, daar hoort ook OZB bij, als dat moet. Het hoeft niet, maar als het moet, dan wel. Zo kan iedereen meebetalen. Ik hoorde veel zaken waaraan we graag willen meewerken. Over de dekking kunnen we met elkaar van gedachten wisselen. Als de andere partijen meegaan met onze dekking dan kunnen we veel bereiken, wat in lijn is met scherp aan de wind, het doet minder pijn in ieder geval. Elk jaar houden we geld over, we moeten daar slimmer mee omgaan als gemeente. Realistisch begroten, ja, maar wel scherp aan de wind. Geen stelposten in de begroting laten, terwijl we dat niet nodig hebben. Ik zou zeggen: op naar de raadsvergadering en veel wijsheid toegewenst voor iedereen. Dank je wel.

Mevrouw Van Olst, VOOR: Ik wil het college danken voor de beantwoording van mijn vragen. De servicebus was geen retorische vraag, maar toch bedankt voor het antwoord. Volgens u was het een verzoek van de raad, ik kan me dat niet herinneren, maar ik neem het mee. Over de verlichting in het kader van de fietsveiligheid, dat was ook geen retorische vraag. Daar heb ik nog geen reactie op gehad van de burgemeester, ik denk dat hij daar over gaat. Ik denk dat als je prioriteiten moet stellen, dat je voor € 23.000 het risico gaat lopen dat er ongelukken gaan gebeuren met naar school fietsende kinderen, dat je dat met zijn allen niet moet willen. Het antwoord m.b.t. pubers in de spotlight, dat heb ik even opgezocht in het knoppenboek. Daar staat dat het effect van het schrappen van puber in de spotlight is, dat het de afstand tussen de gemeente en haar jonge inwoners vergroot. Door het opheffen van de Instagram of schrappen van het Urban Sport Event missen we de connectie met jongeren uit Lansingerland. Dat lijkt me niet de bedoeling, dat lijkt achteruitgang, daar heb ik mijn twijfels over. Het financieel onderwijs, dat scholen worden overspoeld met lesprogramma's van de gemeente, dan ben ik wel benieuwd wat voor lesprogramma's dit zijn. Dat kan eventueel technisch beantwoord worden. Ik denk dat we juist vanuit de gemeente, zeker als we allerlei schuldhelpverleningstaken gaan optuigen, dat het juist heel belangrijk is om aan de voorkant te kunnen voorkomen en op een andere manier brengen, dat mensen er wel gebruik van gaan maken. Het adverteren in de Heraut of het Hart van Lansingerland.

Fijn dat de wethouder het met me eens is. Mijn job is top heb ik zeker gezien. Mooie marketing voor werken bij de gemeente. Wat een enorme kans zou het dan zijn om direct de vacatures eronder of erboven te plaatsen. Op www.werkenvoorlansingerland.nl zie ik dat er nu 10 vacatures zijn, waaronder ook een wijkmanager. Kan ik ervanuit gaan dat er vanaf volgende week, dat is misschien wat snel, maar over 2 weken tot aan het eind van het jaar ieder week een advertentie in de Heraut en in Hart van Lansingerland staat? Aan de kosten kan het niet liggen want er is reeds een gemeentepagina in beide kranten. Het lijkt me gewoon een goed idee om dat te proberen, er vloeit geen bloed uit, lijkt mij. Dank u wel.

Beantwoording college

Wethouder Fortuyn: Ik heb één vraag en ik heb een afsluiter richting u. Er werd gerefereerd door L3B en ook door de VVD aan de taakstelling of opdracht of de taakuitvoering of overhead van GR'en aan te pakken. Wij hebben geenszins de motie van juni om in gesprek te gaan met de GR'en naast ons neergelegd. Dat loopt. We krijgen hem alleen niet rond voor de begrotingsbehandeling, zo simpel is het. Het heeft alles te maken met het feit, dat het maatwerk is. Bij het waterschap heeft het geen zin om iets te gaan halen, want dat heeft geen effect bij ons. We moeten echt per GR goed kijken waar we potentieel de mogelijkheden zien liggen. Voor 2024 is dat gewoon een moeilijke opgave, dat is niet te doen. De motie hebben we zeker opgepakt. Voor de begroting krijg ik hem echt niet rond, het is maatwerk, maar we komen terug op de motie en dan gaan we met elkaar bekijken hoe we hier verder mee omgaan. Dat even voor de vraag die ik gehoord heb en het beeld dat zou ontstaan alsof de motie wellicht niet opgepakt is. Dat wil ik wel even recht zetten, ook t.a.v. de ambtenaren die ermee bezig zijn. Dat even rechtzetten. Ter afsluiting van mij, vanuit financiën. Ja, een mooie uitdaging, denk ik, dames en heren van de raad. Als ik alle wensen en nuances en verschillende accenten optel, dan hebben we nog wel wat te doen, maar dat maakt het juist goed. Ik denk dat het fijn is om met u, hoe u de accenten aanlegt en soms tijden wat kaarten tegen de borst houdt en tegelijkertijd ook zoekt, waar kan ik door een uitdagende vraag te stellen, waar denk ik een meerderheid te halen. Ik vind het, het is geen spel, het is een goede manier van onderhandelen met elkaar om de begroting te behandelen. Vanuit mijn positie als wethouder financiën maak ik daar complimenten voor. Ik maak ook er ook complimenten voor, dat u de handschoen oppakt om hier met elkaar meerderheden te gaan zoeken. Ik wens u daar allemaal heel veel succes bij met de wetenschap dat we met een keiharde afspraak zitten, ook met de provincie, we gaan wel een sluitende begroting 2024, let wel 2024, naar de provincie. Ik wens u veel succes.

Wethouder Hoek: Richting CU, join us, u heeft gelijk, het maakt onderdeel uit van pubers in de spotlight. Het is met name een traject voor eenzame jongeren. We zijn nu met de Kleine Ambassade bezig. Ik wil met professionals van de Kleine Ambassade dit onderwerp, met name dit onderdeel, eenzame jongeren, zeker meenemen om met de professionals en met de jongeren te kijken hoe we met name dit onderdeel kunnen infietsen in het nieuwe programma. Die toezegging heeft u. Of het lukt, weet ik niet, maar ik vind het wel belangrijk, het is terecht dat u het opmerkt. De heer Markus: Ik wil de wethouder niet aanvallen op alle termijn waarop hij terug komt, maar als wij het niet voor de begroting hebben en het is geschrapt, dan is het moeilijk om terug te krijgen. Als het niet gelukt is met de Kleine Ambassade, dan zijn we dat punt kwijt. Heeft u enig zicht wanneer u eruit bent met de Kleine Ambassade? Wethouder Hoek: Er staat in november een catch-up gepland en in januari. Maar ik denk wel, wanneer ik daarbij zit, dat ik daar echt, oprecht en serieus aandacht voor wil vragen, want u heeft gewoon een punt. Dan de Rotterdampas. Het college heeft echt creatief gekeken om inderdaad te kijken of er geen knip te maken is m.b.t. de minima en de middengroep. Alleen, de eerlijkheid gebied te zeggen, 3 jaar geleden is dit ook een keer in dit huis aan de orde geweest: het is niet mogelijk. Het is een packagedeal met Rotterdam en het is alles of niets. Dat vind ik ook heel spijtig, het college, want we hebben daar echt naar gekeken. Dit is voor ons ook een pijnlijke bezuiniging. Het plan, de PvdA, zodra het klaar is, heb ik gezegd. Ik wil u wel enigszins gerust stellen: 29 november vindt er een beeldvorming plaats, waarin we

een deel van de overschrijding met u bespreken, maar ook de richting waarin we denken. Dan nemen we u mee en kunt u daarop acteren. VOOR, nee, dat kan ik niet toezeggen om over 2 weken een advertentie in de Heraut te hebben, want we hebben een communicatieafdeling die ook met een budget werkt, met contracten en met een soort draaiboek. Ik wil het wel met hen bespreken van: joh, is het een mogelijkheid om eens uit te proberen? Maar ik kan niet de toezegging doen dat het binnen 2 weken is.

Wethouder Muis: Mevrouw Van Olst van VOOR wilde nog iets weten over de openbare verlichting. Ik heb even de vraag gemist, maar ik kan vertellen wat er in het knoppenboek staat. Het gaat om 20 minuten later aan en 20 minuten eerder uit. We zouden er ook voor kunnen kiezen om het helemaal uit te zetten, omdat wettelijk niet is vastgelegd dat je de weg moet verlichten. Daar kiezen we niet voor, maar we zoeken wel op: wat is aanvaardbaar, wanneer begint het te schemeren. Dan kom je uit op die 20 minuten. Er zijn meer gemeenten die dit doen, daar zouden we niet uniek in zijn. Mevrouw Van Olst: Ik kan inderdaad lezen wat er in het knoppenboek staat. Maar als je nadenkt en je ziet wanneer je kind naar school fietst 's ochtends om 8 uur, dan is het net nog donker of het gaat schemeren. Dan kan je toch niet zeggen: je moet eerder weg, want dan brandt het licht nog. Iedereen snapt toch, dat je het licht niet moet uitzetten. Doe het dan midden in de nacht, maar dan hebben inbrekers weer vrij spel. Het is toch een rare discussie, dat je voor € 23.000 het risico gaat lopen dat er ongelukken gebeuren.

Wethouder Muis: Het is zoeken naar wat kan. Je hebt te maken met verschillende seizoenen, daar heeft het ook mee te maken. Wij denken dat dit een reële optie is, maar het is aan u als raad om te bedenken of u dit ook verstandig vindt. U kunt ook met andere opties komen, nog langer of korter of niet. Dat is aan u. Wij denken dat dit kan. We zullen het in de praktijk moeten ervaren, als het heel veel problemen op zou kunnen leveren, dan moeten we dat heroverwegen. Maar we hebben heel goed gekeken op basis van uw verzoeken om bij alles heel goed te kijken: kan het efficiënter, kan het korter, kan het langer. En dan kom je met dit soort voorstellen, waarvan wij denken dat het een goed idee zou kunnen zijn.

Mevrouw Van Splunter: Is het niet alleen een kwestie vanuit kostenbesparing? Ik snap dat andere partijen zich er druk om maken, omdat je dan minder zichtbaar bent, maar dat kan je ook oplossen door het verplaatsen van de verlichting van lantaarns naar de fietser en de mensen zelf, jezelf zichtbaar maken met een goede lamp. Maar ik mis het duurzaamheidsstukje hierbij. Dat bent u toch niet uit het oog verloren? Wethouder Muis: Nee, zeker niet, we zijn dat zeker niet uit het oog verloren. We kijken natuurlijk ook op welke manier we de openbare verlichting kunnen vervangen door duurzame verlichting. We gaan geen lantaarns zetten waar dat niet nodig is. U vindt daar ook wat van. De één vindt het te licht, de ander vindt het te donker. Daarbinnen zoeken wij naar de beste oplossing. Ik ga verder. De klimaatweek, ik zal het eerlijk zeggen, daar doen wij niet aan mee. Maar we doen wel iets in de klimaatweek, heeft u misschien op social media voorbij zien komen. Op 1 november delen we biologische bloembollen uit voor onze inwoners met klimaatinformatie in het gemeentehuis. Maar wij doen ook mee met de sustainable development goals, we hebben de vlag gehesen. Met andere woorden: we doen niet een hele week de klimaatweek, we besteden er dus wel aandacht aan, maar dus ook aan de sustainable development goals, de duurzaamheidsdoelen van de VN en de week van het water. We hebben best wat van dit soort dingen achter elkaar. Dat maakt dat we goed moeten kijken waar we veel en waar iets minder tijd aan besteden. Het staat zeker op het netvlies, maar niet een week lang. Dank u wel.

Wethouder Crossen: Ik had nog een open eindje uit de eerste termijn van de heer Markus, dat ging over het terugschroeven van de indexaties. In de begroting leest u inderdaad dat van 8,4 naar 4,54, dat dat een besparing van € 242.000 oplevert. Maar inmiddels zijn we in de subsidieverlening een stapje verder, de subsidieaanvragen zijn inmiddels ontvangen en nu zien we dat daar € 170.000 voor nodig is om alle subsidieaanvragen op die maximale indexatie te zetten. Ik denk dat het goede informatie voor u is om dit eventueel aan te passen. Overigens, ik neem afstand van bezuinigingen op ouderen. Officieel staat er dat we een gericht inzet van het welzijnsaanbod beogen. Dat staat in de begroting, daar zijn we mee bezig.

Burgemeester Van de Stadt: Volgens mij is de discussie wel helder. Het college heeft beoogd met de BOA discussie ruimte te geven, financiële ruimte te geven, niet beoogd het met minder BOA's te gaan doen in de toekomst. Dat is duidelijk, volgens mij heeft u dat goed op het netvlies staan. Het is verder aan u hoe u die ruimte inzet. De heer Van Doorn legde nog wel even het verband tussen BOA's en drugscriminaliteit, dat deed het CDA ook in zijn begroting. Daar zijn BOA's niet voor, dat is echt politie-inzet. De BOA's die we bij het team ondermijning hebben, zijn onaangeroerd. Laat ik dat helder maken, daar staan wij klip en klaar voor. De zorgen, zowel uitgesproken door het CDA en L3B, die deel ik zeer. Kijkt u maar naar het bericht over het aanzienlijk toegenomen drugsgebruik in Rotterdam. Alle reden om ons zorgen te maken en om daarmee door te gaan.

De voorzitter: We zijn aan het eind van de bespreking in de commissie van de begroting 2024-2027. Het is uiteraard een bespreekstuk in de raad van 2 november. Daar zullen ongetwijfeld amendementen en moties aangediend worden en over gediscussieerd worden en over besloten worden. Dit krijgt een vervolg.

5. Rondvraag en sluiting

De voorzitter: Een rondvraag is er niet. Voor ik naar de sluiting ga, ga ik even naar wethouder Cnossen, want die heeft nog een mededeling te doen.

Wethouder Cnossen: Ik zie dat de voorzitter van het college schrikt, maar dat is niet nodig. Een heugelijke mededeling. Morgen hebben wij de ondertekening van een drietal documenten voor Casa Cadanza. Dat is de aannemingsovereenkomst, de huurovereenkomst met de stichting Casa Cadanza en de onderhuurovereenkomst met de bibliotheek. Ik moet u zeggen, daar heeft u niet zoveel van gemerkt, maar er is ontzettend hard aan gewerkt om dat in één keer voor elkaar te krijgen. Het moest ook in die drieslag, want we kunnen als gemeente niet iets gaan bouwen waar we geen huurder voor hebben. De stichting kan niet huren als ze geen onderhuurder hebben. Morgenmiddag hebben wij ergens in het centrum van Berkel een hele mooie ondertekeningsbijeenkomst. U wordt daar morgen uiteraard over geïnformeerd via de raadsinformatiebrief met alles erbij. Maar ik vind het fijn om dit vanavond te vertellen. De heer Van Santen, VVD: Dank voor het heugelijk nieuws. Kan de geheimhouding dan ook van het stuk af? Wethouder Cnossen: Ik verwijs graag naar de raadsinformatiebrief.

De voorzitter, om 22.05 uur: Dan zijn we aan de sluiting. Voordat u weg gaat, ga ik 2 complimenten uitdelen. Die heb ik niet zelf bedacht, maar die heb ik opgepikt van hetgeen u en het college vanavond hebben aangegeven. Het eerste compliment is aan het college. De begrotingsknoppen zijn dit jaar voor de fracties een goede mogelijkheid gebleken om politieke ambities in te brengen. Met deze begrotingsknoppen kun je goede accenten aanbrengen, gaf de heer Markus aan. Het tweede compliment is aan u, raads- en commissieleden. Er was een uitstekende voorbereiding van alle fracties te zien. Jullie hebben daarmee een forse inzet laten zien voor deze begroting. Ook de discussie, de vragen aan elkaar hebben daar zeker toe bijgedragen. De heer Machielse heeft een heleboel keer tegen het college gezegd: chapeau. Dat spreekt me wel aan. Als symbool daarvan: deze chapeau neem ik graag voor jullie allemaal, voor college en raad, af. Ik sluit de vergadering.

Verslag opgesteld door Marianne Jansen, Lothassa Secretarie, met behulp van geluidsopname.